

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
DEPARTMENT OF JUVENILE OBSERVATION AND PROTECTION

แผนบริหารความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์
ของแผนปฏิบัติการราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)
และแผนปฏิบัติการราชการ รายปี (พ.ศ. 2566)

บริษัท ศูนย์ส่งเสริมคุณค่าทางธุรกิจ จำกัด
BUSINESS VALUES PROMOTION CENTER COMPANY LIMITED

คำนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี รวมถึงความคาดหวังของประชาชน ทำให้หน่วยงานของรัฐต้องเผชิญกับความเสี่ยงทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ทั้งทางบวกและทางลบ การบริหารจัดการความเสี่ยง จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยให้หน่วยงานวางแผนและจัดการเหตุการณ์ด้านลบที่อาจเกิดขึ้น อันเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน รวมถึงจะช่วยให้หน่วยงานสามารถบริหารจัดการเพื่อสร้างหรือฉวยโอกาส หรือได้รับประโยชน์จากเหตุการณ์ด้านบวกที่อาจเกิดขึ้น ส่งผลให้หน่วยงานสามารถเพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถในการให้บริการแก่ประชาชน

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 79 บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐ มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด โดยกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2562 ให้หน่วยงานของรัฐ ถือปฏิบัติ พร้อมทั้ง กำหนดแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำหลักการบริหารจัดการความเสี่ยง ไปปรับใช้เพื่อวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ และหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังฯ

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จึงได้จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ของแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนปฏิบัติราชการ รายปี (พ.ศ. 2566) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนขึ้น โดยใช้แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร มาปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนบริหารความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ของแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. 2566) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานด้านบริหารความเสี่ยงให้เกิดผลสำเร็จและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ขององค์กรต่อไป

คณะผู้จัดทำ

ตุลาคม 2566

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1.....	1
บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง.....	2
3. เป้าหมาย	2
4. ประโยชน์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง.....	2
บทที่ 2.....	3
ข้อมูลพื้นฐานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	3
1. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน	3
2. วิสัยทัศน์.....	4
3. พันธกิจ	4
4. ค่านิยมร่วม.....	4
5. โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	5
6. อัตรากำลัง.....	6
7. แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	9
บทที่ 3.....	19
ความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยง	19
1. นิยามการบริหารความเสี่ยง.....	19
2. กระบวนการบริหารความเสี่ยง.....	21
3. ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ (Strategic Risk).....	28
บทที่ 4.....	31
สถานการณ์ปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	31
1. สถานการณ์ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม.....	31
2. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางประชากรในประเทศไทย.....	41
3. รายงานสถิติคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน	45
4. นโยบายของคณะรัฐมนตรี.....	61
5. สภาพปัญหาที่เด็ก เยาวชน และครอบครัวต้องเผชิญภายใต้เงื่อนไขเกมมิตของวิกฤตโรคระบาดโควิด วิกฤตความเหลื่อมล้ำและการพัฒนา และวิกฤตสังคมและการเมือง.....	63
6. สถิติงบประมาณของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	67
7. สรุปสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	67

บทที่ 5.....	71
แผนบริหารความเสี่ยงของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	71
1. การระบุความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	71
2. กรอบการบริหารความเสี่ยง (Risk Profile).....	73
3. ความเสี่ยง (Key Risk).....	74
ภาคผนวก.....	88
1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก : ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	89
2. ภาพประกอบการสัมภาษณ์ฯ พ.ต.ท. วรณพงษ์ ชุรินทร์ อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	92
3. ภาพประกอบการสัมภาษณ์ฯ นางสาวศิริประกาย วรปรีชา รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	93
4. ภาพประกอบการประชุมวิพากษ์ (ร่าง) แผนบริหารความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ของแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนปฏิบัติราชการ รายปี (พ.ศ. 2566) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	94
บรรณานุกรม.....	95

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ตามบทบัญญัติพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี และแผนรายปี ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 วันที่ 3 ธันวาคม 2562 และวันที่ 15 ธันวาคม 2563 ได้เห็นชอบการจำแนกแผนออกเป็น 3 ระดับ โดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับที่ 1 ซึ่งจะประกอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศ อย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล แผนระดับที่ 2 เป็นแนวทางขับเคลื่อนประเทศในมิติต่างๆ เพื่อบรรลุตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และการถ่ายทอดไปสู่แนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และแผนระดับที่ 3 ที่เกี่ยวข้องกับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้แก่ แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566 – 2569) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 – 2570) แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) กระทรวงยุติธรรม แผนปฏิบัติราชการ รายปี (พ.ศ. 2566) กระทรวงยุติธรรม แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และแผนปฏิบัติราชการ รายปี (พ.ศ. 2566) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งจัดทำโดยหน่วยงานของรัฐเพื่อถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาของแผนระดับที่ 1 และแผนระดับที่ 2 ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการดำเนินการต่างๆ ที่มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนปฏิบัติราชการ รายปี (พ.ศ. 2566) โดยประกาศใช้แผนฯ เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2565 และเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2566 ตามลำดับ ภายใต้แผนปฏิบัติราชการของหน่วยงานควรมีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 การบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความสำเร็จมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจซึ่งการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA : Public Sector Management Quality Award) หมวด 2 การวางแผนยุทธศาสตร์ กำหนดให้ส่วนราชการมีการวิเคราะห์และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (Committee of Sponsoring Organization of the Tread way) เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ซึ่งครอบคลุมถึงความเสี่ยงด้านธรรมาภิบาลด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง

2.1 เพื่อวิเคราะห์โอกาส ความเสี่ยงของแผนงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. 2566) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2.2 เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุผลสำเร็จ พันธกิจ ตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. 2566) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2.3 เพื่อลดโอกาสและผลกระทบของการเกิดความเสี่ยงในการบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของ แผนปฏิบัติการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) และแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. 2566) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

3. เป้าหมาย

เพื่อให้กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สามารถบริหารจัดการเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อหน่วยงาน เพื่อให้หน่วยงานสามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ รวมถึงเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของหน่วยงานได้

4. ประโยชน์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง

4.1 เป็นการสร้างฐานข้อมูลความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการบริหารและการปฏิบัติงานในองค์กร การบริหารความเสี่ยงจะเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจด้านต่างๆ เนื่องจากการบริหารความเสี่ยงเป็นการดำเนินการซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานในการตอบสนองต่อเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กร

4.2 ช่วยสะท้อนให้เห็นภาพรวมของความเสี่ยงต่างๆ ที่สำคัญได้ทั้งหมด การบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้บุคลากรภายในองค์กรมีความเข้าใจถึงเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กร และตระหนักถึงภัยคุกคาม หรือความเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลกระทบในเชิงลบต่อองค์กรได้อย่างครบถ้วน ลดความสูญเสียขององค์กรที่อาจเกิดขึ้นซึ่งครอบคลุมความเสี่ยงที่มีเหตุทั้งจากปัจจัยภายในองค์กรและจากปัจจัยภายนอกองค์กร

4.3. เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงาน การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร ทำให้ผู้บริหารสามารถมั่นใจได้ว่าความเสี่ยงได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมและทันเวลา รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงาน และการตัดสินใจในด้านต่างๆ เช่น การวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ การติดตามควบคุมและวัดผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กร

4.4 ช่วยให้การพัฒนาองค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย การบริหารความเสี่ยงทำให้รูปแบบการตัดสินใจในการปฏิบัติงานขององค์กรมีการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน ลดอุปสรรคหรือสิ่งที่ไม่คาดหวังที่อาจเกิดขึ้น ทั้งในการป้องกันความเสียหายต่อทรัพยากรขององค์กร และสร้างความมั่นใจในการรายงานและการปฏิบัติตามกฎระเบียบ เช่น การตัดสินใจโดยที่ผู้บริหารมีความเข้าใจในกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ขององค์กร และระดับความเสี่ยงอย่างชัดเจน

4.5 ช่วยให้การพัฒนาการบริหารและจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพการจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาถึงระดับความเสี่ยงในแต่ละกิจกรรมและการเลือกใช้มาตรการในการบริหารความเสี่ยง

บทที่ 2

ข้อมูลพื้นฐานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ก่อกำเนิดโดยมาตรา 33 (6) แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 99 ก. เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2545 ซึ่งมีผล บังคับใช้วันที่ 3 ตุลาคม 2545 และได้มีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 ขึ้น มีหน่วยงานในสังกัด 5 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการกรม ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน ต่อมาได้ยกเลิก (1) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 ยกเลิก (2) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 และออกกฎกระทรวงแบ่งส่วน ราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2561 ขึ้น โดยให้กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน มีภารกิจเกี่ยวกับการพินิจเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการคุ้มครอง ผู้เยาว์ในคดีครอบครัว โดยการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู การสงเคราะห์เด็กและเยาวชนและการกำกับการปกครอง เพื่อให้ เด็กและเยาวชนสามารถ กลับเข้าสู่ครอบครัว ดำเนินชีวิตโดยปกติในสังคม และผู้เยาว์ได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ รวมทั้งการป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำความผิด โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (1) พิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด รวมทั้งส่งเสริมความมั่นคงของสถาบัน ครอบครัวและความเข้มแข็งของชุมชน
- (2) ดำเนินการด้านคดีอาญา แก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ให้การศึกษา การฝึกวิชาชีพ ป้องกัน พัฒนา สงเคราะห์ ติดตามประเมินผลเด็กและเยาวชน การใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกและมาตรการอื่น ๆ
- (3) ดำเนินการด้านคดีครอบครัวและการกำกับการปกครอง
- (4) ประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชน ทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อการมีส่วนร่วมและสนับสนุนกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน
- (5) ศึกษา วิเคราะห์ และพัฒนากฎหมาย การพิทักษ์คุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนรวมทั้งระบบ รูปแบบ วิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับงานคดี และการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน
- (6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรม หรือตามที่รัฐมนตรีหรือ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

2. วิสัยทัศน์

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนขับเคลื่อนองค์กรภายใต้วิสัยทัศน์ "เป็นองค์กรมาตรฐานสากลด้านการพิทักษ์คุ้มครองเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม"

3. พันธกิจ

- 1) พิทักษ์ คุ้มครองสิทธิ สวัสดิภาพเด็ก เยาวชนและผู้เยาว์
- 2) ยกระดับคุณภาพในการดูแล แก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน
- 3) ส่งเสริมการใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกและมาตรการอื่นในการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน สร้างความมั่นคงของสถาบันครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน
- 4) ส่งเสริมความร่วมมือกับเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม และเอกชน ในการพิทักษ์คุ้มครองเด็ก เยาวชน และครอบครัว
- 5) พัฒนาระบบงาน เทคโนโลยี นวัตกรรมและบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ

4. ค่านิยมร่วม

“สามัคคี มีเมตตา มุ่งมั่น พัฒนาเด็กและเยาวชน (UKED)”

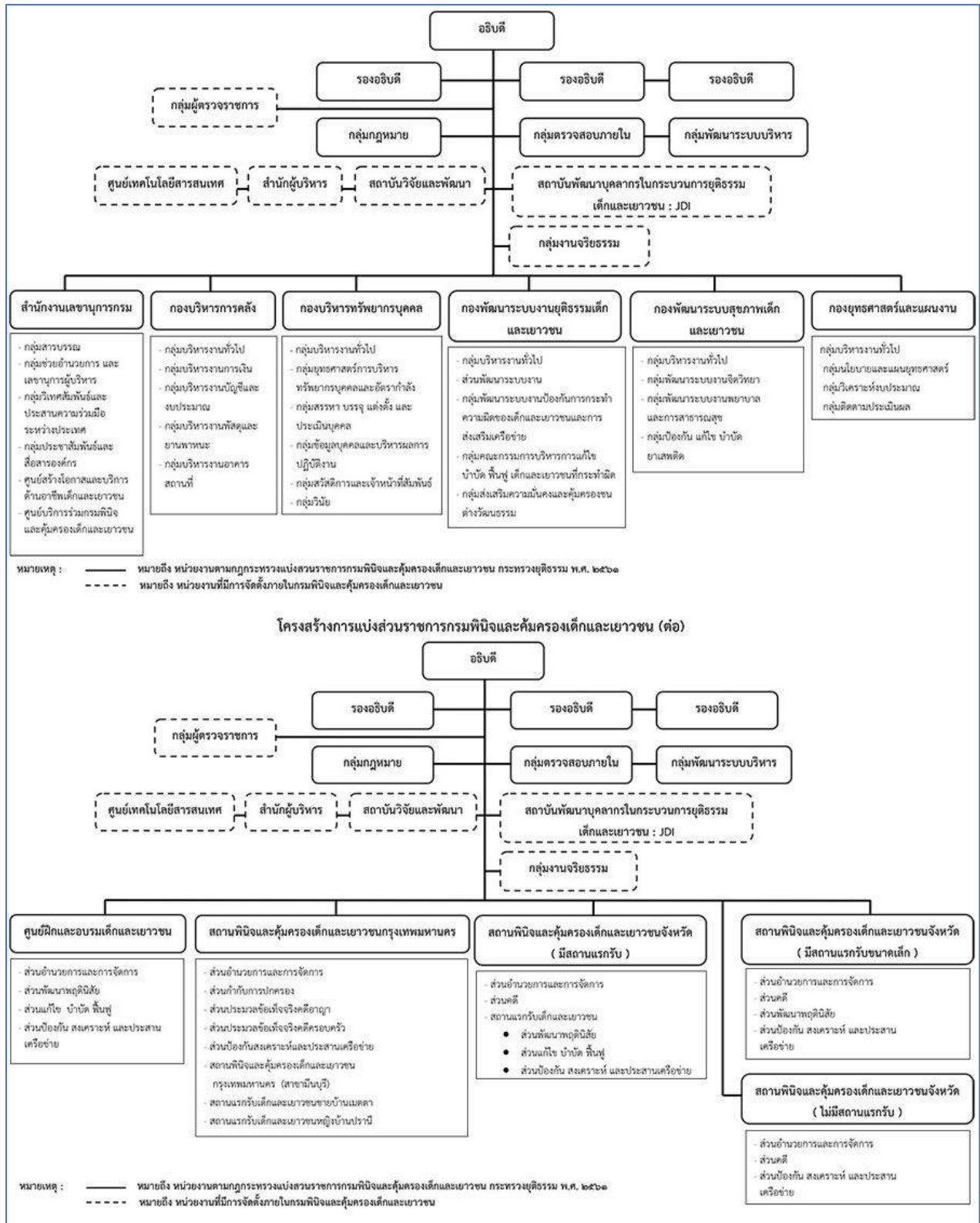
U : สามัคคี (Unity) คือ การทำงานเป็นทีมเพื่อสร้างสรรค์งานสู่ความสำเร็จร่วมกัน

K : มีเมตตา (Kindness) คือ คุณธรรม จริยธรรม ปราศจากอคติให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

E : มุ่งมั่น (Effort) คือ ตั้งใจ หุ่นเท และสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนเองด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ เสียสละเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

D : พัฒนาเด็กและเยาวชน (Development) คือ พัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวินัยในการพัฒนาตนเอง ให้สามารถกลับไปอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข รวมถึงบุคลากรได้พัฒนาตนเองให้สามารถทำงานด้วยวิธีการที่ดีที่สุดอยู่เสมอ และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

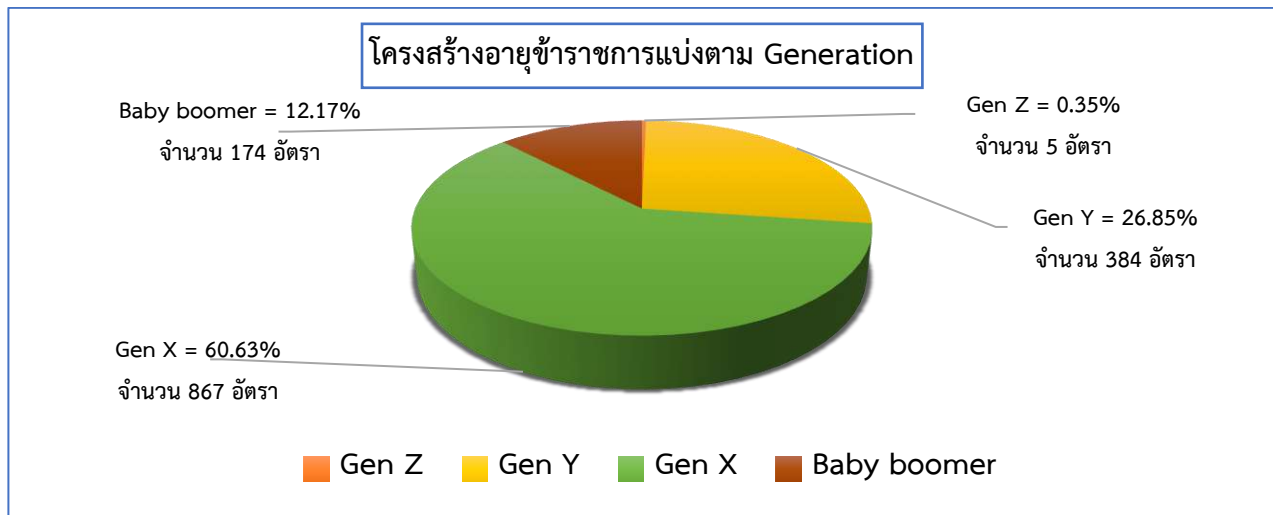
5. โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

6. อัตรากำลัง

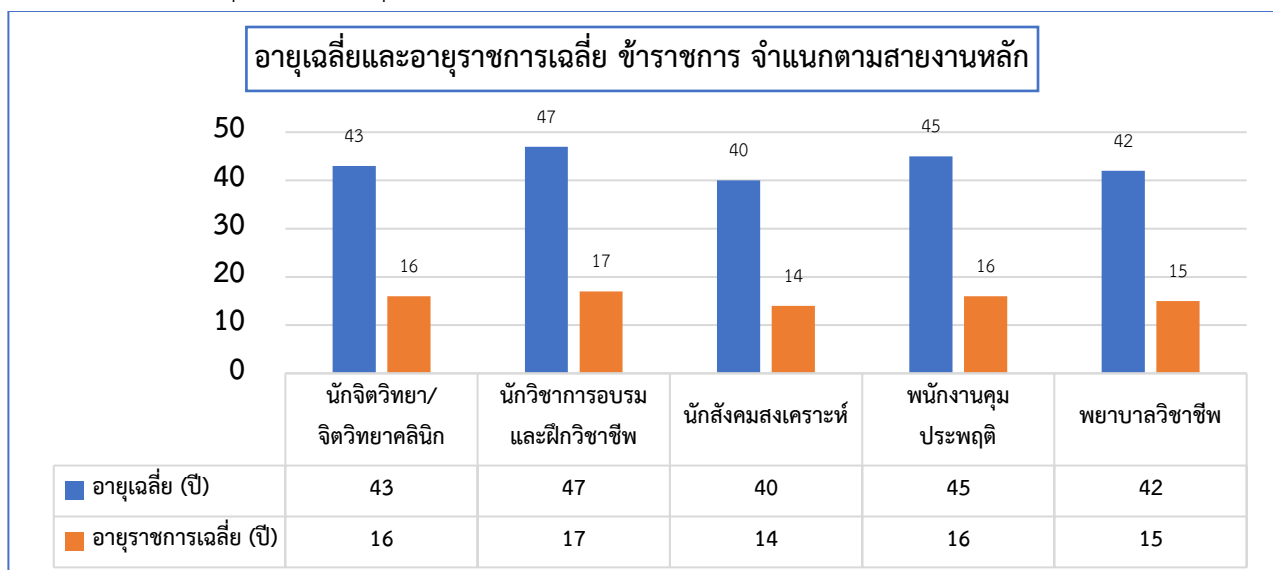
โครงสร้างอายุข้าราชการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีข้าราชการพลเรือนสามัญ ทั้งหมด จำนวน 1,430 อัตรา

ข้อมูล ณ วันที่ 8 มีนาคม 2566

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างอายุข้าราชการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

อายุเฉลี่ยและอายุราชการเฉลี่ยของข้าราชการกรมพินิจฯ จำแนกตามสายงานหลัก

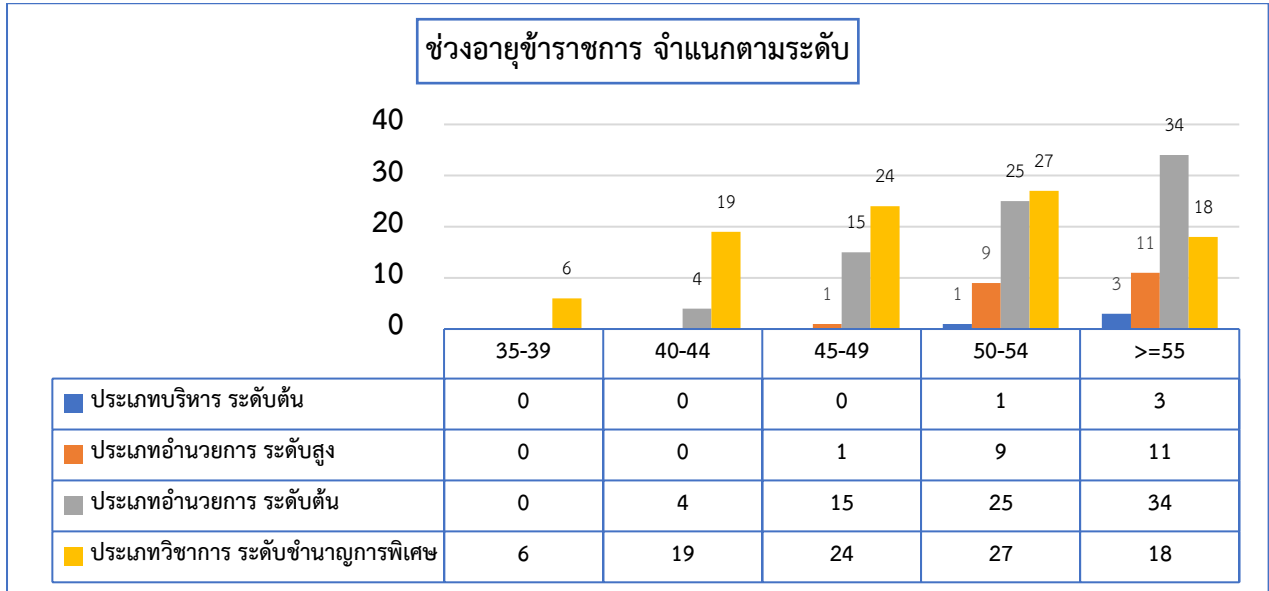

ข้อมูล ณ วันที่ 8 มีนาคม 2566

ภาพที่ 2.3 อายุเฉลี่ยและอายุราชการเฉลี่ยของข้าราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

พิจารณาอายุของผู้ครองตำแหน่งตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไปจะพบว่า นับจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 - 2570 เป็นต้นไป (ในอีก 5 ปีข้างหน้า) กรมพินิจฯ มีแนวโน้มจะสูญเสียผู้ครองตำแหน่งในระดับบริหาร และผู้อำนวยการ ด้วยการเกษียณอายุราชการเป็นจำนวนมาก โดยตำแหน่งที่มีอัตราการสูญเสียจากการเกษียณอายุราชการมากที่สุด คือ ตำแหน่งผู้อำนวยการระดับต้น ซึ่งจะมีผู้เกษียณอายุราชการภายในปี พ.ศ. 2566 – 2570 มากถึง 35 อัตรา รองลงมา คือ ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ ซึ่งจะมีผู้เกษียณอายุราชการภายในปี พ.ศ. 2566 – 2570 มากถึง 21 อัตรา

ข้อมูล ณ วันที่ 8 มีนาคม 2566

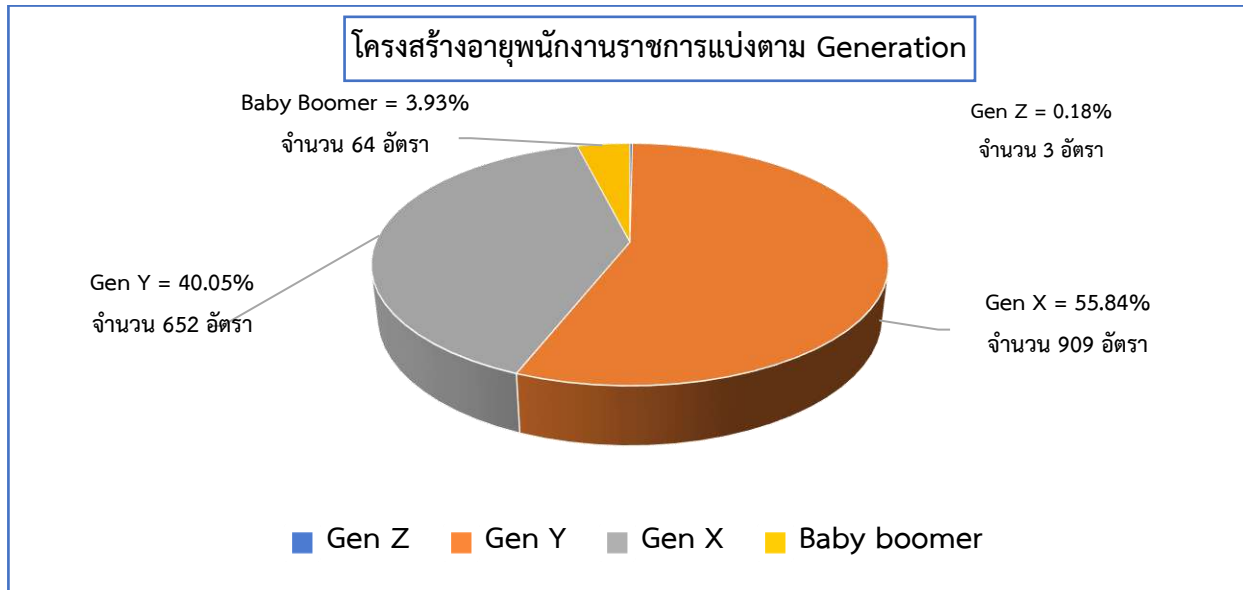
ภาพที่ 2.4 ช่วงอายุข้าราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจำแนกตามระดับ

รายละเอียดผู้เกษียณอายุราชการตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2570

ระดับตำแหน่ง	ปีงบ 66	ปีงบ 67	ปีงบ 68	ปีงบ 69	ปีงบ 70	ปีงบ 71	รวม
ชำนาญการพิเศษ	2	1	2	7	6	3	21
อำนาจการระดับต้น	2	5	8	8	10	2	35
อำนาจการระดับสูง	4	2	0	4	1	3	14
บริหารระดับต้น	0	0	1	0	1	0	2
รวม	8	8	11	19	18	8	72

ข้อมูลจากระบบสารสนเทศทรัพยากรบุคคล กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ณ วันที่ 31 มีนาคม 2566

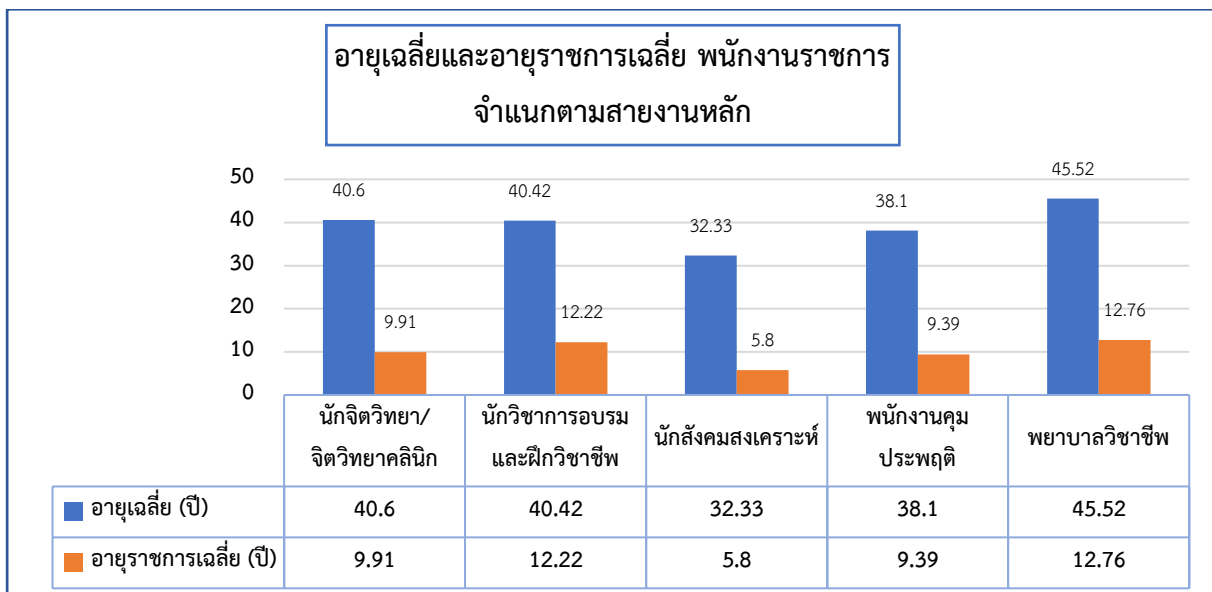
โครงสร้างอายุพนักงานราชการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีพนักงานราชการทั้งหมด จำนวน 1,628 อัตรา

ข้อมูล ณ วันที่ 8 มีนาคม 2566

ภาพที่ 2.5 โครงสร้างอายุพนักงานราชการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

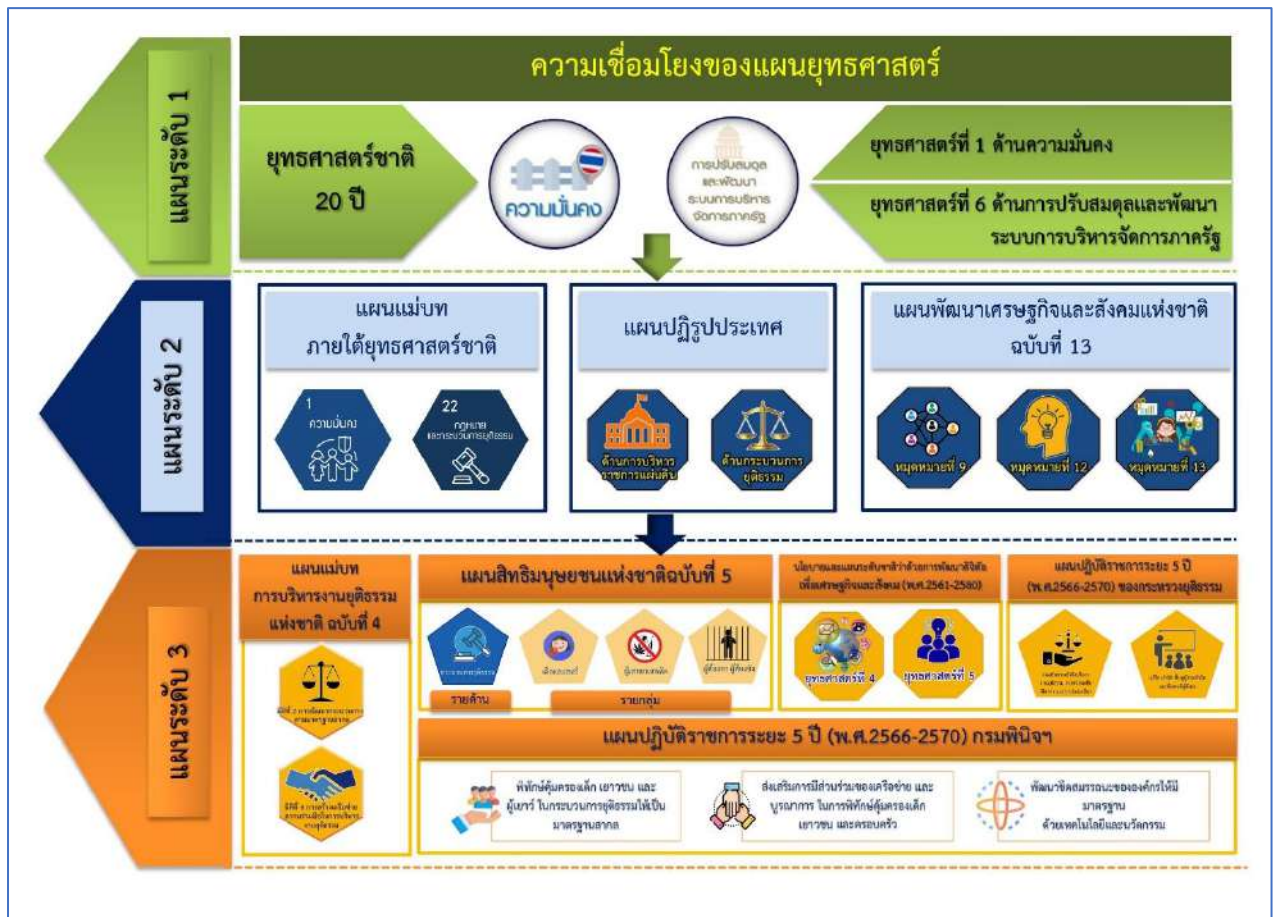
อายุเฉลี่ยและอายุราชการเฉลี่ยพนักงานราชการจำแนกตามสายงานหลัก

ข้อมูล ณ วันที่ 8 มีนาคม 2566

ภาพที่ 2.6 อายุเฉลี่ย และอายุราชการเฉลี่ย พนักงานราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

7. แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ภาพที่ 2.7 แผนภาพความเชื่อมโยงแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2567) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย แผนปฏิบัติราชการ 3 เรื่อง ที่สำคัญ คือ แผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ 1 : พินิจคุ้มครองเด็ก เยาวชน และผู้เยาว์ ในกระบวนการยุติธรรมให้มีมาตรฐานสากล แผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ 2 : ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่าย และบูรณาการในการพิทักษ์คุ้มครองเด็ก เยาวชน และครอบครัว แผนปฏิบัติราชการเรื่องที่ 3 : พัฒนาขีดสมรรถนะขององค์กรให้มีมาตรฐานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยมีรายละเอียดแผนปฏิบัติการ ดังนี้

7.1 แผนปฏิบัติราชการ เรื่อง พินิจคุ้มครองเด็ก เยาวชน และผู้เยาว์ ในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นมาตรฐานสากล

เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดส่วนใหญ่มีปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากทำนองคลองธรรม เกรง ก้าวร้าว บางคนชอบใช้ความรุนแรง ทำร้ายร่างกายผู้อื่น และก่อความสงบสุขของสังคม การแก้ไขบำบัดเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดจึงต้องแก้ไขที่สาเหตุและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกระทำผิด จึงจะสามารถส่งเด็กและเยาวชนกลับคืนสู่สังคม ครอบครัว ได้อย่างมีคุณภาพ การพัฒนาพฤตินิสัยเด็กและเยาวชนให้กลับตนเป็นคนดี จึงเริ่มตั้งแต่การพิทักษ์คุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน ผู้เยาว์ และครอบครัวที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมการใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกและมาตรการอื่นๆ เพื่อป้องกันและลดความเสียหายต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดออกจาก

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้ ในส่วนของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในการควบคุมดูแลนั้น จะต้องได้รับการ
จำแนก การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาพฤตินิสัย โดยมุ่งเน้นถึงประโยชน์ที่เด็กและเยาวชนจะได้รับในอนาคต
ด้วยการจัดให้ได้รับการศึกษาสายสามัญ การฝึกวิชาชีพหรืออาชีพตลอดจนการบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมและอารมณ์
ที่เหมาะสมกับอายุ สภาพร่างกาย และวุฒิภาวะของเด็กและเยาวชนแต่ละราย พัฒนาทักษะการปรับตัวและสนับสนุน
ให้มีความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตในสังคม

7.1.1 เป้าหมาย

- (1) ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับการป้องกัน แก้ไข บำบัด ฟื้นฟู สามารถกลับไปดำเนินชีวิต
ในสังคมได้อย่างปกติสุข
- (2) เด็กและเยาวชนได้รับการดูแล ตามมาตรฐาน
- (3) ผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ และคนเสมือนไร้ความสามารถได้รับการพิทักษ์คุ้มครองสวัสดิภาพ

7.1.2 ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570
1. ร้อยละของการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนหลังพ้นโทษ 1 ปี ไม่เกิน	14	14	12	12	12
2. ร้อยละความสำเร็จของการส่งเสริม/สร้างโอกาสให้กับผู้กระทำ ความผิดคืนสู่สังคม (เด็กและเยาวชน)	95	96	97	98	100
3. ร้อยละของสถานที่ควบคุมที่ผ่านมาตรฐานการรับรองด้านสุขอนามัย	80	85	90	95	100
4. ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการดูแลสุขภาพ	100	100	100	100	100
5. ร้อยละของสถานที่ควบคุมที่มีความมั่นคงปลอดภัย เป็นไปตาม มาตรฐานที่กำหนด	80	85	90	95	100
6. ร้อยละความสำเร็จของการจัดทำมาตรการควบคุมดูแลเด็กและเยาวชน	80	85	90	95	100
7. ร้อยละของคดีที่ผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ และคนเสมือนไร้ ความสามารถได้รับการดูแลตามมาตรฐาน	100	100	100	100	100
8. ร้อยละของผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ และคนเสมือนไร้ ความสามารถ และ/หรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการ คุ้มครองสวัสดิภาพตามคำสั่งศาลลดลง	10	15	20	25	30

ตารางที่ 2.1 ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการ เรื่อง พิทักษ์คุ้มครองเด็ก เยาวชน และผู้เยาว์ ในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นมาตรฐานสากล

7.1.3 แนวทางการพัฒนา

- 1) พัฒนาและส่งเสริมการนำมาตรการทางเลือกมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน
 - การพิทักษ์คุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน ผู้เยาว์ และครอบครัวที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
 - ส่งเสริมการใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกและมาตรการอื่นๆ
- 2) แก้ไข บำบัด พื้นฟู เด็กและเยาวชนเฉพาะราย
 - วิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุหรือปัจจัยแห่งการกระทำความผิดและกำหนดวิธีปฏิบัติในการพัฒนาพฤตินิสัยเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมเป็นรายบุคคล
 - มุ่งเน้นการบำบัดแก้ไข พื้นฟู เด็กและเยาวชน ตามความจำเป็นและเหมาะสม
 - นำวิทยาการและเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์มาสนับสนุนการแก้ไข บำบัด พื้นฟู เด็กและเยาวชนให้เกิดผลสัมฤทธิ์
- 3) ยกระดับการศึกษาและพัฒนาอาชีพ
 - เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับการศึกษาสายสามัญ การฝึกอาชีพ/วิชาชีพที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน
 - จัดการศึกษาสายสามัญที่มีคุณภาพและมาตรฐานให้กับเด็กและเยาวชนทุกกลุ่ม
 - ฝึกวิชาชีพพื้นฐาน และพัฒนาวิชาชีพที่รองรับตลาดแรงงาน และตรงตามความถนัดของเด็กและเยาวชน
 - สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานด้านการศึกษาสายสามัญ และสายวิชาชีพของภาครัฐและภาคเอกชนในการสนับสนุนการจัดการศึกษา การเรียนหรือฝึกวิชาชีพให้กับเด็กและเยาวชน
- 4) ส่งเสริมความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ และศูนย์ฝึกเอกชน
 - ส่งเสริมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมให้ได้รับการพัฒนาตามความถนัด
 - พัฒนาระบบงานศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเฉพาะทาง
 - พัฒนาระบบงานสถานฝึกและอบรมเอกชน
- 5) เด็กและเยาวชนได้รับการติดตาม ช่วยเหลือ ส่งเคราะห์ภายหลังปล่อย
 - พัฒนาระบบการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ที่มุ่งเน้นการส่งต่อเด็กและเยาวชนให้สามารถศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ตามทักษะที่ได้รับ
 - จัดให้มีระบบการติดตาม ช่วยเหลือ ส่งเคราะห์ และให้คำปรึกษาแก่เด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยทั้งด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ ด้านครอบครัว และที่อยู่อาศัย โดยร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายต่างๆ
- 6) ยกระดับมาตรฐานการบริการสุขภาพสำหรับเด็กและเยาวชน
 - การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) การส่งเสริมป้องกัน ควบคุมโรค และลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ
 - พัฒนาระบบการบริหารและระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัย สนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี
 - บริการสาธารณสุขอย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพ
 - ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพร่วมกับภาคีเครือข่าย

7) พัฒนาและส่งเสริมระบบบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัย

- เพิ่มประสิทธิภาพและความเข้มแข็งในระบบความมั่นคงปลอดภัย การป้องกันการก่อเหตุการร้ายสร้างความรุนแรง การประพาศติติกระเบียบวินัย และการหลบหนี ทั้งภายในและภายนอกสถานที่ควบคุม
- ก่อสร้างและปรับปรุงสิ่งก่อสร้าง เพื่อสร้างความพร้อมทางกายภาพ อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็น มีการทบทวนแก้ไข
- ปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนามาตรการ ระเบียบข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง
- นำยุทธศาสตร์ต้นแบบและมาตรการปฏิบัติขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชน ในสาขาก่ออาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญามาปรับใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

8) พัฒนาระบบการควบคุมดูแลเด็กและเยาวชน

- พัฒนาระบบการควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ

9) เสริมสร้างการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิของผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ และคนเสมือนไร้ความสามารถ

- การจัดทำรายงานประมวลข้อเท็จจริงคดีครอบครัวเพื่อเสนอศาล
- ข้อกำหนดการกำกับการปกครอง
- พัฒนารูปแบบการติดตามทรัพย์สินของผู้เยาว์เพื่อการกำกับการปกครอง และพัฒนารูปแบบวิธีการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของผู้เสมือนไร้ความสามารถและผู้ไร้ความสามารถให้มีประสิทธิภาพ

7.1.4 โครงการสำคัญ

- 1) แผนงานพัฒนาและส่งเสริมการนำมาตรการทางเลือกมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน ได้แก่ โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการไกล่เกลี่ย และการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน (กลุ่มคดี)
- 2) แผนงานแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนเฉพาะราย
 - 2.1) โครงการพัฒนาการจำแนกเด็กและเยาวชนก่อนและหลังมีคำพิพากษา (กพย.)
 - 2.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการประเมินผลเด็กและเยาวชน (กพส.)
 - 2.3) โครงการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการด้านการอำนวยการ ความยุติธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในพื้นที่ (กลุ่มส่งเสริมความมั่นคง)
 - 2.4) โครงการบำบัดรักษาผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด (กพส.)
 - 2.5) โครงการศึกษาและพัฒนาแนวทางในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมรุนแรงในเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงและในสถานควบคุม (สถาบันวิจัย)
- 3) ยกระดับการศึกษาและพัฒนาอาชีพ
 - 3.1) โครงการยกระดับการศึกษา และการฝึกอาชีพเด็กและเยาวชน (กลุ่มการศึกษา)
 - 3.2) โครงการพัฒนาและส่งเสริมการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร (กลุ่มการศึกษา)
 - 3.3) โครงการพัฒนาและขยายโอกาสทางการศึกษาและการมีงานทำ (ศูนย์สร้างโอกาส)

- 4) ส่งเสริมความเป็นเลิศในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ และศูนย์ฝึกเอกชน
 - 4.1) โครงการพัฒนาระบบงานศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเฉพาะทาง (กพย.)
 - 4.2) โครงการพัฒนาระบบงานสถานฝึกและอบรมเอกชน (กพย.)
- 5) เด็กและเยาวชนได้รับการติดตาม ช่วยเหลือ สงเคราะห์ภายหลังปล่อย
 - 5.1) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย (กลุ่มสังคม)
 - 5.2) โครงการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน (กลุ่มสังคม)
 - 5.3) โครงการพัฒนาระบบและประสิทธิภาพการติดตาม สงเคราะห์ช่วยเหลือภายหลังปล่อย (กลุ่มสังคม)
- 6) ยกระดับมาตรฐานการบริการสุขภาพสำหรับเด็กและเยาวชน
 - 6.1) โครงการเยาวชนอาสาพัฒนาสุขภาพ (ยุว อสม.) (กลุ่มพยาบาล)
 - 6.2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการแก้ไข พื้นฟูเด็กและเยาวชน (กลุ่มพยาบาล)
 - 6.3) ยกระดับมาตรฐานการบำบัดบริการสุขภาพสำหรับเด็กและเยาวชน และการพัฒนาหน่วยงานตามมาตรฐานการบำบัดยาเสพติดอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (ภายใต้โครงการบำบัดรักษาผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด) (กพส.)
- 7) พัฒนาและส่งเสริมระบบบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัย ได้แก่ โครงการพัฒนาระบบการควบคุมและมาตรการความมั่นคงปลอดภัย (กลุ่มมั่นคง)
- 8) พัฒนาระบบการควบคุมดูแลเด็กและเยาวชน ได้แก่ โครงการพัฒนาระบบการอภิบาลเด็กและเยาวชน (กลุ่มอภิบาล)
- 9) เสริมสร้างการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิของผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ และคนเสมือนไร้ความสามารถ ได้แก่ โครงการพัฒนาประสิทธิภาพระบบงานคดีครอบครัว (กลุ่มคดี)

7.2 แผนปฏิบัติการ เรื่อง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่าย และบูรณาการในการพิทักษ์คุ้มครองเด็กเยาวชน และครอบครัว

การทำงานร่วมกันระหว่างกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน หรือชุมชนในทุกมิติของการดูแลเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในสังคม รวมถึงเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม การดำเนินงานร่วมกันนี้ช่วยให้การดูแลเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น เครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชนหรือชุมชนเป็นกลไกและทรัพยากรสำคัญที่ดูแลและถ่ายทอดความรู้ ค่านิยมอันดีแก่เด็กและเยาวชนผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่หล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนเคารพกฎหมาย แม้ว่าการป้องกันการกระทำผิดกฎหมายเป็นวิธีการที่ช่วยลดโอกาสและต้นทุนที่เด็กและเยาวชนจะสูญเสียจากการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และต้นทุนของหน่วยงานภาครัฐที่ต้องจัดบริการต่างๆ เพื่อการดูแลเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงมีเด็กและเยาวชนจำนวนหนึ่งที่กระทำผิดและถูกดำเนินคดี เครือข่าย หรือชุมชนมีบทบาทสำคัญที่สามารถสนับสนุนช่วยเหลือให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้ กลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขได้ด้วยการให้การศึกษ การสอนวิชาชีพ และการแก้ไขบำบัดที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชนซึ่งช่วยให้เด็กและเยาวชนมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต สามารถดูแลตนเองให้พ้นภัยสังคมต่างๆ ตลอดจนมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่ประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองได้อย่างเหมาะสม

7.2.1 เป้าหมาย เครื่องข่ายมีการบูรณาการความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนภารกิจของกรม

7.2.2 ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570
1. ร้อยละความสำเร็จของการนำเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการกระทำความผิด	50	60	70	80	90
2. ร้อยละความสำเร็จของการนำเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เด็กและเยาวชน (สุขภาพ การศึกษา อาชีพ)	70	75	80	85	90
3. ร้อยละความสำเร็จของการนำเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ ติดตาม เด็กและเยาวชนหลังปล่อย	70	75	80	85	90

ตารางที่ 2.2 ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการ เรื่อง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่าย และบูรณาการในการพิทักษ์คุ้มครองเด็ก เยาวชน และครอบครัว

7.2.3 แนวทางการพัฒนา

1) เครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนการป้องกันและแก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

- มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนในวัยเรียนไม่ให้เกิดการกระทำผิดทางอาญาหรือตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิด

- สนับสนุนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานศึกษาในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน (1 สถานพินิจ 6 สถานศึกษา, โรงเรียนยุติธรรมอุปถัมภ์, การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันการใช้ยาเสพติดในเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงและนักเรียน)

- บูรณาการความร่วมมือภาคประชาสังคม การติดตามและสงเคราะห์ภายหลังปล่อย
- การพัฒนาระบบการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือเด็กและเยาวชน ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

2) เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคประชาสังคมทางด้านสุขภาพ การศึกษา และพัฒนาทักษะอาชีพ

- นำเครือข่ายและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการดูแลสุขภาพเด็กและเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

- สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคประชาสังคมทางการศึกษาและอาชีพ

7.2.4 โครงการสำคัญ

1) แผนงานพัฒนาและส่งเสริมการนำมาตรการทางเลือกมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน

1.1) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษา ร่วมกับเครือข่ายในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน (1 สถานพินิจฯ 6 สถานศึกษา) (กลุ่มป้องกัน)

1.2) โครงการพัฒนาระบบงานกรรมการสงเคราะห์ (กลุ่มป้องกัน)

1.3) โครงการบูรณาการความร่วมมือภาคประชาสังคม การติดตามและสงเคราะห์ภายหลังปล่อย (กลุ่มสังคม)

1.4) โครงการการพัฒนาระบบการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา (กลุ่มป้องกัน)

2) เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคประชาสังคมทางด้านสุขภาพ การศึกษาและพัฒนาทักษะอาชีพ ได้แก่ โครงการส่งเสริมเครือข่ายในการเข้าร่วมดูแลสุขภาวะของเด็กและเยาวชน (กพส.)

7.3 แผนปฏิบัติราชการ เรื่อง พัฒนาขีดสมรรถนะขององค์กรให้มีมาตรฐานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร ระบบงาน และการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากร พัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ ทักษะคิดของบุคลากร ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วม คุณธรรมจริยธรรม และสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรให้พร้อมปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ปฏิบัติงานโดยยึดประชาชนเป็นหลักตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ สนับสนุนการศึกษา วิจัย เพื่อประเมินปัญหาอุปสรรคและสถานการณ์กระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน พัฒนาระบบ Application ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงบริการงานยุติธรรม กำหนดขั้นตอน ระยะเวลาการรับบริการที่ชัดเจน ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการ ปรับปรุงกฎระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และเฝ้าต่อการสนับสนุนการทำงาน ปรับปรุงกฎระเบียบเกี่ยวข้อง ให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

7.3.1 เป้าหมาย เครือข่ายมีการบูรณาการความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนภารกิจของกรม

- (1) องค์กรมีการบริการด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย
- (2) เป็นองค์กรธรรมาภิบาลที่มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
- (3) บุคลากรทุกระดับมีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

7.3.2 ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570
1. ระดับความสำเร็จของการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมภาครัฐในการปฏิบัติงานและการให้บริการ	มีระบบ และกลไกการพัฒนาปรับปรุงระบบงาน โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการ	มีการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการกิจกรรมที่กำหนด	มีการพัฒนาปรับปรุง โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้สำหรับการดำเนินการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนระบบภายในองค์กรเข้าด้วยกันอย่างปลอดภัย (API)	นำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาพัฒนา เครื่องมือสนับสนุน ในการปฏิบัติงานและการให้บริการระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ	มีการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบ และนำผลประเมินมาปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมภาครัฐมาปฏิบัติงานและให้บริการ
ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570
2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	50	55	65	75	80
3. ร้อยละของจำนวนข้อร้องเรียนทางวินัยในองค์กรลดลง	5	5	5	5	5
4. ร้อยละของบุคลากรในหน่วยงานมีความตระหนักรู้ในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ตามเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA)	75	80	85	90	95
5. กรมพินิจฯ ผ่านการประเมินตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)	1 หมวด	1 หมวด	1 หมวด	1 หมวด	1 หมวด
6. กรมพินิจฯ ผ่านการประเมินสถานะการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0)	ผ่านเกณฑ์ระดับ พื้นฐาน (Basic)		ผ่านเกณฑ์อย่างน้อยระดับก้าวหน้า (Advance)		
7. ร้อยละของการตรวจประเมินเป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ	80	83	85	85	90

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2566
8. ระดับความสำเร็จการบริหารทรัพยากรบุคคลด้วยหลักสมรรถนะให้เป็นไปตามทิศทางและเป้าหมายขององค์กร	การวิเคราะห์และการวางแผนการบริหารทรัพยากรบุคคลตามหลักสมรรถนะ	มีการดำเนินการบริหารทรัพยากรบุคคลด้วยหลักสมรรถนะ จำนวน 1 การดำเนินการ	มีการดำเนินการบริหารทรัพยากรบุคคลด้วยหลักสมรรถนะ จำนวน 1 การดำเนินการ	มีการดำเนินการบริหารทรัพยากรบุคคลด้วยหลักสมรรถนะ จำนวน 1 การดำเนินการ	มีการดำเนินการบริหารทรัพยากรบุคคลด้วยหลักสมรรถนะ จำนวน 1 การดำเนินการ
9. ร้อยละของบุคลากรทุกระดับได้รับการพัฒนาและมีความเชี่ยวชาญ และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20

ตารางที่ 2.3 ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการ เรื่อง พัฒนาขีดสมรรถนะขององค์กรให้มีมาตรฐานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

7.3.3 แนวทางการพัฒนา

1) ยกระดับการให้บริการ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมภาครัฐ

- พัฒนาระบบสารสนเทศ และนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการดูแลแก้ไขเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม
- ยกระดับการให้บริการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย

2) ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในองค์กร

- มีแนวทางในการกำกับดูแลตัวเองที่ดี สามารถดำเนินการในการกิจด้วยความสุจริตโปร่งใส ตรวจสอบได้
- มีจิตสำนึกในการทำงาน มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำ พร้อมตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

และพร้อมรับผิดชอบ

- มีศีลธรรม จริยธรรมในการทำงาน ยึดถือผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- ส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานเป็นทั้งคนเก่งและคนดี มีจริยธรรมและธรรมาภิบาลประพฤติตน

ต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเคารพให้เกียรติซึ่งกัน

3) ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในองค์กร

- พัฒนาระบบบริหารจัดการในองค์กรสู่การเป็นเลิศ
- การบริหารจัดการองค์กรสู่การเป็นเลิศ
- พัฒนารูปแบบการตรวจประเมินของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

4) พัฒนาบุคลากรทุกระดับให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และมีความเชี่ยวชาญให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมืออาชีพ

- พัฒนาผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหาร ให้มีสมรรถนะ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ สูงขึ้น
- บุคลากรในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.3.4 โครงการสำคัญ

- 1) แผนงานยกระดับการให้บริการ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมภาครัฐ
 - 1.1) โครงการพัฒนาระบบความมั่นคงปลอดภัยของเด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุมด้วยเทคโนโลยี (การจัดทำระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด CCTV) (กลุ่มมาตรการ, ศูนย์เทคโนโลยี)
 - 1.2) โครงการสนับสนุนการบริหารจัดการให้เป็นองค์กรเทคโนโลยีดิจิทัล (การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับขับเคลื่อนองค์กร) (ศูนย์เทคโนโลยี)
 - 1.3) โครงการบูรณาการข้อมูลเพื่อเชื่อมโยงแพลตฟอร์มดิจิทัลระหว่างหน่วยงานภาครัฐ (Government e-Service) (ศูนย์เทคโนโลยี)
 - 1.4) โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Common Platform) (ศูนย์เทคโนโลยี)
 - 1.5) โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการ การใช้งานระบบสารสนเทศแบบผ่านศูนย์กลาง (SSO: Single Sign On) (ศูนย์เทคโนโลยี)
 - 1.6) โครงการพัฒนาเกมส์ออนไลน์เพื่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชน (สถาบันวิจัย)
 - 1.7) โครงการพัฒนาระบบบริการเบิกเงินผู้เยาว์ (เบิกง่าย ได้ทุกที่) (กลุ่มคดี, ศูนย์เทคโนโลยี)
 - 1.8) โครงการระบบนัดคดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (กลุ่มคดี, ศูนย์เทคโนโลยี)
- 2) ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในองค์กร
 - 2.1) โครงการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรให้มีคุณธรรมและจริยธรรม (กลุ่มจริยธรรม กบค.)
 - 2.2) แผนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) (กลุ่มจริยธรรม)
- 3) พัฒนาระบบบริหารจัดการในองค์กรสู่การเป็นเลิศ
 - 3.1) โครงการพัฒนาองค์การตามเกณฑ์คุณภาพบริหารจัดการภาครัฐสู่ความเป็นเลิศ (กพร.)
 - 3.2) แผนงานการตรวจประเมินของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (สำนักผู้ตรวจ, กลุ่มตรวจสอบภายใน, กพย., กพส.)
- 4) พัฒนาบุคลากรทุกระดับให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และมีความเชี่ยวชาญให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมืออาชีพ
 - 4.1) โครงการกำหนดมาตรฐานความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน (กบค.)
 - 4.2) โครงการวิเคราะห์สมรรถนะเพื่อหาความจำเป็นในการเติมเต็มให้เป็นไปตามที่องค์กรคาดหวัง (Competency Gap Analysis) (กบค.)
 - 4.3) โครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน (กบค., สถาบันพัฒนาบุคลากร)
 - 4.4) โครงการฝึกอบรมหลักสูตร "เจ้าพนักงานพินิจ" (ตาม พ.ร.บ. การบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2561) (สถาบันพัฒนาบุคลากร)

บทที่ 3

ความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยง

1. นิยามการบริหารความเสี่ยง

1.1 ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง เหตุการณ์หรือการกระทำใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและจะส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความเสียหายทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่เป็นตัวเงิน หรือก่อให้เกิดความล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายตามภารกิจและพันธกิจหลักขององค์กร ความไม่แน่นอนของความเสี่ยง สามารถประเมินความน่าจะเป็นของสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นและขนาดของความเสียหายได้ โดยที่ระดับความเสี่ยงนั้นมักจะเปลี่ยนแปลงไปในเชิงลบ (Agnieszka, Mariusz, 2015)

1.2 ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) หมายถึง สาเหตุของความเสี่ยงที่จะทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามขั้นตอนการดำเนินงานหลักที่กำหนดไว้ ทั้งที่เป็นปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร ได้แก่

1) ปัจจัยภายใน หมายถึง ปัจจัยภายในองค์กรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของวัตถุประสงค์เป็นปัจจัยที่ผู้บริหารสามารถจัดการควบคุมได้ อาทิ วัตถุประสงค์ขององค์กร นโยบายและกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร บุคลากร ระบบการบริหารงาน ระบบบริการ กระบวนการทำงาน เทคโนโลยี วัฒนธรรมขององค์กร สภาพทางภูมิศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องภายในองค์กร เป็นต้น

2) ปัจจัยภายนอก หมายถึง ปัจจัยภายนอกองค์กรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของวัตถุประสงค์ เป็นปัจจัยที่ผู้บริหารควบคุมโอกาสที่จะเกิดไม่ได้ แต่อาจลดผลกระทบ เช่น การติดตามศึกษาเพื่อหาแนวโน้มที่จะเกิดและวิธีที่ควรปฏิบัติไว้ล่วงหน้า เพื่อเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส หรือเพื่อลดผลเสียหาย ที่จะเกิดขึ้น อาทิ ภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Natural Environment) ภาวะเศรษฐกิจ (Economic) ภาวะการเมือง (Political) สังคม (Social) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Technological) นโยบายของรัฐบาล การดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กฎระเบียบภายนอกองค์กร เป็นต้น

1.3 การแบ่งกลุ่มความเสี่ยง (RISK CLASSIFICATION)

1) **ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk)** ความเสี่ยงอันเกิดจากการที่องค์กรไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอันเนื่องมาจากขาดกลยุทธ์ที่เหมาะสมหรือสภาพการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ กฎระเบียบ และภาวะตลาดทั่วโลก รวมถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับชื่อเสียง ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำ ความเสี่ยงเรื่อง แปรนัย และการเปลี่ยนแปลงความต้องการของลูกค้า

2) **ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operation Risk)** ความเสี่ยงอันเกิดจากการดำเนินงานภายในองค์กร ซึ่งเป็นผลมาจากบุคลากร กระบวนการทำงาน โครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยี รวมถึงการทุจริตภายในองค์กร

3) **ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk)** ความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางการเงินต่อองค์กร ตัวอย่างเช่น ความเสี่ยงจากความผันผวนของเงินตราต่างประเทศ อัตราดอกเบี้ย สินค้าโภคภัณฑ์รวมถึงความเสี่ยงทางด้านเครดิต ความเสี่ยงทางด้านสภาพคล่อง และความเสี่ยงทางด้านตลาด

4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk) ความเสี่ยงอันเกิดจากการไม่ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ โดยครอบคลุมถึงกฎระเบียบของทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกที่กำกับดูแลองค์กร การค้นหาความเสี่ยงสามารถศึกษาได้จากข้อมูลสถิติของความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้น การสำรวจในปัจจุบันหรือคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

1.4 การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง กระบวนการในการคิดวิเคราะห์และคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ หรือความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อลดสาเหตุของแต่ละโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ให้ระดับความเสียหายที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับที่องค์กรสามารถยอมรับ ประเมิน ควบคุม และตรวจสอบได้ (Pawel, 2017)

1.5 การจัดการความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง แนวทางในการลดโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ หรือความเสี่ยง หรือผลกระทบความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงให้เหมาะสมอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ (Risk tolerance) โดยมีหลักการในการจัดการความเสี่ยง ดังนี้

- 1) การยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance) เป็นการยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเนื่องจากไม่คุ้มค่าในการจัดการ ควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง โดยไม่ต้องดำเนินการใดๆ เพื่อลดโอกาสหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอีก
- 2) การลด/การควบคุมความเสี่ยง (Risk Reduction) เป็นการปรับปรุงระบบการทำงาน หรือการออกแบบวิธีการทำงานใหม่ เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดหรือลดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้
- 3) การกระจายความเสี่ยง หรือการโอนความเสี่ยง (Risk Sharing) เป็นการกระจายหรือถ่ายโอนความเสี่ยงให้ผู้อื่นช่วยแบ่งความรับผิดชอบไป
- 4) การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Avoidance) เป็นการป้องกันหรือจัดการกับความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูง และหน่วยงานไม่อาจยอมรับได้จึงต้องตัดสินใจยกเลิกโครงการ/กิจกรรมนั้นไป

1.6 แผนผังความเสี่ยง (Risk Map) คือ แผนผังที่แสดงความสัมพันธ์ของความเสี่ยงกับวัตถุประสงค์ขององค์กร ความเสี่ยงกับความเสียหาย สาเหตุกับความเสี่ยง สาเหตุกับสาเหตุ และระดับความรุนแรง/ผลกระทบเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

1.7 ค่าระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ (Risk Appetite) คือ การกำหนดระดับความเสี่ยงในเชิงปริมาณหรือคุณภาพที่องค์กรจะสามารถยอมรับความเสียหาย/สูญเสียจากความเสี่ยง โดยกำหนดให้สอดคล้องกับเป้าหมายหรือตามตัวชี้วัดขององค์กร

1.8 ช่วงเบี่ยงเบนของค่าระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ (Risk Tolerance) คือการกำหนดค่าช่วงเบี่ยงเบนของระดับความเสี่ยงที่ยังคงอยู่ในระดับที่องค์กรยังสามารถยอมรับได้

1.9 ดัชนีชี้วัดความเสี่ยงหลัก (KRI: Key Risk Indicator) คือ มาตรวัดหรือจุดเตือนภัย (Trigger Point) ของระดับหรือสถานะความเสี่ยง เพื่อใช้ประเมินสถานะของความเสี่ยงและประสิทธิภาพของแผนบริหารความเสี่ยง และต้องสอดคล้องกับ Risk Appetite และ Risk Tolerance

2. กระบวนการบริหารความเสี่ยง

กระบวนการบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นด้วยการกำหนดนโยบาย หรือวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงที่ชัดเจนจากฝ่ายบริหาร และดำเนินกระบวนการด้วยกลไกการบริหารความเสี่ยงที่กำหนดขึ้นในองค์กร ร่วมกับกลไกการตรวจสอบหรือการควบคุมภายในจนสามารถประเมินความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ได้ และนำไปสู่การปรับปรุงกลไกกระบวนการบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป (Agnieszka, Mariusz, 2015) ทั้งนี้ ขั้นตอนดำเนินการตามกระบวนการการบริหารความเสี่ยงขององค์กร สามารถแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนหลักดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3.1 แสดงกระบวนการบริหารความเสี่ยง (Agnieszka, Mariusz, 2015)

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดวัตถุประสงค์

หมายถึง สิ่งที่ต้องการทำให้สำเร็จหรือผลลัพธ์ของการดำเนินการ การกำหนดวัตถุประสงค์ มีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับหน่วยงาน จนถึงระดับกิจกรรมและระดับบุคคล การกำหนดวัตถุประสงค์ ต้องมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้วัตถุประสงค์ในภาพรวมบรรลุเป้าประสงค์ โดยการที่องค์กรจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ การดำเนินงานจะต้องมีการเชื่อมโยงกับเป้าหมายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร หรือตัวชี้วัดของหน่วยงานภายใต้ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) และระดับความเบี่ยงเบนจากระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Tolerance)

- Risk Appetite - ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ หมายถึง ประเภท ปัจจัยความเสี่ยง และระดับของความเสี่ยงที่องค์กรจะยอมรับได้ เพื่อช่วยให้องค์กรบรรลุวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์กร (Steve Giles, 2012 : 94)
- Risk Tolerance - หมายถึง ระดับความเบี่ยงเบนจากประเภท ปัจจัยความเสี่ยง และระดับของความเสี่ยงที่ยอมรับได้

ขั้นตอนที่ 2 การบ่งชี้ความเสี่ยง (Identify Risk)

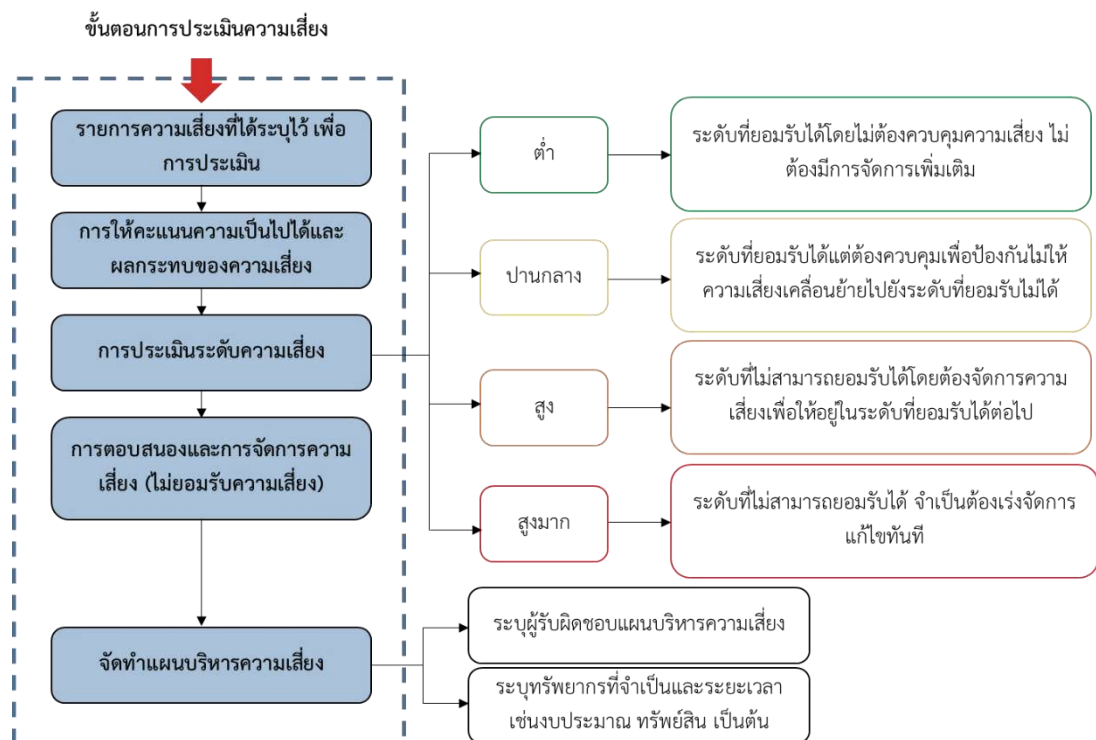
เป็นการค้นหาความเสี่ยงและสาเหตุหรือปัจจัยของความเสี่ยง โดยพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อเป้าหมาย ผลลัพธ์ขององค์กรตามกรอบการบริหารความเสี่ยง ทั้งนี้ สาเหตุของความเสี่ยงที่ระบุควรเป็นสาเหตุที่แท้จริง เพื่อจะได้วิเคราะห์และกำหนดมาตรการลดความเสี่ยงในภายหลังได้อย่างถูกต้อง แหล่งที่มาของปัจจัยต่างๆ ทั้งจากปัจจัยภายในองค์กร และปัจจัยภายนอกองค์กร (Agnieszka & Mariusz, 2015)

การระบุปัจจัยเสี่ยงจะเริ่มต้นที่เป้าประสงค์ หรือวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยการมองปัจจัยเสี่ยงไม่จำเป็นต้องมาก แต่ต้องมีเรื่องการบริหารและการควบคุมในการรองรับปัญหาที่ตีพอ ทั้งนี้ การจัดประเภทความเสี่ยงองค์กร จะแบ่งประเภทตามกรอบการบริหารความเสี่ยงองค์กร ได้แก่ 1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) 2) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operation Risk) 3) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) 4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk)

โดยมีการรวบรวมข้อมูลเพื่อบ่งชี้เหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงจะเป็นการรวบรวมข้อมูลทั้งแบบ Top-down คือ การระดมความคิดเห็นผู้บริหารของหน่วยงานเพื่อระบุความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ขององค์กร และแบบ Bottom-up คือ การระดมความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อระบุความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน ความเสี่ยง ด้านการเงิน และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ทั้งจากผู้บริหารและบุคลากร รวบรวมเป็นรายการความเสี่ยงองค์กร (Risk register) และประเมินความเสี่ยงนั้นๆ ในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

3.1 ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง

ภาพที่ 3.2 แสดงขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง Mohamed (Sayed Bassiony Ahmed Abd El-Karim, 2015)

3.2 การประเมินระดับความเสี่ยง Remon Fayek Aziz Eskander, (2018) ได้กล่าวว่า การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงที่มีอยู่ โดยสามารถประเมินได้จากโอกาสที่จะเกิดขึ้น (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) เป็นการประเมินระดับความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อองค์กรมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากโอกาส (Likelihood) ที่จะเกิดปัจจัยเสี่ยง และระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และประเมินระดับของความเสี่ยง โดยการประมวลผลค่าระดับของโอกาส และระดับความรุนแรงของผลกระทบตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ทั้ง 2 ด้าน (Edwards and Bowen, 2005) ดังนี้

1) การประเมินความเป็นไปได้ (Likelihood) การประเมินความเป็นไปได้พิจารณาได้ในรูปแบบของความถี่ (Frequency) หรือโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความน่าจะเป็นที่จะเกิด

ระดับ 1 = โอกาสเกิดไม่มีจนถึงน้อยมาก (1 - 20%)

ระดับ 2 = โอกาสเกิดน้อย (20 - 40%)

ระดับ 3 = โอกาสเกิดอยู่ในระดับปานกลาง (40 - 60%)

ระดับ 4 = โอกาสเกิดอยู่ในระดับสูง (60 - 80%)

ระดับ 5 = โอกาสเกิดสูงมาก (มากกว่า 80%)

2) การประเมินผลกระทบ (Impact)

ระดับความเสียหาย

ระดับ 1 = ไม่มีหรือน้อยมาก (ความหมาย ไม่มีการบาดเจ็บ/ป่วย หรือมีเล็กน้อย ไม่ฉุกเฉิน ไม่เร่งด่วนลงเลยได้ ไม่จำเป็นต้องรายงาน ไม่มีผลกระทบต่อเป้าหมายงาน ทำให้เกิดความล่าช้าในงานน้อยกว่า 1 เดือน เกิดความเสียหายในระดับต่ำไม่เกิน 1,000 บาท)

ระดับ 2 = น้อย (ความหมาย บาดเจ็บปานกลาง/ป่วย ไม่สามารถทำงานได้ชั่วคราว เกิดความเสียหายที่ระบบ/อุปกรณ์/ขั้นตอนที่ไม่สำคัญต่อการบรรลุเป้าหมาย ควรมีรายงานถ้าเกิดปัญหามีผลกระทบต่อการดำเนินการน้อย ก่อให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานตั้งแต่ 1 – 3 เดือน เกิดความเสียหายมากกว่า 1,000 บาท แต่ไม่เกิน 10,000 บาท

ระดับ 3 = ปานกลาง (ความหมาย บาดเจ็บ/เจ็บป่วยมาก ไม่สามารถทำงานได้ชั่วคราว เกิดความเสียหาย เล็กน้อยต่อระบบ/อุปกรณ์/ ขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมาย ต้องมีการรายงาน มีผลกระทบต่อการดำเนินการปานกลาง ก่อให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานตั้งแต่ 3 - 6 เดือน เกิดความเสียหายมากกว่า 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 100,000 บาท

ระดับ 4 = มาก (ความหมาย เกิดความพิการถาวร เกิดความเสียหายมากต่อระบบ/อุปกรณ์/ ขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมาย ต้องมีการทำรายงาน มีผลกระทบต่อการดำเนินการมาก ก่อให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการตั้งแต่ 6 - 9 เดือน เกิดความเสียหายมากกว่า 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 1,000,000 บาท

ระดับ 5 = มากที่สุด (ความหมาย สูญเสียชีวิต เกิดความเสียหายต่อระบบ/อุปกรณ์/ขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายต้องมีการทำรายงานมีผลกระทบต่อการ ดำเนินการอย่างรุนแรงก่อให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการมากกว่า 9 เดือนขึ้นไป เกิดความเสียหาย มากกว่า 1,000,000 บาท ขึ้นไป

หมายเหตุ : หลักเกณฑ์การประเมินระดับความเสี่ยง ทั้งการประเมินความเป็นไปได้ (Likelihood) และการประเมินผลกระทบ (Impact) ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับระดับการยอมรับได้ขององค์กร ในบริบทสถานการณ์ปัจจุบันขององค์กร

ระดับคะแนน	1	2	3	4	5
ผลกระทบของความเสียหาย (Impact)	ต่ำ				สูง
โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เกิดขึ้น (Likelihood)	น้อยครั้ง				บ่อยครั้ง

จากนั้นจึงคำนวณให้ระดับความเสี่ยงตามผลคูณของระดับคะแนนทั้ง 2 ด้าน ตัวอย่างเช่น

ปัจจัยเสี่ยง	ผลกระทบของความเสียหาย (Impact)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เกิดขึ้น (Likelihood)	ระดับความเสี่ยง (Level of Risk)
ปัจจัยเสี่ยง A	1	3	$1 \times 3 = 3$
ปัจจัยเสี่ยง B	3	3	$3 \times 3 = 9$
ปัจจัยเสี่ยง C	4	4	$4 \times 4 = 16$
ปัจจัยเสี่ยง D	5	4	$5 \times 4 = 20$

เมื่อได้ระดับความเสี่ยงครบทุกความเสี่ยงแล้ว ก็จะสามารถจัดทำแผนผังประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment matrix) ดังนี้

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)				
	น้อยมาก 1	น้อย 2	ปานกลาง 3	สูง 4	สูงมาก 5
สูงมาก 5	5	10	15	20	25
สูง 4	4	8	12	16	20
ปานกลาง 3	3	6	9	12	15
น้อย 2	2	4	6	8	10
น้อยมาก 1	1	2	3	4	5

ภาพที่ 3.3 แสดงแผนผังประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment Matrix) (Agnieszk & Mariusz, 2015)

ระดับความเสี่ยง แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง พิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส X ผลกระทบ) ซึ่งระดับความเสี่ยงแบ่งตามความสำคัญเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ตารางแสดงระดับความเสี่ยง(ระดับคะแนน) และความหมาย

ระดับความเสี่ยง (ระดับคะแนน)	ความหมาย
สูงมาก (20-25)	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับความเสี่ยงได้ ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขทันที
สูง (10-19)	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับความเสี่ยงได้ ต้องบริหารจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้
ปานกลาง (4-9)	ระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องติดตาม และควบคุมไม่ให้ความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงไปสู่ระดับที่ยอมรับไม่ได้
ต่ำ (1-3)	ระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องควบคุมความเสี่ยง ไม่ต้องบริหารจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม

(Agnieszka & Mariusz, 2015)

ตารางที่ 3.1 แสดงระดับความเสี่ยง(ระดับคะแนน) และความหมาย

3) ตัวชี้วัดระดับความเสี่ยง (Key Risk Indicator, KRI)

สุรพงษ์ ชูรังสฤษฎ์ (2554) ได้ให้นิยามว่าตัวชี้วัดความเสี่ยง (KRI) เป็นตัวชี้วัด (Leading Indicator) ที่ประเมินผลการบริหารความเสี่ยง โดยมีหน้าที่เป็นมาตรวัด หรือจุดเตือนภัย (Trigger Point) ของการเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงและเพื่อประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร หรือ KPI (Lagging Indicator)

แนวทางการกำหนดตัวชี้วัดระดับความเสี่ยง (KRI)

(1) ทำความเข้าใจกับสาเหตุของการเกิดความเสี่ยงด้วยการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลในอดีตที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงเพื่อค้นหากระบวนการ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดเหตุ

(2) ตรวจสอบแผนกลยุทธ์ วัตถุประสงค์การดำเนินงาน ดัชนีวัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicator, KPI) เพราะ KPI ระดับปฏิบัติการสามารถทำหน้าที่เป็น KRI เพราะจะชี้วัดความเสี่ยงที่สะท้อนการดำเนินงานทางลบ

(3) ตรวจสอบนโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ธุรกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ได้ดำเนินการอยู่ภายใต้การปฏิบัติครบถ้วนหรือไม่

(4) ตรวจสอบความต้องการ ข้อกำหนดของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่นอกเหนือไปจากกฎระเบียบ ข้อบังคับ โดยอาจจะหมายถึงลูกค้า นำข้อมูลส่วนนี้มาใช้ประกอบการพัฒนา/กำหนด KRI

(5) การกำหนดตัวชี้วัดความเสี่ยง KRI กำหนดได้ตามความเหมาะสมของแต่ละรายการความเสี่ยง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้รับผิดชอบความเสี่ยง (Risk Owner)

ขั้นตอนที่ 4 การจัดการความเสี่ยง (Risk Management)

การจัดการความเสี่ยง (Risk Management) เป็นขั้นตอนสำคัญสำหรับความสำเร็จของโครงการ โดยการจำแนก วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง เพื่อบริหารความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น (Remon Fayek Aziz Eskander, 2018)

ในการจัดการความเสี่ยงจะต้องวิเคราะห์ถึงสาเหตุของความเสี่ยงในแต่ละประเด็นเพื่อนำไปสู่การหามาตรการจัดการกับปัจจัยความเสี่ยงให้ตรงจุด โดยการเลือกรายการความเสี่ยงจาก Risk Assessment Matrix ที่มีความสำคัญที่สุดมาดำเนินการก่อน การจัดการความเสี่ยง คือ การดำเนินการเพื่อการควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ ในระดับที่ยอมรับได้ โดยวิธีแนวทางในการจัดการบริหารความเสี่ยงทฤษฎีการบริหารความเสี่ยง (4Ts) (Steve Giles, 2012 : 113-114)

1. การยอมรับความเสี่ยง (Take risk): ยอมรับให้ความเสี่ยงเกิดขึ้นภายใต้ระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ เป็นการตกลงกันที่จะยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่คุ้มค่าในการจัดการ หรือป้องกันความเสี่ยงที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสร้างระบบควบคุม

2. การลด/การควบคุมความเสี่ยง (Treat risk): เป็นการปรับปรุงระบบการทำงาน หรือการออกแบบวิธีการทำงานใหม่ เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย หรือลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรสามารถยอมรับได้ ได้แก่ การหามาตรการในการป้องกันความเสี่ยงอย่างเต็มรูปแบบ หรือมาตรการลดหรือจำกัดขอบเขตความเสียหาย

3. การกระจายความเสี่ยง หรือการถ่ายโอนความเสี่ยง (Transfer risk): เป็นการกระจาย หรือถ่ายโอนความเสี่ยงให้หน่วยงานอื่นช่วยแบ่งความรับผิดชอบไป เช่น การทำประกันภัย/ประกันทรัพย์สินกับบริษัทประกันภัย หรือการจ้างบริษัทภายนอกมาจัดการในงานบางอย่างแทน เป็นการร่วมหรือแบ่งความรับผิดชอบกับผู้อื่นในการจัดการความเสี่ยง

4. การหลีกเลี่ยง/กำจัดความเสี่ยง (Terminate risk): ไม่ยอมรับความเสี่ยงเป็นการจัดการกับความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงมาก และหน่วยงานไม่อาจยอมรับความเสี่ยงได้ จึงต้องตัดสินใจยกเลิก โครงการ/กิจกรรมที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงนั้นไป เช่น เปลี่ยนวัตถุประสงค์ ยุติดำเนินกิจการ/ระงับ/ยกเลิก ไม่ดำเนินการกิจกรรมนั้นๆ เมื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงแล้วอยู่ในระดับไม่ยอมรับความเสี่ยง เช่น การลงทุนในโครงการ ขนาดใหญ่ เป็นต้น

ทั้งนี้ วิธีการจัดการความเสี่ยงของแต่ละหน่วยงานอาจมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของหน่วยงานนั้นๆ เช่น บางหน่วยงานอาจเลือกการควบคุมอย่างเดียวกแต่สามารถควบคุมได้หลายความเสี่ยง หรือบางหน่วยงานอาจเลือกควบคุมหลายวิธีร่วมกันเพื่อควบคุมความเสี่ยงสำคัญเพียงเรื่องเดียว เป็นต้น ดังนั้นเมื่อหน่วยงานทราบความเสี่ยงที่ยังเหลืออยู่จากการประเมินความเสี่ยง และการประเมินการควบคุมแล้ว ให้พิจารณาความเป็นไปได้และค่าใช้จ่ายของแต่ละทางเลือกโดยพิจารณาจาก

- (1) พิจารณาว่าจะยอมรับความเสี่ยง หรือจะควบคุมเพื่อลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- (2) พิจารณาจากการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายหรือต้นทุน (Cost) ให้มีมาตรการควบคุม กับผลประโยชน์ (Benefit) ที่ได้รับจากผลของมาตรการว่าคุ้มค่าหรือไม่
- (3) กรณีที่หน่วยงานเลือกกำหนดกิจกรรมควบคุมเพื่อลดความเสี่ยงให้กำหนดวิธีการควบคุมในแผนบริหารความเสี่ยง

ตารางแสดงแผนผังวิธีการจัดการความเสี่ยง นำทฤษฎีการบริหารความเสี่ยง (4Ts) มาควบคุมจัดการได้

การยอมรับความเสี่ยง (Take risk)	ติดตาม ทบทวน
การควบคุมความเสี่ยง (Treat risk)	การควบคุมภายใน
การถ่วงโอนความเสี่ยง (Transfer risk)	ประกันภัย/รับผิดชอบร่วมกัน
การหลีกเลี่ยง/กำจัดความเสี่ยง (Terminate risk)	ระงับ/ยกเลิก

(Steve Giles, 2012 : 100)

ตารางที่ 3.2 แสดงแผนผังวิธีการจัดการความเสี่ยง

การจัดการความเสี่ยง ต้องมีการนำแผนผังความเสี่ยง (Risk Assessment Matrix) มาพิจารณาจัดลำดับค่าความเสี่ยงจากสูงมากถึงต่ำ โดยเลือกรายการความเสี่ยงที่มีค่าระดับความเสี่ยงสูงมาก/สูง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้มาจัดการความเสี่ยงต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 การติดตามและการรายงานผล (Monitor Result)

เมื่อมีการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงแล้ว จะต้องมีการติดตามผลและการรายงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการดำเนินงานไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยมีเป้าหมายในการติดตามผล คือ เป็นการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของวิธีการจัดการความเสี่ยง รวมทั้งติดตามผลการจัดการความเสี่ยงที่ได้มีการดำเนินการไปแล้วว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงหรือไม่ โดยต้องมีการสอบถามว่าวิธีการจัดการความเสี่ยงใดที่มีประสิทธิภาพควรดำเนินการต่อเนื่อง และวิธีการจัดการความเสี่ยงใดควรปรับเปลี่ยน และนำผลการติดตามดังกล่าวมาจัดทำรายงาน Remon Fayek Aziz Eskander, (2018) ได้เสนอวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและการรายงานผลความเสี่ยง มีดังต่อไปนี้

- (1) การประเมินความเสี่ยงใหม่ (Risk reassessment) เป็นการระบุความเสี่ยงเพิ่มเติมที่เกิดขึ้นภายหลัง
- (2) การตรวจสอบสถานะโครงการ (Project status monitoring) เป็นการปรับเปลี่ยนสถานะภายในโครงการเมื่อเกิดภัยคุกคาม
- (3) การประชุม (Meeting sessions) เป็นการจัดอภิปรายเพื่อจัดการความเสี่ยงและแบ่งปันประสบการณ์ระหว่างผู้มีส่วนร่วม
- (4) ปรับการลงทะเบียนความเสี่ยง (Risk register updates) เป้าหมายหลักในส่วนนี้จะเป็นการบันทึกความเสี่ยงใหม่ที่เกิดขึ้นภายหลังภัยคุกคาม และรับรู้ถึงอิทธิพลของความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

3. ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ (Strategic Risk)

ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ (Strategic Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในบริบทของกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ขององค์กร ซึ่งเน้นไปที่ความสามารถในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของกลยุทธ์และเป้าหมายทางธุรกิจขององค์กรในระยะยาว ซึ่งอาจเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงแปลงอย่างรวดเร็ว คู่แข่งที่แข็งแกร่งขึ้น นโยบายการเมืองหรือกฎหมายที่มีผลกระทบ หรือการเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม เป็นต้น

ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์มีความแตกต่างจากความเสี่ยงปฏิบัติการที่มักจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานประจำวันขององค์กร โดยความเสี่ยงทางกลยุทธ์เน้นไปที่การพิจารณาและบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการวางกลยุทธ์ การบริหารจัดการความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่ช่วยให้องค์กรรับมือกับสถานการณ์และปัญหาที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจในอนาคต

3.1 กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์

การบริหารจัดการความเสี่ยงทางกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่ช่วยให้องค์กรสามารถรับมือกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในสถานะที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมุ่งเน้นในการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์องค์กร และหาวิธีการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยง ลดผลกระทบจากความเสี่ยงลง ให้อยู่ในระดับที่องค์กรสามารถที่จะรับได้

กระบวนการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Process) เป็นกระบวนการที่ใช้ในการรับมือกับความเสี่ยงในองค์กรหรือองค์กรที่แต่งตั้งขึ้นเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการที่ต้องและเรียบง่ายสามารถช่วยให้องค์กรรับมือกับความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงให้เกิดผลกระทบน้อยลง กระบวนการบริหารความเสี่ยงประกอบด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอน ดังนี้:

(1) **การระบุและการประเมินความเสี่ยง:** ขั้นตอนแรกในกระบวนการบริหารความเสี่ยง คือ การระบุและประเมินความเสี่ยงที่องค์กรอาจพบในการดำเนินงาน การระบุความเสี่ยงควรถูกทำอย่างรอบคอบและพิจารณาถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น การประเมินความเสี่ยงอาจใช้เครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์ SWOT การคำนวณความน่าจะเป็นและผลกระทบ (Probability-Impact Matrix) หรือการใช้เทคนิคการรายงานความเสี่ยง

(2) **การวิเคราะห์และการประเมินความเสี่ยง:** หลังจากที่มีความเสี่ยงถูกระบุและประเมินแล้ว ขั้นตอนถัดไป คือ การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงเพื่อเข้าใจและจัดการกับลักษณะและความเสี่ยงของแต่ละรายการ การวิเคราะห์ความเสี่ยงสามารถใช้เครื่องมือหรือเทคนิคต่างๆ เช่น การทำการแยกแยะและการจัดหมวดหมู่ความเสี่ยง (Risk Categorization) การใช้เทคนิคทางสถิติ เช่น การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเมทริกซ์ความเสี่ยง (Risk Matrix Analysis) หรือการใช้แผนภูมิการกระจายความเสี่ยง (Risk Histogram) เป็นต้น

(3) **การวางแผนการจัดการความเสี่ยง:** หลังจากที่มีความเสี่ยงถูกวิเคราะห์และประเมินแล้ว องค์กรจะต้องวางแผนการจัดการความเสี่ยงในรูปแบบที่เหมาะสม การวางแผนการจัดการความเสี่ยงรวมถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับการรับรู้ความเสี่ยง (Risk Acceptance) การลดความเสี่ยง (Risk Mitigation) การโอนความเสี่ยง (Risk Transfer) หรือการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Avoidance) การวางแผนควรเน้นการกำหนดและการดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสมในการจัดการความเสี่ยง

(4) **การดำเนินการและการควบคุมความเสี่ยง:** หลังจากทีวางแผนการจัดการความเสี่ยงแล้ว องค์กรจะต้องดำเนินการตามแผนเพื่อลดความเสี่ยงและควบคุมความเสี่ยงให้เป็นไปตามที่วางแผนไว้ การดำเนินการรวมถึงการติดตามและตรวจสอบสภาพความเสี่ยง เพื่อตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของความเสี่ยงและดำเนินการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้เกิดผลการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม

(5) **การตรวจสอบและการประเมินผล:** ขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการบริหารความเสี่ยง คือ การตรวจสอบและประเมินผลการจัดการความเสี่ยงที่ดำเนินการแล้วว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ การตรวจสอบและประเมินผลสามารถทำได้โดยการเปรียบเทียบผลลัพธ์กับเป้าหมายที่ตั้งไว้ และการตรวจสอบว่ามีการปรับปรุงหรือปรับแก้มาตรการเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้นได้

กระบวนการบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ต้องการความร่วมมือและการสื่อสารระหว่างสมาชิกในองค์กรทั้งภายในและภายนอก นอกจากนี้ การบริหารความเสี่ยงควรเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่สามารถปรับปรุงและปรับสมดุลได้ตลอดเวลาเพื่อให้สามารถรับมือกับความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุดท้าย ความสำเร็จของกระบวนการบริหารความเสี่ยงจะขึ้นอยู่กับการทำงานร่วมกันของทีมงานและความมุ่งมั่นในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการอย่างต่อเนื่องในองค์กร

ทั้งนี้ (ตัวอย่าง) ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ที่อาจพบในหน่วยงานภาครัฐ อาทิเช่น

(1) **ความเสี่ยงทางการเมือง:** การเปลี่ยนแปลงในอำนาจการปกครองหรือการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายของรัฐบาลอาจส่งผลกระทบต่อแผนกลยุทธ์และกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐได้ การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายอาจส่งผลให้มีความไม่แน่นอนในการดำเนินงานและอาจต้องปรับแผนกลยุทธ์ใหม่เพื่อเข้ากับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

(2) **ความเสี่ยงทางนโยบาย:** การตัดสินใจที่ผิดพลาดหรือการวางแผนที่ไม่เหมาะสมอาจเกิดขึ้นเนื่องจากข้อจำกัดทางการวิเคราะห์หรือการประเมินผลที่ไม่ถูกต้อง ที่อาจส่งต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยที่ความเสี่ยงนี้อาจเกิดจากปัจจัยต่างๆ เช่น ความผิดพลาดในการประเมินสถานการณ์ การตัดสินใจที่มีผลกระทบกับผู้รับผิดชอบ หรือแรงกดดันทางการเมือง

(3) **ความเสี่ยงทางการเงิน:** หน่วยงานภาครัฐอาจเผชิญกับความเสี่ยงทางการเงิน เช่น การลดงบประมาณที่ส่งผลให้ต้องกระทบถึงแผนกลยุทธ์ และโครงการที่ต้องลดรายจ่ายหรือเพิ่มรายได้ หรือการเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอนที่อาจส่งต่อการดำเนินงานและแผนกลยุทธ์ การคาดการณ์ผิดพลาดเกี่ยวกับรายได้และรายจ่าย การบริหารจัดการเงินไม่เหมาะสม หรือปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงินของหน่วยงานภาครัฐ

(4) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน: หน่วยงานภาครัฐมีความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายหรือเกินกว่าข้อกำหนดที่กำหนดไว้ อาจเกิดจากปัญหาในการวางแผนการดำเนินงาน ความผิดพลาดในกระบวนการทำงาน การบริหารจัดการที่ไม่เหมาะสม หรือปัญหาทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

(5) ความเสี่ยงทางเทคโนโลยี: การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอาจเป็นความเสี่ยงใหม่ที่ต้องเผชิญหน้า หน่วยงานภาครัฐอาจต้องปรับตัวและปรับแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเช่นการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่หรือการปรับเปลี่ยนระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในหน่วยงาน

(6) ความเสี่ยงทางความปลอดภัย: หน่วยงานภาครัฐมีความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย ข้อมูลและข้อมูลสำคัญอื่น ๆ ที่ถูกเก็บรักษา การรักษาความลับ การป้องกันการเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเกิดภัยคุกคามจากผู้ไม่ประสงค์ดี การโจมตีคอมพิวเตอร์หรือระบบเทคโนโลยีของหน่วยงานภาครัฐ อาจส่งผลให้ต้องปรับแผนกลยุทธ์ความปลอดภัยและการจัดการข้อมูล

(7) ความเสี่ยงทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม: หน่วยงานภาครัฐอาจต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม เช่น ภัยพิบัติธรรมชาติ (เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว) หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม (เช่น การปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ)

(8) ความเสี่ยงด้านภัยคุกคาม: หน่วยงานภาครัฐอาจพบความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญหน้ากับภัยคุกคามทางกลยุทธ์ เช่น การกระทำทางทหาร การรุกรานดินแดน การจลาจลในสถานการณ์ภายในหรือภายนอก หรือภัยคุกคามด้านความมั่นคงของรัฐบาล

การจัดการความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ในหน่วยงานภาครัฐเป็นเรื่องสำคัญเพื่อให้สามารถรับมือและลดความเสี่ยงให้มากที่สุด หน่วยงานภาครัฐควรจัดทีมที่มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์และบริหารจัดการความเสี่ยง อาทิเช่น การพัฒนานโยบายที่เหมาะสมและการกำหนดมาตรการป้องกันความเสี่ยง การศึกษาและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น การกำหนดและดำเนินการตามแผนการจัดการความเสี่ยง รวมถึงการติดตามและประเมินผลของมาตรการที่ได้ทำไว้เพื่อปรับปรุงในอนาคต

อย่างไรก็ตาม ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ในหน่วยงานภาครัฐอาจแตกต่างกันไปตามลักษณะของหน่วยงาน และภารกิจที่รับผิดชอบ ดังนั้น การระบุและการจัดการความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์จะต้องเป็นเรื่องที่เฉพาะเจาะจงและคำนึงถึงสถานการณ์เฉพาะของแต่ละหน่วยงานภาครัฐในประเทศนั้นๆ

บทที่ 4

สถานการณ์ปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. สถานการณ์ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม

รายงานแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2569) กล่าวว่า จากการสำรวจความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมของไทยในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา มุ่งเน้นการสำรวจข้อมูลใน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ความพึงพอใจต่อการให้บริการหรือการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพึงพอใจต่อบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม 2) ความเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม 3) ความเชื่อมั่นต่อการให้บริการด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 4) การประเมินความรู้ความเข้าใจต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรือบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม โดยพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่มารับบริการจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะมีความพึงพอใจในระดับมาก รวมทั้ง ยังมีความเชื่อมั่นต่อการให้บริการและการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม แต่พบว่าในส่วนของความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเรื่องกระบวนการยุติธรรม และบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังมีไม่มากนัก ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดการรับรู้ ความรู้ และความเข้าใจที่ถูกต้องของประชาชนต่อแนวทางและการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามาใช้บริการได้ตามสิทธิและเกิดความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมที่มากขึ้น

1.1 ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม

จากการทบทวนการศึกษาทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม พบว่ามีปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้

(1) **ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ** พบว่า ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้ทำให้เกิดความแตกต่างทางรายได้ของประชาชนในสังคมและส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำตามมา เช่น ภาวะเงินเฟ้อ ทำให้ราคาสินค้าและบริการสูงขึ้น ประชาชนต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพมากขึ้น เป็นต้น ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทำให้ประชาชนเกิดภาวะความยากจนมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งส่งผลต่อการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเนื่องจากการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมย่อมมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ จึงก่อให้เกิดความยากลำบากในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมตามมา เมื่อการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมมีค่าใช้จ่าย ขณะที่ประชาชนรายได้น้อยหรือยากจนก็จะไม่ยอมเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยไม่จำเป็น นอกจากนี้ การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายประชาชนยังมีความเหลื่อมล้ำ เช่น การคัดเลือกทนายความเพื่อช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน มักจะได้ทนายที่มีประสบการณ์น้อย ขณะที่ผู้มีฐานะการเงินดีสามารถเลือกหาทนายที่มีประสบการณ์มากกว่าทนายอาสาว่าความไว้ และการปล่อยตัวชั่วคราวได้กำหนดหลักประกันสูงทำให้คนยากจนมีโอกาสดังกล่าวได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวน้อย เมื่อเทียบกับคนมีฐานะร่ำรวย

(2) **ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม** โดยมีประเด็นที่สำคัญ คือ เรื่องการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม พบว่าการที่ประชาชนขาดการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมอย่างเพียงพอส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถที่จะเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ง่าย จึงทำให้ยากที่ก่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม ทั้งนี้ การขาดความรู้ความเข้าใจทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมอาจเป็นผลมาจากโครงสร้างทางการศึกษาของประเทศที่ยังไม่สามารถที่จะให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ การรับรู้กระบวนการยุติธรรมและการรับรู้ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองรวมถึงทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการยุติธรรม ต่างก็ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมเช่นเดียวกัน เนื่องจากความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม เป็นสิ่งสะท้อนความสามารถหรือศักยภาพของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ หากกระบวนการยุติธรรมทำงานได้อย่างเต็มที่ ประชาชนก็จะเกิดความเชื่อมั่น ดังนั้น การรับรู้และทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเช่นกัน ในขณะที่ปัญหายาเสพติดยังเป็นสถานการณ์ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานยุติธรรมของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ส่งผลให้เกิดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นจำนวนมาก และส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาอาชญากรรมอื่นตามมา จึงทำให้กระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ ต้องแบกรับภาระการดำเนินงานในด้านต่างๆ ตั้งแต่การป้องกันอาชญากรรมไปจนถึงการฟื้นฟูผู้กระทำผิด ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ล้วนต้องใช้ทรัพยากรบุคลากร และระยะเวลาในการดำเนินงาน หากปัญหายาเสพติดมีเพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมเกิดความล่าช้าในการดำเนินงานเช่นเดียวกัน อีกทั้ง ยังพบว่าปัญหาอาชญากรรมและการกระทำผิดในประเทศยังคงมีปริมาณที่สูงโดยเฉพาะการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติก็ยังมีผลกระทบต่อประเทศชาติเช่นเดียวกัน เช่น การลักลอบขนยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ ปัญหาเสพติด ปัญหาแรงงานต่างด้าว ปัญหาการค้ามนุษย์ การก่อการร้าย เป็นต้น เมื่ออาชญากรรมและการกระทำผิดมีเพิ่มมากขึ้นและมีหลากหลายรูปแบบ ย่อมส่งผลให้ต้องมีการพัฒนากระบวนการยุติธรรมเพื่อรองรับอาชญากรรมและการกระทำผิดที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น หากอาชญากรรมและการกระทำผิดเพิ่มมากขึ้น กระบวนการยุติธรรมก็ต้องแบกรับภาระในการดำเนินงานทั้งระบบ อาทิ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น เพื่อให้มีศักยภาพรองรับสถานการณ์เหล่านี้

(3) **ปัจจัยด้านการเมือง** พบว่า องค์การที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมอาจจะถูกแทรกแซงจากทางการเมือง จึงส่งผลให้ในบางครั้งการบังคับใช้กฎหมายขาดความโปร่งใสและมีการปฏิบัติสองมาตรฐาน (Double Stranded) รวมถึงมีการทุจริตประพฤติดมิชอบในกระบวนการยุติธรรมเกิดขึ้น ทั้งในกระบวนการสอบสวน สืบสวน การสั่งฟ้อง และการพิจารณาคดี ตลอดจนการใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ของพวกพ้อง สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมขาดประสิทธิภาพตามมา ซึ่งในปัจจุบันกระบวนการยุติธรรมของไทยถูกตั้งคำถามในเรื่องการแทรกแซงจากอิทธิพลทางการเมืองในหลายกรณี และนำไปสู่ความเชื่อมั่นของประชาชนที่ลดน้อยลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย

(4) **ปัจจัยด้านกฎหมาย** พบว่ากฎหมายถือว่าเป็นตัวบทที่กำหนดแนวทาง ขั้นตอนและวิธีการต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้น กฎหมายจึงส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม โดยเริ่มตั้งแต่กฎหมายสูงสุดอย่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 และกฎหมายต่างๆ ที่ได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมและกำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรม อย่างไรก็ตาม กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากลและมีความล้าสมัย เช่น การกำหนดขั้นตอนดำเนินการหลายขั้นตอนทำให้เกิดความล่าช้า การกำหนดผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ขาดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญในกระบวนการยุติธรรม การขาดการเตรียมความพร้อมให้กับผู้บังคับใช้กฎหมาย การขาดการวิเคราะห์ผลกระทบอย่างรอบด้านในการตรากฎหมาย ฯลฯ

นอกจากนี้ กฎหมายยังมุ่งเน้นการควบคุมมากกว่าการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในระยะยาวและมุ่งใช้มาตรการทางอาญาเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นจำนวนมาก และทำให้ต้องใช้ทรัพยากรและบุคลากรรวมถึงระยะเวลาในการดำเนินการ เช่น ตำรวจต้องจับผู้ต้องหา ศาลต้องพิจารณาคดีเพิ่มมากขึ้น กรมราชทัณฑ์ต้องดูแลผู้ต้องขัง เป็นต้น

(5) **ปัจจัยด้านเทคโนโลยี** พบว่า ความสามารถเข้าถึงข้อมูลของประชาชนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลจำนวนมากผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเชื่อมโยงหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสามารถบูรณาการข้อมูลระหว่างกันได้อย่างทันสมัยเป็นปัจจุบัน (Real-time) และถูกต้องครบถ้วน ดังนั้น เมื่อประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น ก็จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น ส่งผลให้ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ ยังพบว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับความโปร่งใสและการรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากการเก็บข้อมูลและประมวลผลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้บุคคลหรือองค์กรสามารถใช้การตรวจสอบการดำเนินงานต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐได้สะดวกมากยิ่งขึ้น จึงถือได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นประโยชน์ต่อการป้องกัน และลดปัญหาการทุจริต รวมทั้ง เอื้อต่อการพัฒนาหรือปฏิรูปกระบวนการวิธีทำให้มีความโปร่งใสและน่าเชื่อถือ ซึ่งปัจจุบันหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการพัฒนาและนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน และการให้บริการแก่ประชาชนมากขึ้น ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายการส่งเสริมสู่การเป็นระบบราชการ 4.0 อีกทั้ง ยังพบว่าความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้การกระทำผิดมีความซับซ้อนมากขึ้น นอกจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะทำให้ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพิ่มมากขึ้นแล้ว ขณะเดียวกันความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ก็ทำให้เกิดอุปสรรคได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะการพิสูจน์หลักฐานได้ยากยิ่งขึ้น อาทิ การลอกเลียนผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

นอกจากนี้ความพลิกผันทางเทคโนโลยี (Disruptive Technology) จากการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้เกิดอาชญากรรมรูปแบบใหม่ตามมา เช่น อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ การโจรกรรมข้อมูล เป็นต้น สถานการณ์เหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการบริหารงานยุติธรรมทั้งสิ้น จึงทำให้ต้องมีการพัฒนากระบวนการทำงาน และพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดังที่กล่าวมาข้างต้น

(6) ปัจจัยด้านองค์กรและการจัดการ พบว่าโครงสร้างขององค์กรในกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีขนาดใหญ่ โครงสร้างองค์กรที่มีลักษณะสายการบังคับบัญชาที่ยาว และส่วนใหญ่รวมอำนาจการบริหารไว้ที่ส่วนกลาง ทำให้เกิดการทำงานหลายขั้นตอนและล่าช้าขึ้น เกิดความล่าช้าไม่คล่องตัว จึงก่อให้เกิดความล่าช้าในการพิจารณาดีและการตัดสินใจคดีต่างๆ นอกจากนี้ การดำเนินงานขององค์กรเหล่านี้ยังขาดการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อีกทั้ง ยังพบว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความเป็นเอกภาพ และมีกฎหมายและสายการบังคับบัญชาของตนเอง จึงทำให้มักจะขาดการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน รวมทั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมักจะขาดการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน และทำให้ประชาชนตรวจสอบกระบวนการยุติธรรมได้ค่อนข้างยาก พร้อมทั้ง หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมมักไม่ค่อยเปิดเผยข้อมูลการดำเนินการต่อสาธารณชน ตลอดจนโครงสร้างการบริหารงานของการดำเนินคดีในชั้นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และศาลมีขั้นตอนมาก รวมถึงการส่งสำนวนในแต่ละระดับชั้นมีขั้นตอนและระยะเวลายาวมาก ประเทศไทยใช้ระยะเวลาตั้งแต่ก่อนขึ้นศาล ขึ้นศาล และชั้นอุทธรณ์ฎีการวมกันแล้วเฉลี่ยอยู่ที่ 13.5 เดือน สะท้อนให้เห็นถึงความล่าช้าในการอำนวยความยุติธรรม

นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องบุคลากรที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งบุคลากรย่อมมีความสำคัญต่อการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม แต่ผู้บังคับใช้กฎหมายบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมอย่างเพียงพอ จึงก่อให้เกิดการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมตามมา และนำไปสู่ความขัดแย้งของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมายกับเจ้าหน้าที่รัฐ

2) ด้านความเพียงพอของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม พบว่า บุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการประชาชน ทำให้บุคลากรเกิดความเครียดในการทำงานและส่งผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมโดยรวม เมื่อพิจารณาจำนวนบุคลากรต่อจำนวนประชากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย ถือว่ายังมีน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่มีบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่อจำนวนประชากร 100,000 คน สูงสุดของโลกอย่างฝรั่งเศส โดยที่ประเทศไทยมีจำนวนบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม 397 คนต่อประชากร 100,000 คน ในขณะที่ฝรั่งเศส จำนวนบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม 620 คนต่อประชากร 100,000 คน

3) ด้านการปรับตัวของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมกับเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ที่ผ่านมามีเจ้าหน้าที่รัฐในกระบวนการยุติธรรมบางส่วนยังไม่สามารถปรับตัวในการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเต็มที่ ซึ่งอาจจะส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมขาดประสิทธิภาพได้ ตลอดจนยังประสบปัญหาในเรื่องงบประมาณ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการเพิ่มของประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ ต้องอาศัยทรัพยากรและบุคลากรในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ

แต่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมบางส่วนมักจะได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานขาดคุณภาพ และไม่เพียงพอ เช่น สถานีตำรวจ เรือนจำ เป็นต้น

4) ปัจจัยด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ พบว่า การเป็นสมาชิกองค์กรระหว่างประเทศ และความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ส่งผลให้เกิดกระแสการตื่นตัวในการพัฒนาการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อรองรับกฎหมายระหว่างประเทศข้อตกลง พิธีสารต่างๆ ฯลฯ ที่ได้ลงนามร่วมกัน ดังนั้น การที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกองค์กรระหว่างประเทศ หรือมีความร่วมมือระหว่างประเทศ จึงส่งผลให้เกิดการปรับตัวของหน่วยงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการมากขึ้น

1.2 ประเด็นปัญหาหลัก (Pain Point) ของกระบวนการยุติธรรมไทย

การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาของกระบวนการยุติธรรม (Pain Point) สามารถพิจารณาจากข้อมูลการศึกษา 3 ส่วนที่สำคัญ คือ ผลการติดตามการดำเนินงานตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2562 – 2565) เพื่อทราบผลการดำเนินงานยังไม่บรรลุผลสำเร็จตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผน รวมทั้งสถานการณ์ความเชื่อมั่นของประชาชน และปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนผลการสำรวจข้อมูลและความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการยุติธรรม ทั้งจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดกรอบทิศทางการจัดทำแผนแม่บทฯ ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อนำข้อมูลจากผลการศึกษาดังกล่าวมาวิเคราะห์สภาพการณ์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมไทยที่ผ่านมา และนำมาสรุปประเด็นปัญหาที่สำคัญและเป็นความท้าทายสำหรับการบริหารงานยุติธรรมของไทยในอนาคต จำนวน 8 ประเด็นปัญหา ดังนี้

ประเด็นปัญหาที่ 1 ด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมตามสิทธิของประชาชนที่มีลักษณะปัญหาที่สำคัญ ได้แก่

(1) ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสถานะทางสังคมต่ำ รวมทั้งกลุ่มประชากรชายขอบ ซึ่งมักมีผู้กระทำความผิดทางกฎหมายจำนวนมาก และไม่สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเต็มที่

(2) ความรู้ความเข้าใจในกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมมีไม่มากนัก รวมทั้ง การดำเนินวิถีชีวิตของประชาชน กลายเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายโดยไม่รู้ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงความยุติธรรม หรือการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้ตามสิทธิของตนเอง เนื่องจากขาดศักยภาพในการแสวงหาช่องทางในการปกป้องตนเองจากความเสียหายที่อาจเกิดจากการกระทำของตนเอง

(3) ความไม่เชื่อมั่นต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากผลของการปฏิบัติงานที่ถูกกังขาในเรื่องมาตรฐานการทำงาน หรือการให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนไม่เท่ากัน โดยอาจเกิดจากการดำเนินงานที่บกพร่องของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมในบางกรณี ส่งผลให้เกิดความไม่เชื่อมั่น หรือไม่ศรัทธาต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมว่าจะสามารถสร้างความเป็นธรรมหรืออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ตนเองได้อย่างแท้จริง และนำไปสู่ความไม่เชื่อมั่นในการเคารพกฎหมาย เพราะไม่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ประโยชน์ต่อตนเอง

(4) กลไกของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกลับไม่พร้อมรองรับการความตื่นรู้ในการเรียกร้องสิทธิของประชาชน ซึ่งปัจจุบันประชาชนมีการแสวงหาข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมด้วยตนเองมากขึ้น เนื่องจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ส่งผลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและความรู้ได้กว้างขึ้น แต่กลไกของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกลับไม่พร้อมรองรับการเรียกร้องสิทธิหรือการร้องขอความช่วยเหลือของประชาชนตามความคาดหวังของประชาชน

(5) กรอบความคิด (Mindset) ในการทำงานมุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายโดยใช้การลงโทษทางอาญาเนื่องด้วยความคุ้นชิน และวัฒนธรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังคงยึดแนวปฏิบัติตามแนวทางเดิม คือ การยึดข้อกฎหมายในการบังคับโทษต่อผู้กระทำผิดเป็นหลัก ผ่านการทำงานแบบระบบ Law and Order โดยมีรัฐเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน ส่งผลให้จำนวนคดีความที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลมีจำนวนมาก และมุ่งใช้การลงโทษโดยการจำคุกเป็นหลัก ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากจำนวนผู้ต้องขังที่มีจำนวนมากเกินกว่าศักยภาพในการควบคุมดูแลของราชทัณฑ์

(6) เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายกลายเป็นคู่ขัดแย้งกับประชาชน จากการบังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการควบคุมการแสดงออกทางการเมือง ทำให้ประชาชนมีทัศนคติเชิงลบ และเป็นอีกเหตุผลที่ก่อให้เกิดความไม่เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

ประเด็นปัญหาที่ 2 ด้านกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย มีลักษณะปัญหาที่สำคัญ ได้แก่

(1) กฎหมายและบทลงโทษมักเน้นการใช้ข้อสันนิษฐานของกฎหมาย เพื่อกำหนดโทษทำให้เกิดการคาดการณ์แบบเหมารวม โดยการให้อาชญากรเป็นผู้พิสูจน์ตนเอง ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาบางส่วนขาดศักยภาพในการปกป้องหรือช่วยเหลือตนเอง เนื่องจากขาดความรู้และความเข้าใจในข้อกฎหมาย รวมทั้ง ไม่มีศักยภาพในการเข้าถึงความช่วยเหลือที่เหมาะสม ซึ่งอาจทำให้คนบางกลุ่มกลายเป็นอาชญากรโดยไม่จำเป็น

(2) การตีความกฎหมายมักมองในมุมของรัฐมากกว่ามุมมองของผู้เกี่ยวข้อง โดยรัฐเป็นศูนย์กลาง ไม่ได้ใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเหมาะกับอดีตแต่ไม่สามารถใช้ได้กับโลกปัจจุบัน เนื่องจากสังคมไทยได้เปลี่ยนไปแล้ว ความรู้และค่านิยมของประชาชนเปลี่ยน หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต้องเปลี่ยนตามให้ทัน

(3) กฎหมายในบางเรื่องยังขาดความทันสมัยและปรับตัวไม่ทันต่อสถานการณ์ปัญหาและบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้กฎหมายที่มีไม่สามารถนำมาบังคับใช้เพื่อแก้ไขปัญหา หรือป้องกันความเสียหายเดือดร้อนให้แก่ประชาชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากกฎหมายไม่ครอบคลุม หรือไม่เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่เข้าไปดำเนินการ

(4) ข้อกำหนดในกฎหมายและแนวปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรมบางประเด็นก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงความยุติธรรมแก่ประชาชนแต่ละกลุ่ม โดยคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีศักยภาพในการเข้าถึงโอกาสในการปกป้องตนเองตามแนวทางที่กฎหมายกำหนด เช่น การวางเงินหรือหลักทรัพย์เพื่อได้รับโอกาส การประกันตัว และการจ้างทนายที่มีชื่อเสียงหรือมีประสบการณ์ อีกทั้ง กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายบางส่วนลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างไม่เหมาะสม และการตีความกฎหมายเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีอำนาจ

(5) กระบวนการดำเนินคดีทางกฎหมายที่ซ้ำซ้อนกันของหลายหน่วยงาน ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติในการตีความกฎหมายที่ต่างกัน ทำให้การส่งต่อคดีหรือการดำเนินงานที่ต่อเนื่องกันมีลักษณะขัดแย้งกันเอง ทั้งนี้ ผู้ปฏิบัติงานบางส่วนยังเห็นว่า กฎหมายคุ้มครองผู้ต้องหามากขึ้นจนอาจจะเลยการคุ้มครองผู้เสียหาย

(6) กฎหมายคุ้มครองผู้ต้องหามากขึ้น จนอาจจะเลยการคุ้มครองผู้เสียหาย และทำให้เกิดการชดเชยเยียวยาที่กำหนดไม่สามารถช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายได้จริง รวมทั้ง การเยียวยาผู้เสียหายยังมุ่งเน้นเพียงการจ่ายเงินช่วยเหลือ ซึ่งยังไม่มีแนวทางในการช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายทางจิตใจที่มีประสิทธิภาพนัก

(7) กฎหมายยังมุ่งเน้นการควบคุมมากกว่าการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในระยะยาว ที่ผ่านมารัฐมักจะใช้ระบบที่ตนเองวางไว้เพื่อการควบคุมประชาชนมาใช้บังคับประชาชน และเมื่อประชาชนไม่ทำตามที่รัฐกำหนด ก็จะถูกผลักเข้าสู่กระบวนการลงโทษทางอาญาและการจำคุกเป็นหลัก ส่งผลให้เกิดคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นจำนวนมาก

ประเด็นปัญหาที่ 3 ด้านการบริหารและระบบการทำงาน มีลักษณะปัญหาที่สำคัญ ได้แก่

(1) การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานตามหลักสากล แต่ขาดความจริงจังในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม แม้ว่าศักยภาพในการบริหารงานหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมผ่านกลไกเชิงนโยบายมีความชัดเจนมากขึ้น และมีความพยายามในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ครอบคลุมการดำเนินงานตามมาตรฐานสากลรอบด้าน แต่ยังคงขาดการกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนแผนหรือนโยบายที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถผลักดันให้เกิดการดำเนินงานที่แท้จริงและเกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรมในแต่ละขั้นตอน เพื่อบรรลุเป้าหมายใหญ่ที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ผลลัพธ์จากการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยในปัจจุบันบางส่วนยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากล

(2) การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมมีลักษณะแยกส่วน ไม่เป็นระบบที่เชื่อมโยงกันทั้งในส่วนการพัฒนาในแต่ละหน่วยงานและภาพรวมของกระบวนการ โดยลักษณะการพัฒนาของกระบวนการยุติธรรมของไทยที่สามารถทำได้ดีตามหลักการสากลในบางประเด็นหรือในบางเรื่องงาน หรือกล่าวได้ว่าเป็นการทำให้เป็นจุดๆ โดยมุ่งสำเร็จตามประเด็นใดประเด็นหนึ่งแต่ไม่ได้พิจารณาในภาพรวมอย่างเป็นระบบ

(3) ขั้นตอนการทำงานในแต่ละงานของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความแตกต่างกัน และไม่สามารถกำหนดกรอบเวลาได้ชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมที่ต้องเชื่อมโยงและส่งการทำงานระหว่างหน่วยงาน เกิดความล่าช้าและสร้างความเสียหายให้แก่ประชาชนจากความล่าช้าของกระบวนการทำงานดังกล่าวเกินกว่าที่ประชาชนพึงได้รับ

(4) กระบวนการดำเนินคดีมีความล่าช้า ไม่ทันต่อสถานการณ์ โดยเฉพาะการส่งสำนวนจากพนักงานสอบสวนมีความล่าช้า และในชั้นอัยการบางครั้งจะมีเวลาในการพิจารณาค่อนข้างกระชั้น ทำให้อัยการ มีเวลาเหลือน้อยในการพิจารณาสำนวนที่ส่งมาจากพนักงานสอบสวน และกระบวนการในการพิจารณาคดีศาล ที่ไม่ได้มีการกำหนดกรอบเวลาที่ชัดเจน ส่งผลให้หลายคดีเกิดความล่าช้าและเป็นภาระที่ประชาชนต้องแบกรับเกินกว่าความคาดหวัง

(5) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความเป็นอิสระต่อกัน แต่ไม่มีความเป็นเอกภาพเนื่องจากโครงสร้างและการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความเป็นอิสระต่อกัน ทำให้เกิดการทำงานที่แยกส่วน ขาดการประสานและบูรณาการข้อมูลและการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เป็นระบบเพื่อแสวงหาความจริงร่วมกัน โดยแต่ละหน่วยงานยังคงมุ่งดำเนินงานตามเป้าหมายของหน่วยงานตนเองเป็นหลัก แต่ไม่ได้ให้ความสนใจในขั้นตอน หรือขอบเขตงานของหน่วยงานอื่นที่มีลักษณะเชื่อมต่อกับตนเอง หรือให้ความสำคัญกับการทำงานที่สอดคล้องประสานกัน ทั้งกระบวนการเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้อย่างแท้จริง

(6) สถานะของหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมไม่เท่าเทียมกัน แม้ว่าสถานะ ในทางกฎหมายจะกำหนดให้แต่ละหน่วยงานมีความเป็นอิสระและมีอำนาจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง แต่ด้วยลักษณะงานที่ส่งต่อกันและแนวปฏิบัติในการทำงานส่งผลให้สถานะในการทำงานของแต่ละหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรมกลับไม่เท่ากัน ทำให้ไม่สามารถเกิดกลไกการประสานเชื่อมโยงการทำงานที่เท่าเทียมกัน ระหว่างหน่วยงานได้

(7) การกำหนดสถานะของกระบวนการยุติธรรมและบุคคลในกระบวนการยุติธรรมให้อยู่เหนือการ ตรวจสอบจากภาคประชาชน ด้วยบทบาทและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม และการบริหารงาน ยุติธรรม ที่มุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษ ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ของว่ากระบวนการยุติธรรมเป็นกลไก ที่ศักดิ์สิทธิ์และมีอำนาจเหนือประชาชน ทำให้ประชาชนไม่กล้าตรวจสอบการดำเนินงานของบางหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาล เพราะเกรงว่าจะได้รับความเสียหายหรือผลกระทบเชิงลบ

(8) การแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมจากอิทธิพลทางการเมือง โดยภาพลักษณ์การทำงานของ กระบวนการยุติธรรมที่ภาคประชาชนเห็นว่าเป็นเครื่องมือทางการเมือง เพื่อกำจัดผู้ไม่เห็นด้วยกับผู้มีอำนาจทางการเมือง รวมทั้งการที่ตุลาการมีอำนาจแทรกแซงการทำงานของหน่วยงานอื่นๆ ได้ ในขณะที่ภาคประชาชนไม่สามารถตรวจสอบ หรือวิจารณ์การทำงานของศาลได้ ทำให้ประชาชนเห็นว่าองค์กรตุลาการหรือกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถเป็นที่พึ่ง ให้กับประชาชนได้

(9) การขาดการประเมินผลเพื่อสะท้อนความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายที่ชัดเจน มักเป็นการ ประเมินผลการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานตามภารกิจที่รับผิดชอบเป็นหลัก แต่การขาดการประเมินผลในภาพรวม ของกระบวนการว่าดำเนินการต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมบรรลุต่อเป้าหมายที่จะทำให้ประชาชนทุกคนเสมอกัน ภายใต้กฎหมายและตัวกฎหมายที่เป็นธรรมหรือไม่

(10) การจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เพียงพอต่อการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนโดยหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรมบางส่วนได้รับงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจ รวมทั้ง วัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานขาดคุณภาพและไม่เพียงพอต่อความจำเป็นในการปฏิบัติงานอำนวยความสะดวกให้กับ ประชาชน

ประเด็นปัญหาที่ 4 ด้านบุคลากรของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีลักษณะปัญหาที่สำคัญ ได้แก่

- (1) จำนวนบุคลากรที่มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานและความต้องการของประชาชน โดยปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรบุคคลในการปฏิบัติงาน เช่น พนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้คุณภาพการทำงานหย่อนลง และไม่สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชนที่ต้องการความช่วยเหลือที่รวดเร็วได้
- (2) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายและขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรม ทำให้ความสามารถที่มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่มีความเข้าใจในสิ่งที่ต้องปฏิบัติตามกฏ และมักปฏิบัติตามความเคยชิน ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับบางภารกิจหรือบางสถานการณ์ที่เจอ
- (3) บุคลากรขาดองค์ความรู้สำหรับการดำเนินงานที่มีลักษณะเฉพาะและการรับมือต่ออาชญากรรมในรูปแบบใหม่ ซึ่งปัจจุบันพบว่าอาชญากรรมในรูปแบบที่หลากหลาย อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการเชื่อมโยงข้อมูลบุคลากรรับรู้ในวงกว้างในสังคม ทำให้ทั้งอาชญากรรมเดิมที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและลักษณะของการก่ออาชญากรรมต่างไปจากเดิม และการเกิดอาชญากรรมในรูปแบบใหม่ส่งผลให้องค์ความรู้และประสบการณ์จากการทำงานในอดีตอาจไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (4) บุคลากรไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามบทบาทและความคาดหวังของสังคม เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจและอัยการบางส่วน ซึ่งรับผิดชอบภารกิจที่นับเป็นต้นทางของกระบวนการยุติธรรม ปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพ ล่าช้า ปล่อยกคดีขาดอายุความ ทำสำนวนอ่อน ส่งผลให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม
- (5) วัฒนธรรมการใช้อำนาจของบุคลากรเป็นอุปสรรคในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน โดยเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายบางส่วนยังมีใช้อำนาจบังคับใช้กฎหมาย โดยไม่คำนึงถึงมาตรฐานหรือขอบเขตที่เหมาะสม และการใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงานไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมทั้งการใช้อำนาจโดยมิชอบและการไม่รับผิดชอบต่อผลของการกระทำของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม โดยมักดำเนินการอย่างเข้มงวดในกรณีที่เกิดข้อกังขาเป็นหลัก
- (6) การคอร์รัปชันและการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ และอยู่ภายใต้อิทธิพลที่มีขอบขององค์กรอาชญากรรม ซึ่งประชาชนมีความคาดหวังว่า หากบุคลากรในหน่วยงานที่ดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมมีการประพฤติมิชอบเกี่ยวข้องกับการใช้ระบบพวกพ้อง ระบบอุปถัมภ์ การรับสินบน การทุจริตคอร์รัปชันต้องได้รับการลงโทษอย่างรุนแรงมากกว่าประชาชนทั่วไป

ประเด็นปัญหาที่ 5 ด้านการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด มีลักษณะปัญหาที่สำคัญ ได้แก่

- (1) การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่เน้นการพัฒนาเป็นหลักมีต้นทุนสูง เพราะแนวทางการพัฒนา แก่ไขฟื้นฟูที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำผิดมักมีความหลากหลาย ตามความหลากหลายของผู้กระทำผิด ทำให้ต้องใช้ทรัพยากรการดำเนินงาน และความร่วมมือจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่หลากหลาย

(2) การป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminalกระทำผิดซ้ำเป็นสิ่งที่เกินกว่าความสามารถในการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพราะแม้ว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด เช่น กรมราชทัณฑ์ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จะสามารถดำเนินการพัฒนาและช่วยเหลือเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้กระทำผิดก่อนปล่อยได้อย่างเหมาะสม แต่การได้รับโอกาสในการกลับมาใช้ชีวิตตามปกติได้ในสังคม ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการป้องกันหรือลดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งต้องอาศัยกลไกจากหลายหน่วยงานและภาคส่วนในสังคมร่วมกัน

(3) คนในสังคมยังมีทัศนคติเชิงลบต่อผู้กระทำผิด ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการกลับคืนสู่สังคมของผู้กระทำผิดหลังการปล่อยตัว เนื่องจากคนในสังคมจำนวนมากมีมุมมองหรือทัศนคติต่อผู้กระทำผิดในลักษณะของการตีตราว่าเป็นบุคคลที่อันตราย และมีโอกาสก่อความเสียหายให้แก่สังคม ส่งผลให้ผู้กระทำผิดเป็นกลุ่มเปราะบางที่สำคัญในการใช้ชีวิตในสังคมหลังการพ้นโทษ เนื่องจากไม่ได้รับโอกาสในชีวิตให้สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติเช่นเดียวกับคนทั่วไปในสังคม

(4) สังคมภายนอกไม่เข้าใจกระบวนการพักการลงโทษและอภัยโทษ และส่งผลให้เกิดความไม่ไว้วางใจการปฏิบัติงานของงานราชทัณฑ์ จึงนำไปสู่ข้อกังขาในการทำงานของหน่วยงานและเกิดคำถามว่าเหตุใดผู้กระทำผิดจึงถูกปล่อยตัวก่อนเวลาของโทษที่กำหนด และส่งผลต่อความเชื่อมั่นต่อกฎหมาย และการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และหลายกรณีที่ต้องขังที่มีพฤติกรรมที่ตีในเรือนจำ สามารถปฏิบัติตัวตามกฎระเบียบเพื่อได้ประโยชน์ในการลดโทษ แต่กลับกระทำผิดซ้ำเมื่อได้รับการปล่อยตัว

ประเด็นปัญหาที่ 6 ด้านการส่งเสริมแนวทางยุติธรรมเชิงสมานฉันท์และมาตรการทางเลือก
มีลักษณะปัญหาที่สำคัญ ได้แก่

(1) กลไกการไกล่เกลี่ยโดยชุมชนยังไม่สามารถขับเคลื่อนได้ตามเจตนารมณ์ที่แท้จริง อาจเพราะไม่เชื่อมั่นในกลไกยุติธรรมชุมชนเท่ากับเจ้าหน้าที่รัฐที่มีอำนาจตามกฎหมาย และไม่แน่ใจในขอบเขตของข้อพิพาทที่กลไกยุติธรรมชุมชนสามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยได้ รวมทั้งการกำหนดให้คดีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้ เป็นคดีที่มีทุนทรัพย์น้อยเกินไป ซึ่งไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปพบว่า ข้อพิพาทส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมักเกี่ยวข้องกับทุนทรัพย์ที่สูงกว่าที่กฎหมายกำหนดให้ใช้กลไกการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทโดยชุมชน

(2) ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางเลือก เนื่องจากไม่ใช่แนวทางที่ประชาชนในสังคมคุ้นเคย โดยประชาชนยังไม่มีความเข้าใจและเชื่อมั่นในกลไกดังกล่าวว่าจะสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ตนเองได้ จึงยังคงมุ่งให้ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายบังคับใช้กฎหมายของรัฐเป็นผู้ดำเนินการจัดการความขัดแย้งและข้อพิพาทในลักษณะเดิม

ประเด็นปัญหาที่ 7 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ในสังคม มีลักษณะ
ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่

(1) กระบวนการยุติธรรมไม่ใช่แค่เรื่องของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย เพราะการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนไม่ใช่การบังคับใช้กฎหมายอย่างเดียว แต่ในความเป็นจริงจะเกี่ยวข้องและเกี่ยวพันกับหน่วยงานส่วนอื่นด้วย ซึ่งมีบทบาทในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งเป็นการป้องกันที่ต้นเหตุของปัญหาที่แท้จริง คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไม่ให้เข้าสู่เงื่อนไขในการก่ออาชญากรรม หรือนำไปสู่ปัญหาในสังคม

(2) วัฒนธรรมองค์กรของหน่วยงานภาครัฐเป็นอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยมักเป็นการมีส่วนร่วมเฉพาะกลไกที่รัฐเปิดโอกาสบางส่วน เช่น มีความพยายามในการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้นในการจัดให้มีผู้พิพากษาสมทบในศาลคดีเด็กและเยาวชน

(3) กลไกภาคประชาชนและเครือข่ายการทำงานจากภาคส่วนอื่นในสังคมที่เกิดขึ้นไม่สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคส่วนอื่นเข้ามาร่วมดำเนินการในกระบวนการยุติธรรม ทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ยังเป็นไปตามการกำกับควบคุมของหน่วยงานรัฐเป็นหลัก มากกว่าการผลักดันให้ภาคส่วนอื่นมีศักยภาพเพียงพอที่จะร่วมดำเนินการในเชิงเครือข่ายการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคมได้อย่างจริงจัง

ประเด็นปัญหาที่ 8 ด้านข้อมูลและเทคโนโลยี มีลักษณะปัญหาที่สำคัญ ได้แก่

(1) ข้อมูลของแต่ละหน่วยงานไม่เชื่อมโยงกัน ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ โดยแต่ละหน่วยงานถือกฎหมายเป็นของตนเอง แม้จะมีกฎหมายจะเขียนให้เชื่อมโยงข้อมูล แต่หลายหน่วยงานจะยกกฎหมายของตนเองมาเป็นข้ออ้าง หรือข้อจำกัดในการเชื่อมโยงข้อมูล อีกทั้ง หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมแยกส่วนและเป็นอิสระต่อกัน ทำให้การเก็บข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมแยกส่วนและไม่ถูกส่งต่ออย่างสมบูรณ์

(2) ข้อจำกัดในการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม ทั้งเรื่องทรัพยากรในการดำเนินงาน ในส่วนของงบประมาณ ความพร้อมบุคลากร และอุปกรณ์เครื่องมือ ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีศักยภาพแตกต่างกันไป อีกทั้ง เจ้าหน้าที่รัฐในกระบวนการยุติธรรมบางส่วนยังไม่สามารถปรับตัวในการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเต็มที่

(3) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การกระทำผิดมีความซับซ้อนมากขึ้นทำให้เกิดอาชญากรรมในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งอาชญากรรมเดิมที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและลักษณะของการก่ออาชญากรรมไปจากเดิม และการเกิดอาชญากรรมในรูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

(4) ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้ เนื่องจากข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมยังไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกันอย่างสมบูรณ์และยังไม่มีระบบการติดตามคดีที่มีข้อมูลของแต่ละหน่วยงานตลอดกระบวนการเพื่อให้ประชาชนสามารถติดตามข้อมูลคดีความของตนเองได้อย่างสะดวกรวดเร็ว¹

2. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางประชากรในประเทศไทย

จากรายงานกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนาที่ส่งเสริมสิทธิของสตรี บุรุษ และเด็กทุกคนให้มีความสุขกับชีวิตที่มีสุขภาพดีมีโอกาสเท่าเทียมกัน ระบุว่าประเทศไทยกำลังเข้าสู่ยุคที่อัตราการเจริญเติบโตของประชากรชะลอตัว และจำนวนประชากรของประเทศจะลดลงในที่สุด ขณะนี้จำนวนประชากรไทยจะยังคงเพิ่มขึ้น โดยผลจากการคาดประมาณพบว่าจะเพิ่มขึ้น ไม่เกินห้าล้านคนและเป็นไปได้ที่อาจจะเพิ่มขึ้นเพียงราวหนึ่งล้านคนจากจำนวนประชากรทั้งหมดที่มีในปัจจุบัน การลดลงของจำนวน

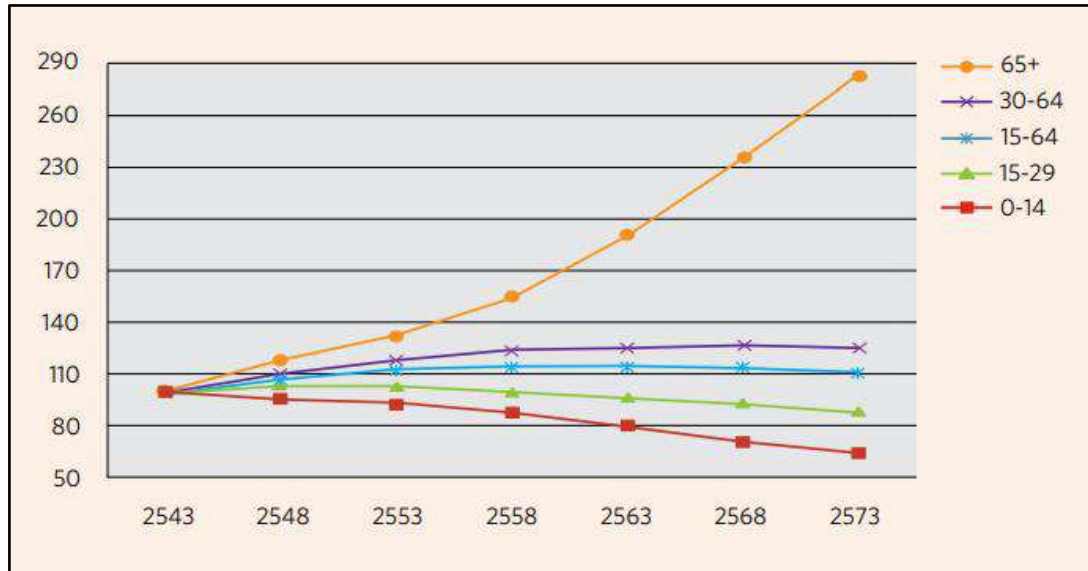
¹ แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 4(พ.ศ. 2566 – 2569) online, แหล่งที่มา <https://shorturl.moj.go.th/5ysf3>

ประชากรของประเทศไทยน่าจะเกิดขึ้นก่อนปี พ.ศ. 2563 สาเหตุมาจากภาวะการเจริญพันธุ์ ที่อยู่ในระดับต่ำกว่า อัตราทดแทนตลอดช่วงเวลา 20 ปีที่ผ่านมา ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะลดต่ำลงไปอีก อัตราการเจริญพันธุ์ที่ลดลง ส่งผลให้จำนวนเด็กเกิดใหม่ในประเทศไทยลดลง นับตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2513 เป็นต้นมา นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอายุและเพศของประชากร ซึ่งภาพที่ 4.2 พีรามิดประชากรในช่วงเวลาต่างๆ แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงนี้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ สัดส่วนประชากรวัยเด็กเริ่มลดลงในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา เมื่อประชากรวัยเด็กเหล่านี้เติบโตเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์จึงทำให้สัดส่วนของประชากรวัยเจริญพันธุ์ลดลงตามไปด้วย ซึ่งที่จริงแล้วจำนวนหญิงวัยเจริญพันธุ์ในขณะนี้ได้ลดลงอยู่แล้ว เป็นผลทำให้จำนวนการเกิดในแต่ละปีลดลงด้วย แม้ว่าอัตราการเจริญพันธุ์จะลดลงจากปัจจุบันหรือไม่ก็ตาม แน่นอนว่าแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางประชากรจะได้รับอิทธิพลอย่างมากจากการเคลื่อนย้ายถิ่นของประชากรจากประเทศอื่น ซึ่งสถานการณ์ในอนาคตจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดยังเป็นสิ่งที่ยากต่อการประเมินอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ประเทศไทยมีชายแดนยาวติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งที่ผ่านมาประเทศไทยได้รับประชากรเพิ่มขึ้นมากกว่าการเสียประชากรไปจากการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ

2.1 การเปลี่ยนแปลงประชาชนทางโครงสร้างอายุและผลกระทบ

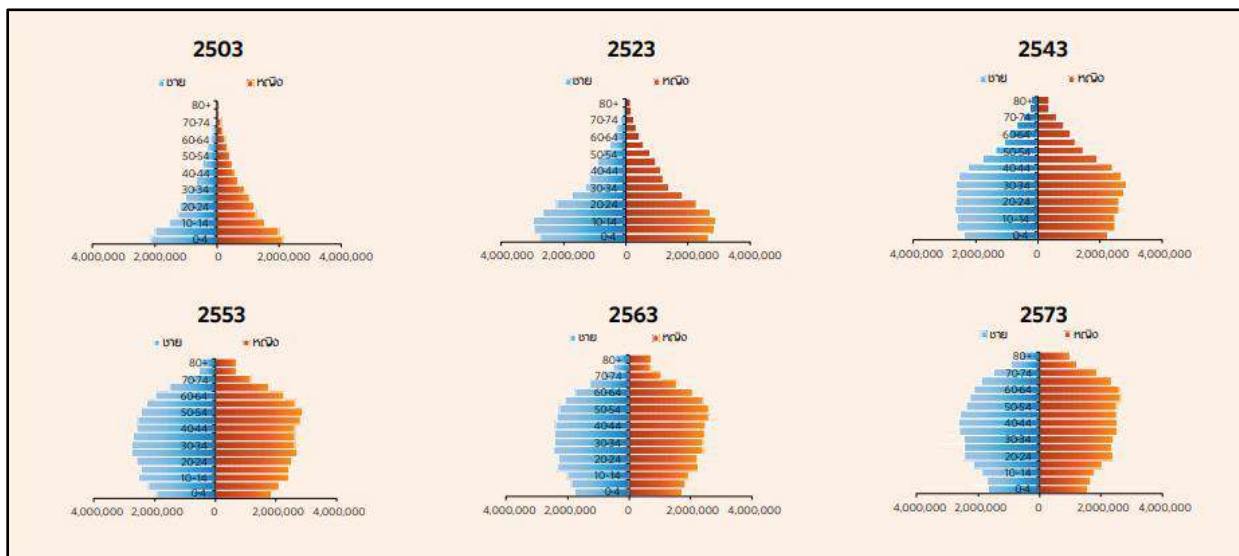
แม้จะคาดการณ์ได้ว่าจำนวนประชากรของประเทศไทยจะไม่เปลี่ยนแปลงมากนักในอีกสองทศวรรษข้างหน้า แต่จำนวนประชากรที่ดูเหมือนจะมีขนาดคงที่นี้ ยังแฝงเร้นนัยยะของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญด้านโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนไปของประเทศ ทั้งในด้านโครงสร้างทางอายุและการกระจายตัวของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ข้อมูลส่วนนี้จะมุ่งให้เห็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุของประชากร ภาพที่แสดงการเปลี่ยนแปลงนี้มีอยู่สองรูปแบบที่แสดงผลให้เห็นอย่างชัดเจน แบบแรกเป็นดัชนีการเจริญเติบโตของประชากรรายอายุ แบบที่สอง คือ การเปลี่ยนแปลงพีรามิดประชากร ประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยที่จำนวนประชากรวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 30 – 64 ปี จะยังคงเติบโตต่อไปอีกระยะเวลาหนึ่ง จากนั้นจึงจะเริ่มลดลง โดยจำนวนประชากรวัยเด็กที่มีอายุ 15 – 29 ปี และกลุ่มอายุแรกเกิดถึง 14 ปี กำลังเริ่มหดตัวลดลง การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เห็นได้อย่างชัดเจนจากภาพพีรามิดประชากรในช่วงเวลาต่างๆ ที่ชี้ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก นับจากช่วงปี พ.ศ. 2503 ที่มีจำนวนประชากรวัยเด็กจำนวนมากที่ฐานพีรามิดประชากร กลายเป็นโครงสร้างประชากรวัยทำงานที่เพิ่มขนาดใหญ่ขึ้นในช่วงเวลาต่อมา ต่อด้วยการมีประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ที่เห็นได้ชัดเจนในช่วงปี พ.ศ. 2543 – 2563 หลังจากปี พ.ศ. 2563 ไปแล้วประชากรที่มีอายุเกิน 45 ปีขึ้นไป จะเป็นกลุ่มประชากรที่คาดว่าจะเติบโตเพิ่มจำนวนมากขึ้น และหลังจากปี พ.ศ. 2583 เป็นต้นไปจะเป็นการเพิ่มขึ้นของประชากรที่มีอายุมากกว่า 65 ปีเท่านั้น

ภาพที่ 4.1 : ประเทศไทยและดัชนีการเจริญเติบโตของประชากรรายอายุ ปี พ.ศ. 2543 – 2573

ที่มา : จำนวนจาก Word Population Prospect : The 2008 Revision. United Population Division 2009

ทั้งนี้ ผลกระทบจากแนวโน้มการเกิดลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้จำนวนเด็กเกิดใหม่ในแต่ละปีเริ่มลดลงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 โดยจะลดจำนวนลงไปอีกอย่างรวดเร็ว ยกเว้นในกรณีที่อัตราการเจริญพันธุ์จะเพิ่มขึ้นสูงกว่าระดับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ข้อมูลจากการคาดประมาณจำนวนประชากรในอนาคตขององค์การสหประชาชาติที่กำหนดข้อสมมุติฐานของภาวะเจริญพันธุ์ขั้นต่ำ ซึ่งดูจะสอดคล้องกับภาวะการเจริญพันธุ์ที่เป็นจริงในขณะนี้ ซึ่งมีจำนวนการเกิดไม่ถึง 800,000 รายต่อปี ซึ่งต่ำกว่า 970,000 รายต่อปี ที่ได้จากการคาดประมาณจำนวนประชากรขั้นต่ำ ซึ่งผลจากการประมาณประชากรขั้นต่ำยังชี้ให้เห็นจำนวนการเกิดในแต่ละปีมีแนวโน้มจะลดลงไปเรื่อยๆ จนเหลือน้อยกว่า 500,000 รายต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. 2588 – 2593

ภาพที่ 4.2 : พีรามิดประชากรของไทย ปี พ.ศ. 2503 - 2573

ที่มา : ประชากร ปี พ.ศ. 2503 – 2543 จากสำมะโนประชากรประเทศไทย ประชากรปี พ.ศ. 2553 จนถึง ปี พ.ศ. 2573 จาก World Population Prospects: The 2008 Revision. United Population Division, 2009 ประมาณการขั้นต่ำ

2.2 นโยบายสำหรับการปรับตัวต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางประชากร

จากแนวโน้มการเกิดที่ลดลงในทศวรรษต่อจากนี้ จำนวนการเกิดในแต่ละปีที่ลดลงจะส่งผลกระทบต่อการใช้บริการที่โรงพยาบาลและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทั้งการดูแลก่อนคลอด การคลอด และการดูแลหลังคลอดที่จะหดตัวลดลงไปด้วย ซึ่งงานบางส่วนอาจต้องดัดแปลงปรับใช้กับงานลักษณะอื่นๆ ด้วย อย่างไรก็ตาม ร้อยละของการคลอดที่เกิดจากผู้หญิงที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปีมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น (ประมาณร้อยละ 16 ในปี พ.ศ. 2552) ซึ่งการคลอดส่วนหนึ่งเกิดกับผู้หญิงวัยรุ่นที่แต่งงานแล้ว แต่ทั้งนี้ ยังไม่มีข้อมูลที่จะระบุได้อย่างแน่นอนว่ามีผู้หญิงวัยรุ่นจำนวนมากน้อยเท่าใดที่ต้องแต่งงานหรือต้องใช้ชีวิตคู่เนื่องจากการตั้งครรภ์ จึงจำเป็นต้องบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ที่กำหนดอายุการแต่งงานขั้นต่ำของผู้หญิงว่าต้องมีอายุไม่น้อยกว่า 17 ปี ให้เข้มงวดมากขึ้น แต่กฎหมายที่เข้มงวดขึ้นนี้ จะต้องบังคับใช้ควบคู่ไปกับมาตรการเพื่อลดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ยังไม่แต่งงาน การคลอดที่เกิดจากผู้หญิงวัยรุ่นจำนวนมากทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องใส่ใจกับการให้ความรู้ทางเพศวิถีศึกษา และการให้คำปรึกษาแก่วัยรุ่นที่เหมาะสมและเป็นมิตร โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความรับผิดชอบของผู้ชายร่วมด้วย เพื่อให้วัยรุ่นเหล่านี้ สามารถจัดการกับเพศวิถีของตนได้อย่างเหมาะสม และสำหรับคนวัยหนุ่มสาวที่เลือกที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานจำเป็นต้องเข้าถึงวิธีการคุมกำเนิดที่มีประสิทธิภาพ สำหรับผู้ที่ไม่พร้อมต่อการตั้งครรภ์และไม่ประสงค์จะตั้งครรภ์ต่อไป ควรพิจารณาให้สามารถเข้าถึงวิธีการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยที่พึงกระทำได้ตามกรอบนโยบายที่กำหนดไว้ในปัจจุบัน²

² ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางประชากรในประเทศไทย สถานการณ์และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย online, แหล่งที่มา <https://shorturl.moj.go.th/5yt8a>

3. รายงานสถิติคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

3.1 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 จำแนกตามเพศ

3.1.1 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คดี)	ร้อยละ
ชาย	17,706	90.94
หญิง	1,764	9.06
รวมทั้งหมด	19,470	100.00

แผนภูมิที่ 4.1 : แสดงร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำแนกตามเพศ

ในจำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 19,470 คดี เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศ พบว่า เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเพศชายสูงกว่าเพศหญิง คือ มีจำนวน 17,706 คดี คิดเป็นร้อยละ 90.94 ของคดีทั้งหมด และเป็นเพศหญิง จำนวน 1,764 คดี ซึ่งคิดเป็นเพียงร้อยละ 9.06 ของคดีทั้งหมด

3.1.2 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คดี)	ร้อยละ
ชาย	13,309	91.20
หญิง	1,284	8.80
รวมทั้งหมด	14,593	100.00

แผนภูมิที่ 4.2 : แสดงร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำแนกตามเพศ

ในจำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 14,593 คดี เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศ พบว่า เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเพศชายสูงกว่าเพศหญิง คือ มีจำนวน 13,309 คดี คิดเป็นร้อยละ 91.20 ของคดีทั้งหมด และเป็นเพศหญิง จำนวน 1,284 คดี ซึ่งคิดเป็นเพียงร้อยละ 8.80 ของคดีทั้งหมด

3.1.3 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คดี)	ร้อยละ
ชาย	11,032	90.49
หญิง	1,160	9.51
รวมทั้งหมด	12,192	100.00

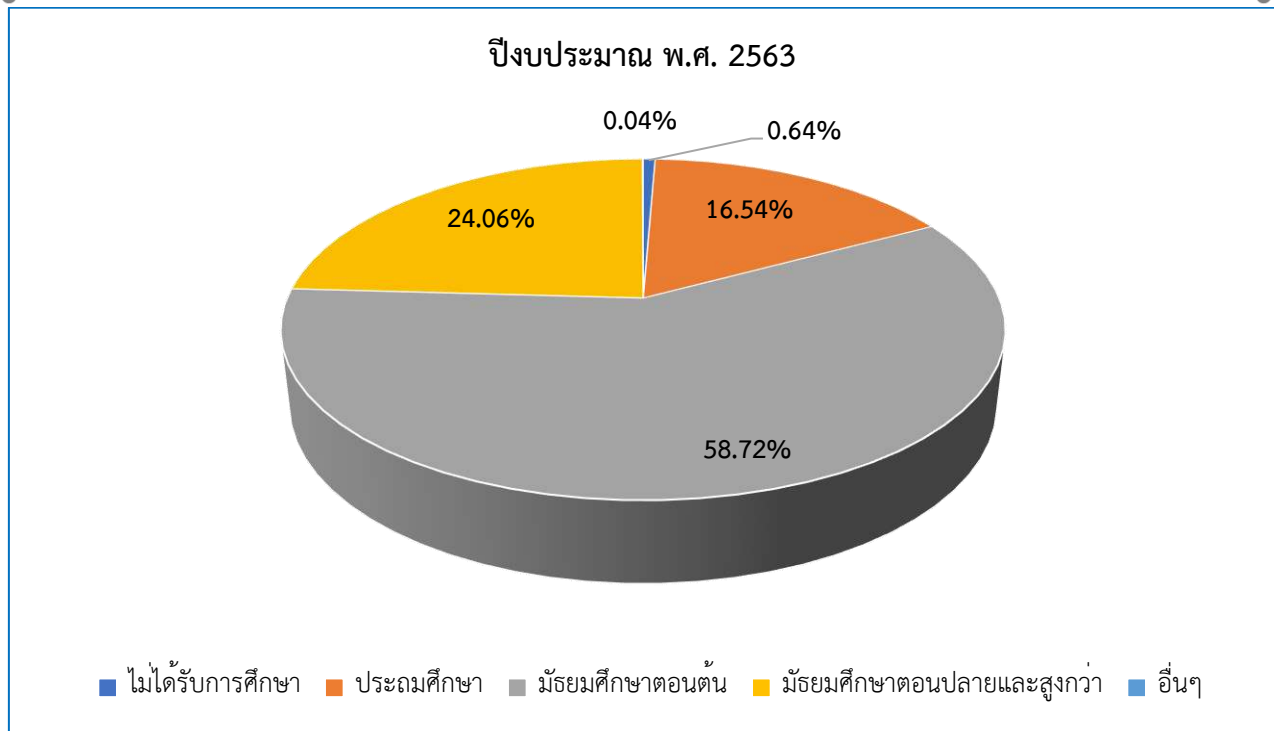
แผนภูมิที่ 4.3 : แสดงร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำแนกตามเพศ

ในจำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 12,192 คดี เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศ พบว่า เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเพศชายสูงกว่าเพศหญิง คือ มีจำนวน 11,032 คดี คิดเป็นร้อยละ 90.49 ของคดีทั้งหมด และเป็นเพศหญิง จำนวน 1,160 คดี ซึ่งคิดเป็นเพียงร้อยละ 9.51 ของคดีทั้งหมด

3.2 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 จำแนกตามระดับการศึกษา

3.2.1 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คดี)	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	124	0.64
ประถมศึกษา	3,220	16.54
มัธยมศึกษาตอนต้น	11,433	58.72
มัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า	4,684	24.06
อื่นๆ	9	0.04
รวมทั้งหมด	19,470	100.00

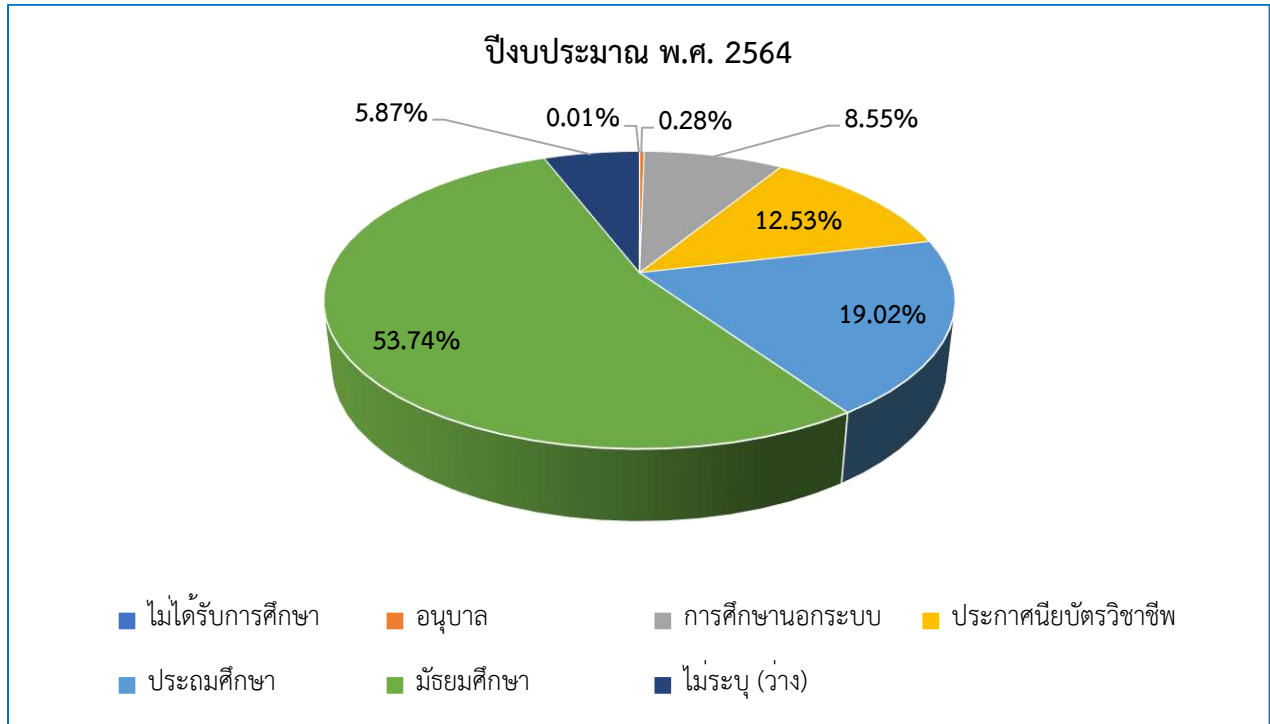

แผนภูมิที่ 4.4 : แสดงร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ 2563 จำแนกตามระดับการศึกษา

ในจำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 19,470 คดี เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มากที่สุด คือ มีจำนวน 11,433 คดี คิดเป็นร้อยละ 58.72 ของคดีทั้งหมด รองลงมาเป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า คือ มีจำนวน 4,684 คดี คิดเป็นร้อยละ 24.06 นอกจากนั้น เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดมีการศึกษาระดับประถมศึกษา 3,220 คดี เป็นผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาจำนวน 124 คดี และเป็นผู้มีการศึกษาประเภทอื่น ๆ จำนวน 9 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 16.54 ร้อยละ 0.64 และร้อยละ 0.04 ตามลำดับ

3.2.2 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คดี)	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	2	0.01
อนุบาล	41	0.28
การศึกษานอกระบบ	1,247	8.55
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	1,828	12.53
ประถมศึกษา	2,776	19.02
มัธยมศึกษา	7,843	53.74
ไม่ระบุ (ว่าง)	856	5.87
รวมทั้งหมด	14,593	100.00

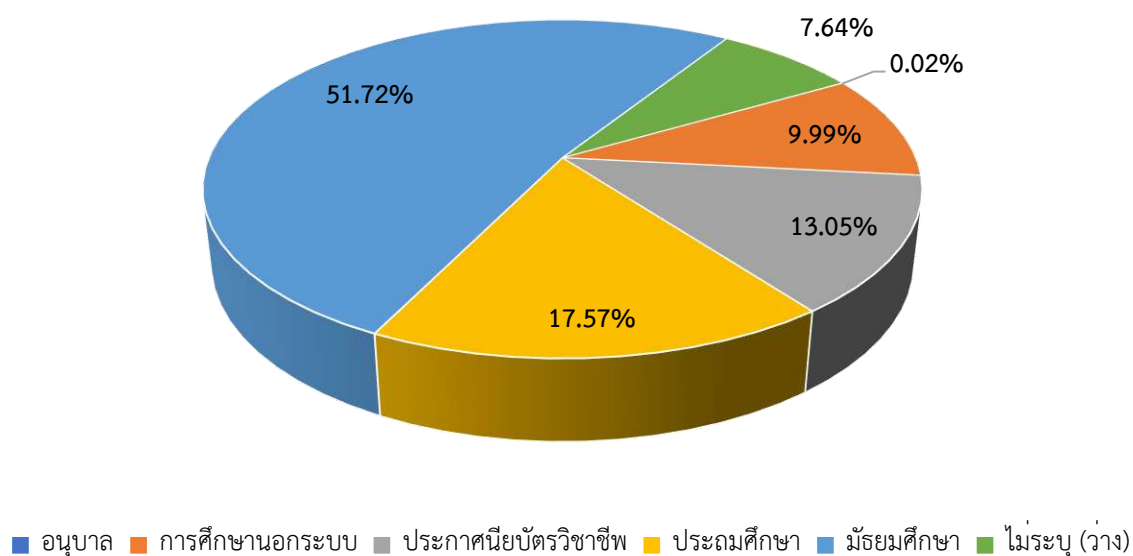
แผนภูมิที่ 4.5 : แสดงร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯทั่วประเทศ ปีงบประมาณ 2564 จำแนกตามระดับการศึกษา

ในจำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 14,593 คดี เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดมีการศึกษาระดับมัธยม มากที่สุด คือ มีจำนวน 7,843 คดี คิดเป็นร้อยละ 53.74 ของคดีทั้งหมด รองลงมาเป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดมีการศึกษาระดับประถมศึกษา คือ มีจำนวน 2,776 คดี คิดเป็นร้อยละ 19.02 นอกจากนั้น เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดมีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 1,828 คดี เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดระดับการศึกษา นอกระบบ จำนวน 1,247 คดี และเป็นผู้มีการศึกษาประเภทอื่น ๆ จำนวน 899 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 12.53 ร้อยละ 8.55 และร้อยละ 6.16 ตามลำดับ

3.2.3 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คดี)	ร้อยละ
อนุบาล	3	0.02
การศึกษานอกระบบ	1,218	9.99
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	1,591	13.05
ประถมศึกษา	2,142	17.57
มัธยมศึกษา	6,306	51.72
ไม่ระบุ (ว่าง)	932	7.64
รวมทั้งหมด	12,192	100.00

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

แผนภูมิ 4.6 : แสดงร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำแนกตามระดับการศึกษา

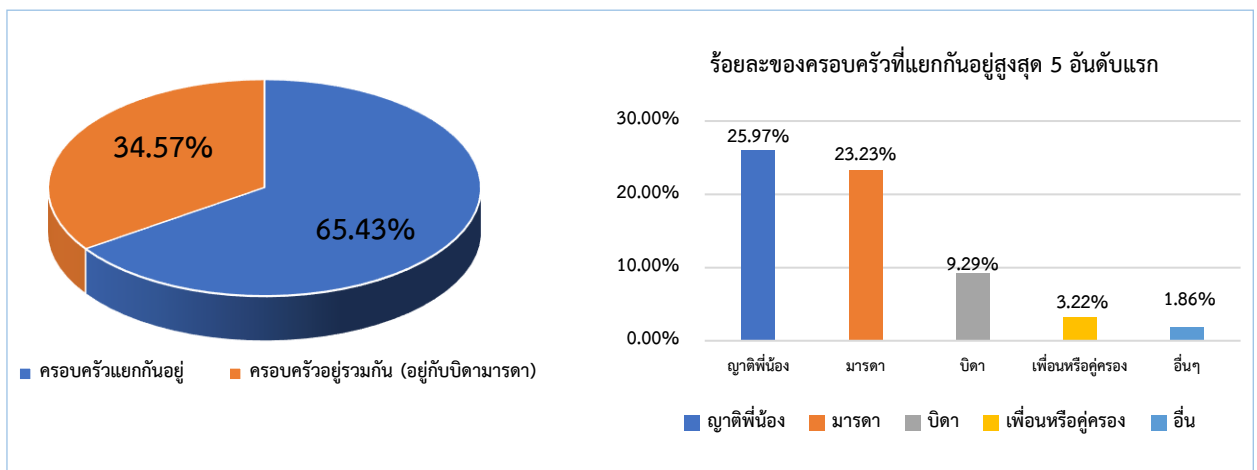
ในจำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 12,192 คดี เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดมีการศึกษาระดับมัธยมมากที่สุด คือ มีจำนวน 6,306 คดี คิดเป็นร้อยละ 51.72 ของคดีทั้งหมด รองลงมาเป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดมีการศึกษาระดับประถมศึกษา คือ มีจำนวน 2,142 คดี คิดเป็นร้อยละ 17.57 นอกจากนั้น เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดมีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 1,591 คดี เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดระดับการศึกษานอกระบบ จำนวน 1,218 คดี และเป็นผู้มีการศึกษาประเภทอื่นๆ จำนวน 932 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 13.05 ร้อยละ 9.99 และร้อยละ 7.64 ตามลำดับ

3.3 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

3.3.1 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

ลักษณะการอยู่อาศัย	จำนวน (คดี)	ร้อยละ
ครอบครัวอยู่รวมกัน (อยู่กับบิดามารดา)	7,523	34.57
ครอบครัวแยกกันอยู่	14,241	65.43
➤ บิดา	2,023	9.29
➤ มารดา	5,056	23.23
➤ ญาติพี่น้อง	5,652	25.97
➤ นายจ้าง	113	0.52
➤ เพื่อนหรือคู่ครอง	701	3.22
➤ ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง	43	0.20
➤ อยู่ตามลำพัง	226	1.04
➤ แก่งมิจฉาชีพ	23	0.10
➤ อื่นๆ	404	1.86
รวมทั้งหมด	21,764	100.00

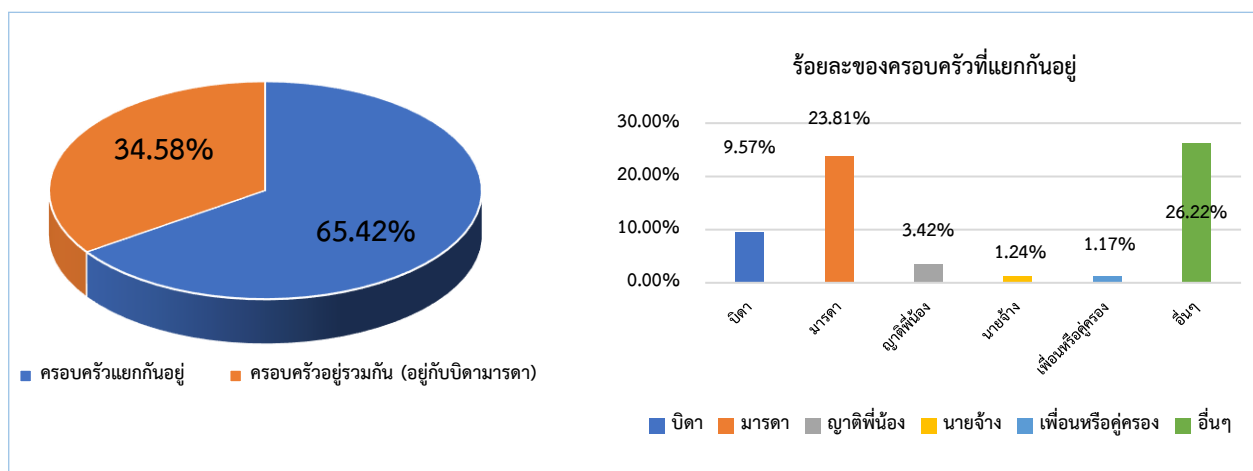
แผนภูมิที่ 4.7 แสดงร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

ในจำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ เมื่อพิจารณาจำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย พบว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดที่มีได้อยู่กับบิดามารดา หรือบิดามารดาแยกกันอยู่ มากกว่าผู้กระทำความผิดที่อยู่ร่วมกับครอบครัว คือ คดีที่ผู้กระทำความผิดที่มีได้อยู่กับบิดามารดาหรือบิดามารดาแยกกัน มีจำนวน 14,241 คดี คิดเป็นร้อยละ 65.43 ของคดีทั้งหมด ส่วนคดีที่ผู้กระทำความผิดที่อยู่ร่วมกับครอบครัว มีจำนวน 7,523 คดี คิดเป็นร้อยละ 34.57 เมื่อพิจารณาจำนวนและร้อยละของคดีที่ผู้กระทำ

ความผิดที่ครอบครัวแยกกันอยู่ จำนวน 14,241 คดี ซึ่งแบ่งออกเป็นลักษณะต่างๆ ลักษณะดังข้อมูลที่ปรากฏในตารางพบว่าจำนวนและร้อยละของลักษณะครอบครัวที่แยกกันอยู่สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ เด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดที่ครอบครัวแยกกันอยู่ ซึ่งอาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง มีจำนวนมากที่สุด คือ 5,652 คดี คิดเป็นร้อยละ 25.97 รองลงมา เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่กับมารดา จำนวน 5,056 คดี คิดเป็นร้อยละ 23.23 ส่วนคดีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่กับบิดา มีจำนวน 2,023 คดี คดีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่กับเพื่อนหรือคู่ครอง มีจำนวน 701 คดี และคดีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่ลักษณะอื่นๆ มีจำนวน 404 คดี หรือ คิดเป็นร้อยละ 9.29 ร้อยละ 3.22 และร้อยละ 1.86 ตามลำดับ

3.3.2 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

ลักษณะการอยู่อาศัย	จำนวน (คดี)	ร้อยละ
ครอบครัวอยู่รวมกัน (อยู่กับบิดามารดา)	5,483	34.58
ครอบครัวแยกกันอยู่	10,375	65.42
➤ บิดา	1,518	9.57
➤ มารดา	3,775	23.81
➤ ญาติพี่น้อง	542	3.42
➤ นายจ้าง	197	1.24
➤ เพื่อนหรือคู่ครอง	185	1.17
➤ อื่นๆ	4,158	26.22
รวมทั้งหมด	15,858	100

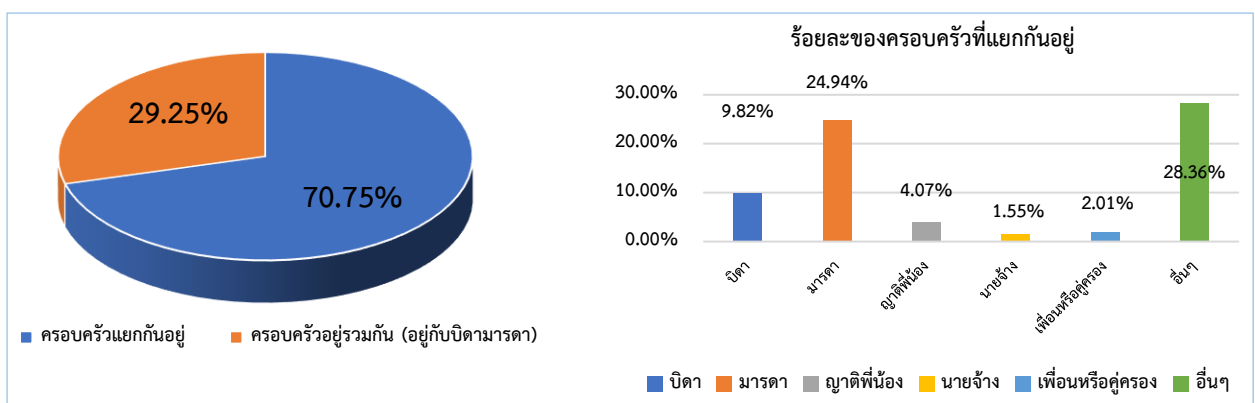

แผนภูมิที่ 4.8 แสดงร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

ในจำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ เมื่อพิจารณาจำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย พบว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา หรือบิดามารดาแยกกันอยู่มากกว่าผู้กระทำความผิดที่อยู่ร่วมกับครอบครัว คือ คดีที่ผู้กระทำความผิดที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา หรือบิดามารดาแยกกัน มีจำนวน 10,375 คดี คิดเป็นร้อยละ 65.42 ของคดีทั้งหมด ส่วนคดีที่ผู้กระทำความผิดที่อยู่ร่วมกันกับครอบครัว มีจำนวน 5,483 คดี คิดเป็นร้อยละ 34.58 เมื่อพิจารณาจำนวนและร้อยละของคดีที่ผู้กระทำความผิดที่ครอบครัวแยกกันอยู่จำนวน 10,375 คดี ซึ่งแบ่งออกเป็นลักษณะต่างๆ ได้แก่ เด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดที่ครอบครัวแยกกันอยู่ซึ่งอาศัยอยู่กับมารดา มีจำนวนมากที่สุด คือ 3,775 คดี คิดเป็นร้อยละ 23.81 รองลงมา เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่กับบิดา จำนวน 1,518 คดี คิดเป็นร้อยละ 9.57 ส่วนคดีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง มีจำนวน 542 คดี คิดเป็นร้อยละ 3.42 คดีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่กับนายจ้าง มีจำนวน 197 คดี คิดเป็นร้อยละ 1.24 คดีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่กับเพื่อนหรือคู่ครอง มีจำนวน 185 คดี คิดเป็นร้อยละ 1.17 และคดีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่ลักษณะอื่นๆ มีจำนวน 4,158 คดี คิดเป็นร้อยละ 26.22

3.3.3 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ 2565 จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

ลักษณะการอยู่อาศัย	จำนวน (คดี)	ร้อยละ
ครอบครัวอยู่รวมกัน (อยู่กับบิดามารดา)	3,820	29.25
ครอบครัวแยกกันอยู่	9,239	70.75
➤ บิดา	1,282	9.82
➤ มารดา	3,257	24.94
➤ ญาติพี่น้อง	531	4.07
➤ นายจ้าง	202	1.55
➤ เพื่อนหรือคู่ครอง	263	2.01
➤ อื่นๆ	3,704	28.36
รวมทั้งหมด	13,059	100.00

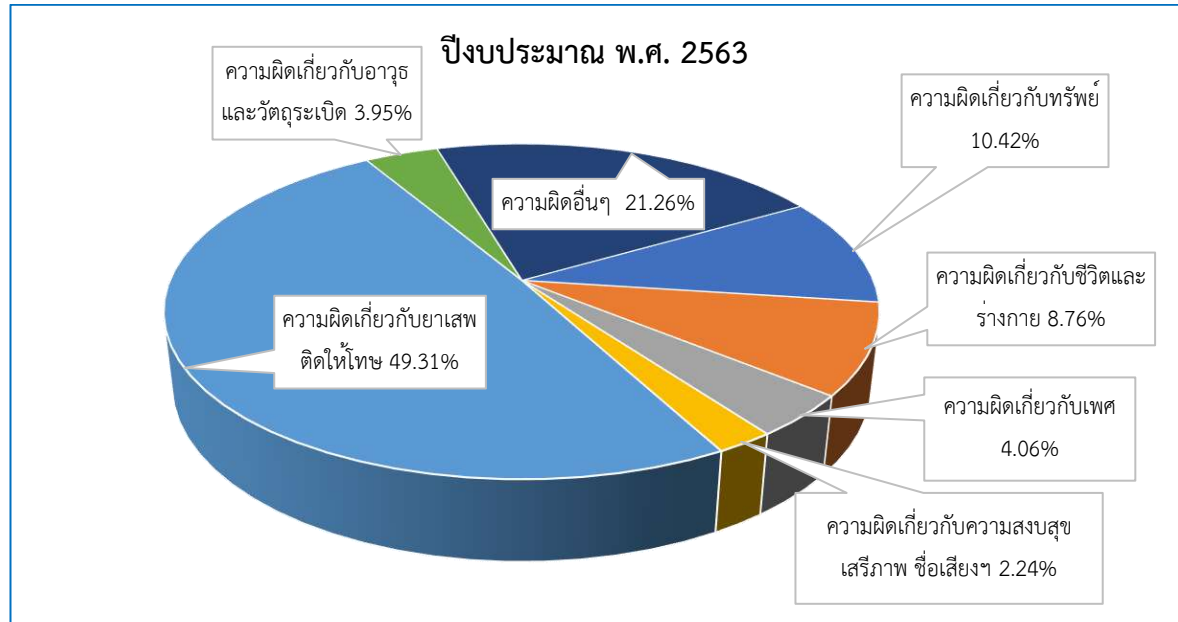
แผนภูมิที่ 4.9 แสดงร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

ในจำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ เมื่อพิจารณาจำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย พบว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดที่มีได้อยู่กับบิดามารดา หรือบิดามารดาแยกกันอยู่มากกว่าผู้กระทำความผิดที่อยู่ร่วมกับครอบครัว คือ คดีที่ผู้กระทำความผิดที่มีได้อยู่กับบิดามารดาหรือบิดามารดาแยกกัน มีจำนวน 9,239 คดี คิดเป็นร้อยละ 70.75 ของคดีทั้งหมด ส่วนคดีที่ผู้กระทำความผิดที่อยู่รวมกันกับครอบครัว มีจำนวน 3,820 คดี คิดเป็นร้อยละ 29.25 เมื่อพิจารณาจำนวนและร้อยละของคดีที่ผู้กระทำความผิดที่ครอบครัวแยกกันอยู่ จำนวน 9,239 คดี ซึ่งแบ่งออกเป็นลักษณะต่างๆ 5 ลักษณะ ได้แก่ เด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดที่ครอบครัวแยกกันอยู่ ซึ่งอาศัยอยู่กับมารดา มีจำนวนมากที่สุด คือ 3,257 คดี คิดเป็นร้อยละ 24.94 รองลงมา เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่กับบิดา จำนวน 1,282 คดี คิดเป็นร้อยละ 9.82 ส่วนคดีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง มีจำนวน 531 คดี คิดเป็นร้อยละ 4.07 คดีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่กับเพื่อนหรือคู่ครอง มีจำนวน 263 คดี คิดเป็นร้อยละ 2.01 คดีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่กับนายจ้าง มีจำนวน 202 คดี คิดเป็นร้อยละ 1.55 และคดีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่ลักษณะอื่นๆ มีจำนวน 3,704 คดี คิดเป็นร้อยละ 28.36

3.4 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 จำแนกตามฐานความผิด

3.4.1 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำแนกตามฐานความผิด

ฐานความผิด	จำนวน (คดี)	ร้อยละ
เกี่ยวกับทรัพย์สิน	2,028	10.42
เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	1,705	8.76
เกี่ยวกับเพศ	790	4.06
เกี่ยวกับความมั่นคง สงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงฯ	437	2.24
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	9,600	49.31
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	770	3.95
ความผิดอื่นๆ	4,140	21.26
รวมทั้งหมด	19,470	100.00

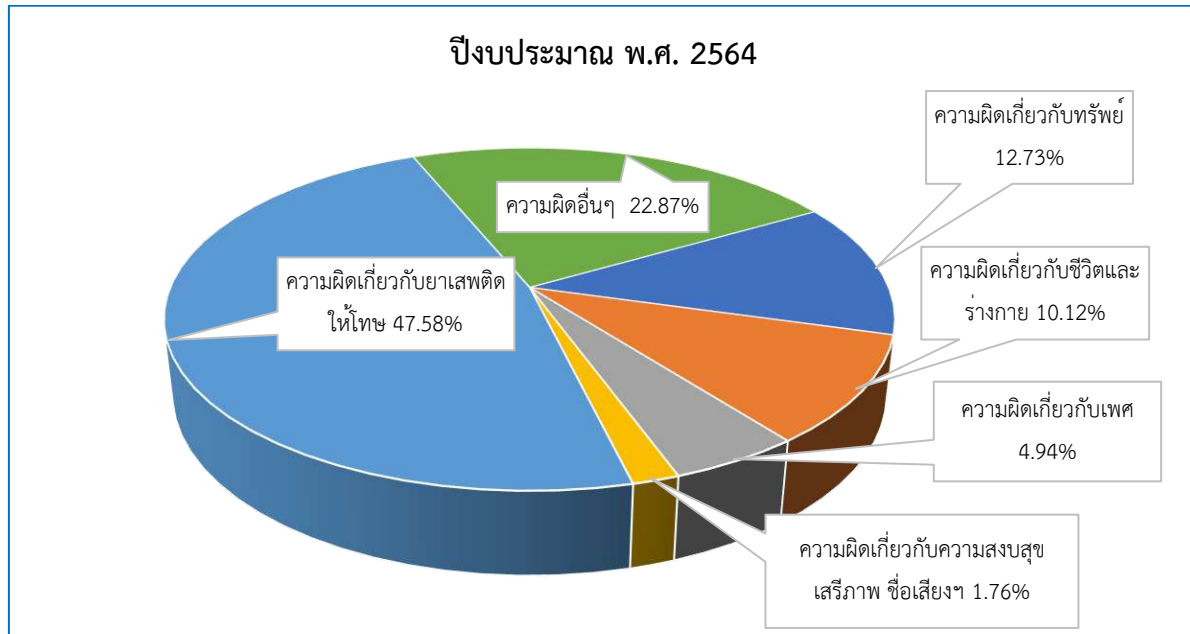

แผนภูมิที่ 4.10 แสดงร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำแนกตามฐานความผิด

ในจำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 19,470 คดี เมื่อพิจารณาจำแนกตามฐานความผิด พบว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด คือ มีจำนวน 9,600 คดี คิดเป็นร้อยละ 49.31 ของคดีทั้งหมด รองลงมา เป็นคดีที่มีฐานความผิดอื่นๆ เช่น พ.ร.บ. จราจรทางบก และ พ.ร.บ. การพนัน จำนวน 4,140 คดี คิดเป็นร้อยละ 21.26 นอกจากนั้น เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน มีจำนวน 2,028 คดี เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย มีจำนวน 1,705 คดี เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศ จำนวน 790 คดี เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด จำนวน 770 คดี และเป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง จำนวน 437 คดี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 10.42 ร้อยละ 8.76 ร้อยละ 4.06 ร้อยละ 3.95 และร้อยละ 2.24 ตามลำดับ

3.4.2 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำแนกตามฐานความผิด

ฐานความผิด	จำนวน (คดี)	ร้อยละ
เกี่ยวกับทรัพย์สิน	1,857	12.73
เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	1,477	10.12
เกี่ยวกับเพศ	721	4.94
เกี่ยวกับความมั่นคง สงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงฯ	257	1.76
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	6,943	47.58
ความผิดอื่นๆ	3,338	22.87
รวมทั้งหมด	14,593	100.00

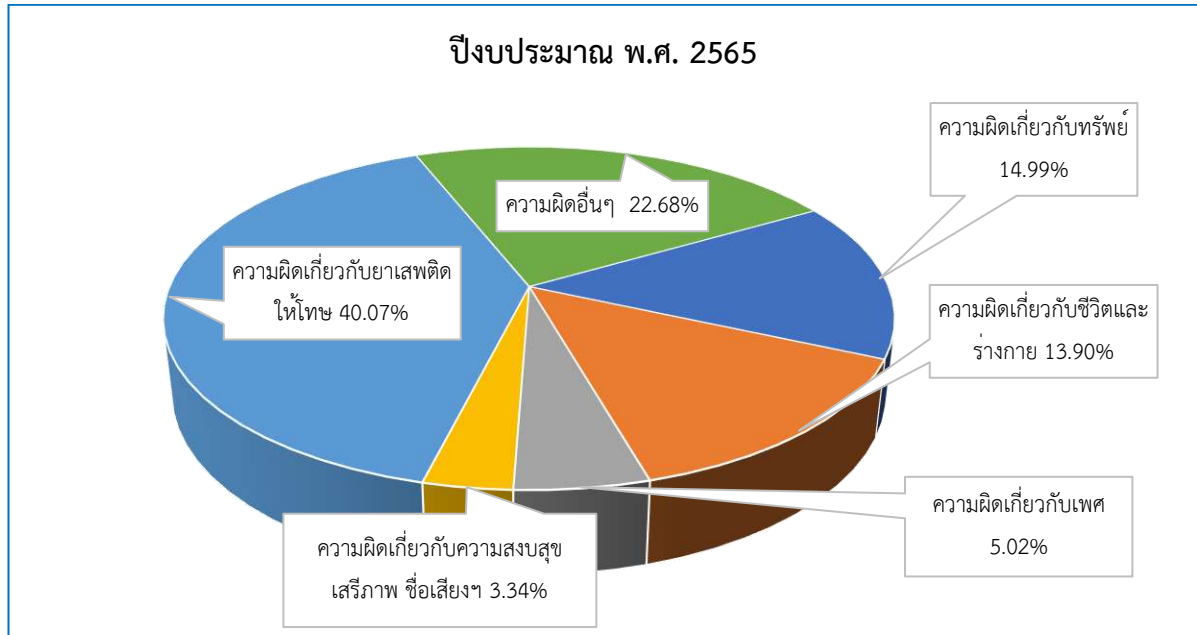

แผนภูมิที่ 4.11 แสดงร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำแนกตามฐานความผิด

ในจำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 14,593 คดี เมื่อพิจารณาจำแนกตามฐานความผิด พบว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด คือ มีจำนวน 6,943 คดี คิดเป็นร้อยละ 47.58 ของคดีทั้งหมด รองลงมา เป็นคดีที่มีฐานความผิดอื่นๆ จำนวน 3,338 คดี คิดเป็นร้อยละ 22.87 นอกจากนั้น เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน มีจำนวน 1,857 คดี เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย มีจำนวน 1,477 คดี เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศ จำนวน 721 คดี และเป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง จำนวน 257 คดี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 12.73 ร้อยละ 10.12 ร้อยละ 4.94 และร้อยละ 1.76 ตามลำดับ

3.4.3 จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำแนกตามฐานความผิด

ฐานความผิด	จำนวน (คดี)	ร้อยละ
เกี่ยวกับทรัพย์สิน	1,828	14.99
เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	1,695	13.90
เกี่ยวกับเพศ	612	5.02
เกี่ยวกับความมั่นคง สงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงฯ	407	3.34
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	4,885	40.07
ความผิดอื่นๆ	2,765	22.68
รวมทั้งหมด	12,192	100.00

แผนภูมิที่ 4.12 แสดงร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำแนกตามฐานความผิด

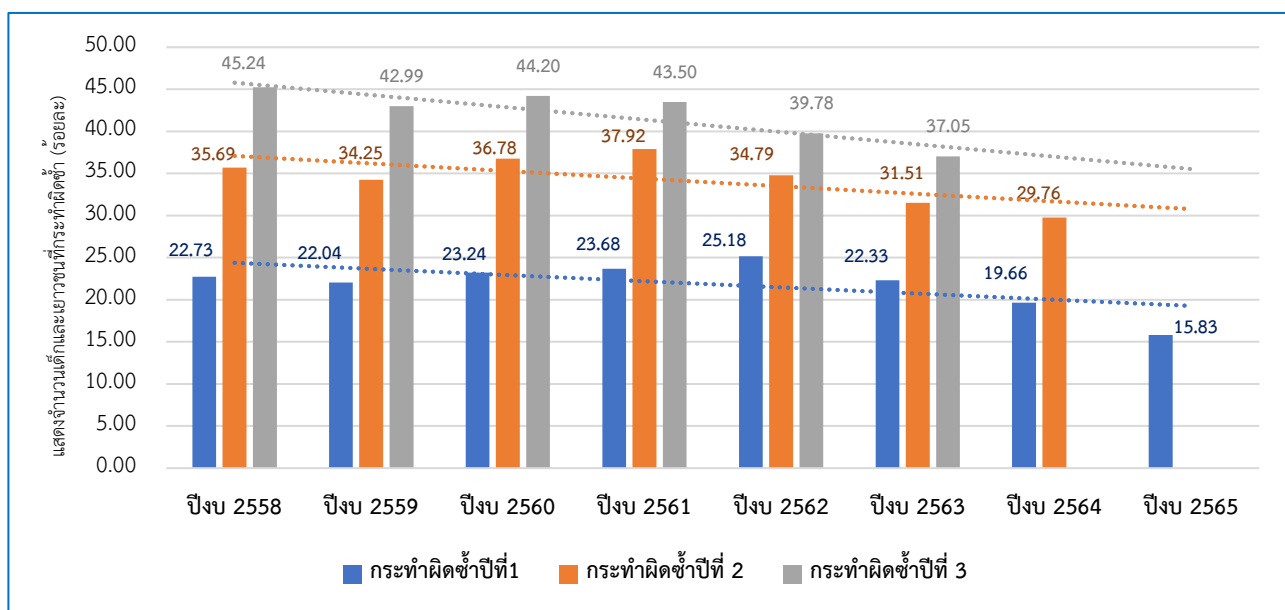
ในจำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 12,192 คดี เมื่อพิจารณาจำแนกตามฐานความผิด พบว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด คือ มีจำนวน 4,885 คดี คิดเป็นร้อยละ 40.07 ของคดีทั้งหมด รองลงมา เป็นคดีที่มีฐานความผิดอื่นๆ เช่น พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 และ พ.ร.บ. การพนัน พ.ศ. 2478 จำนวน 2,765 คดี คิดเป็นร้อยละ 22.68 นอกจากนั้น เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน มีจำนวน 1,828 คดี เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย มีจำนวน 1,695 คดี เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศ จำนวน 612 คดี และเป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง ความสงบสุข เสรีภาพและการปกครอง จำนวน 407 คดี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 14.99 ร้อยละ 13.90 ร้อยละ 5.02 และร้อยละ 3.34 ตามลำดับ

3.5 เปรียบเทียบการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกฯ ภาพรวมทั้งหมดทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2565

การกระทำผิดซ้ำในการติดตาม (ปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3)		ภายในปีที่ 1		ภายในปีที่ 2		ภายในปีที่ 3	
ปีงบประมาณ	ด/ย. ทั้งหมด ที่ปล่อยตัว (คน)	ด/ย. ผิดซ้ำ (คน)	ร้อยละ	ด/ย. ผิดซ้ำ (คน)	ร้อยละ	ด/ย. ผิดซ้ำ (คน)	ร้อยละ
2558	4,167	947	22.73	1,487	35.69	1,885	45.24
2559	4,292	946	22.04	1,470	34.25	1,845	42.99
2560	3,812	886	23.24	1,402	36.78	1,685	44.20
2561	3,209	760	23.68	1,217	37.92	1,396	43.50
2562	2,808	707	25.18	977	34.79	1,117	39.78
2563	2,548	569	22.33	803	31.51	944*	37.05*
2564	1,892	372	19.66	563*	29.76*		
2565	1,377*	218*	15.83*				

โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ข้อมูล ณ วันที่ 8 กันยายน 2566

*หมายเหตุ : 1. ข้อมูลยังไม่ครบตามปีงบประมาณ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ 2. ด/ย. หมายถึง เด็กและเยาวชน

แผนภูมิที่ 4.13 เปรียบเทียบการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกฯ ภาพรวมทั้งหมดทั่วประเทศ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2565

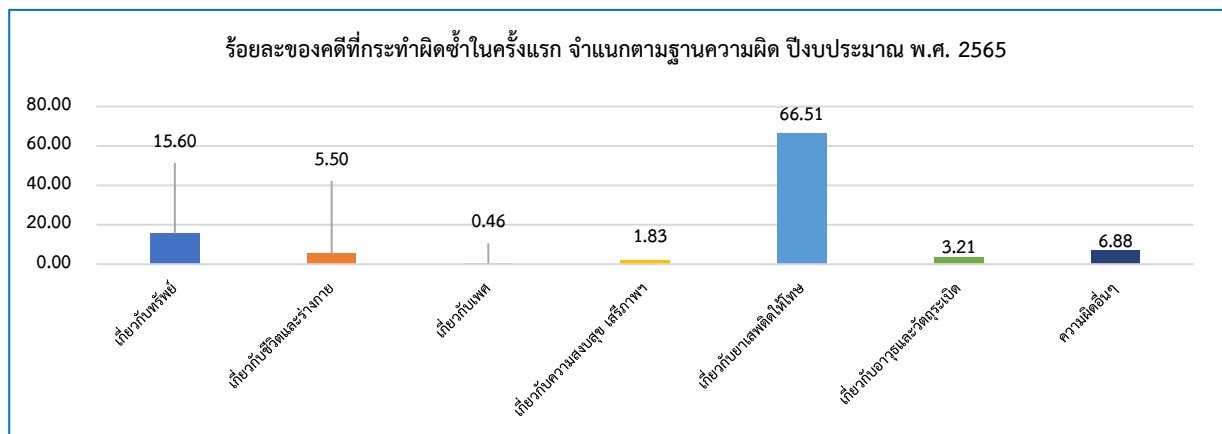

จากจำนวนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรม รายละเอียด ดังนี้

- 1) ปล่อยตัวปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จำนวน 4,167 คน พบว่ากระทำผิดซ้ำ ภายใน 1 ปี จำนวน 947 คน คิดเป็นร้อยละ 22.73 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 1,487 คน คิดเป็นร้อยละ 35.69 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 1,885 คน คิดเป็นร้อยละ 45.24
- 2) ปล่อยตัวปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 4,292 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำ ภายใน 1 ปี จำนวน 946 คน คิดเป็นร้อยละ 22.04 กระทำผิดซ้ำ ภายใน 2 ปี จำนวน 1,470 คน คิดเป็นร้อยละ 34.25 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 1,845 คน คิดเป็นร้อยละ 42.99
- 3) ปล่อยตัวปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จำนวน 3,812 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำ ภายใน 1 ปี จำนวน 886 คน คิดเป็นร้อยละ 23.24 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 1,402 คน คิดเป็นร้อยละ 36.78 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 1,685 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20
- 4) ปล่อยตัวปีงบประมาณ 2561 พ.ศ. จำนวน 3,209 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำ ภายใน 1 ปี จำนวน 760 คน คิดเป็นร้อยละ 23.68 กระทำผิดซ้ำ ภายใน 2 ปี จำนวน 1,217 คน คิดเป็นร้อยละ 37.92 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 1,396 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50
- 5) ปล่อยตัวปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 2,808 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำ ภายใน 1 ปี จำนวน 707 คน คิดเป็นร้อยละ 25.18 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 977 คน คิดเป็นร้อยละ 34.79 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 1,117 คน คิดเป็นร้อยละ 39.78
- 6) ปล่อยตัวปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำนวน 2,548 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำ ภายใน 1 ปี จำนวน 569 คน คิดเป็นร้อยละ 22.33 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 803 คน คิดเป็นร้อยละ 31.51 และกระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปี จำนวน 944 คน คิดเป็นร้อยละ 37.05
- 7) ปล่อยตัวปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 1,892 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำ ภายใน 1 ปี จำนวน 372 คน คิดเป็นร้อยละ 19.66 กระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี จำนวน 563 คน คิดเป็นร้อยละ 29.76
- 8) ปล่อยตัวปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 1,377 คน พบว่า กระทำผิดซ้ำ ภายใน 1 ปี จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 15.83

ทั้งนี้ จากการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในครั้งแรก มีจำนวนเด็กและเยาวชนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (ปล่อยตัวเดือนตุลาคม 2564 – กันยายน 2565) ที่ปล่อยตัวครบตามการติดตามปีที่ 1 (ระยะติดตามเดือนตุลาคม 2565 - สิงหาคม 2566 : ภายใน 11 เดือน) จำแนกตามฐานความผิด ได้ดังนี้

จำนวนและร้อยละของคดีที่กระทำผิดซ้ำในครั้งแรก จำแนกตามฐานความผิด		
จำนวนเด็กและเยาวชนทั้งหมดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ที่ปล่อยตัวครบการติดตามปีที่ 1 ระยะติดตาม ต.ค 65 - ส.ค. 66) (11 เดือน)	ด/ย ถูกจับซ้ำ	ร้อยละ
1,377* คน	218 คน	15.83
ฐานความผิด	ด/ย ถูกจับซ้ำ	ร้อยละ
1. เกี่ยวกับทรัพย์สิน	34	15.60
2. เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	12	5.50
3. เกี่ยวกับเพศ	1	0.46
4. เกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง	4	1.83
5. เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	145	66.51
6. เกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	7	3.21
7. ความผิดอื่นๆ ไม่เข้า 1 - 6	15	6.88
รวม	218	100.00

แผนภูมิที่ 4.14 แสดงร้อยละของคดีที่กระทำผิดซ้ำในครั้งแรก จำแนกตามฐานความผิด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (ระยะติดตาม ต.ค. 65 - ส.ค. 66)

*หมายเหตุ : ข้อมูลยังไม่ครบตามปีงบประมาณ สามารถเปลี่ยนแปลงได้

จำนวนเด็กและเยาวชนทั้งหมดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ที่ปล่อยตัวครบการติดตามปีที่ 1 ระยะการติดตามตุลาคม 2565 - สิงหาคม 2566 มีเด็กและเยาวชนจำนวนทั้งสิ้น 1,377 คน กระทำผิดซ้ำ 218 คน คิดเป็นร้อยละ 15.83 โดยพบว่าการกระทำผิดซ้ำตามฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำสูงสุดเป็นอันดับ 1 คือ 145 คน คิดเป็นร้อยละ 66.51 อันดับสอง คือ ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน มีเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ 34 คน คิดเป็นร้อยละ 15.60 และอันดับสาม คือ ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย มีเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50

4. นโยบายของคณะรัฐมนตรี

วันที่ 11 กันยายน 2566 นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา โดยมีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังนี้

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญทั้งในเชิงเศรษฐกิจสังคม และการเมืองภายในประเทศ ซึ่งถูกซ้ำเติมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่ทำให้กลายเป็นภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจเป็นวงกว้าง ที่แม้แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่และยังไม่สามารถแก้ไขเยียวยาได้อย่างเป็นรูปธรรม ขณะที่ปัญหาสังคมและการเมืองยังคงยืดเยื้อ ฝักรากลึก และยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดได้สร้างความท้าทายให้กับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และได้กลายเป็นตัวกำหนดภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลจะต้องกำหนดทิศทางในการพัฒนาจุดแข็งของประเทศ ลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อสร้างประโยชน์ต่อคนทั้งประเทศ

ประเทศไทยกำลังเผชิญภาวะหนี้ครัวเรือนที่สูงกว่าร้อยละ 90 ของ GDP ถือเป็นความเปราะบางของภาคประชาชนต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงเศรษฐกิจ ตลอดจนระดับของหนี้สาธารณะต่อ GDP ที่สูงกว่าร้อยละ 61 ซึ่งมีแนวโน้มที่ทรงตัวอยู่ในระดับสูง จนอาจจะกลายเป็นข้อจำกัดทางด้านการคลังและการบริหารประเทศในอนาคต และโดยเฉพาะเมื่อประเทศไทย มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเฉื่อยล้าลงเหลืออยู่ต่ำกว่าศักยภาพที่แท้จริง สะท้อนให้เห็นว่าศักยภาพในการสร้างรายได้ยังต่ำกว่าการใช้จ่าย ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินเรื้อรัง ความเหลื่อมล้ำที่ทวีความรุนแรงขึ้น จนมีประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยที่รอการช่วยเหลือจากรัฐมากกว่า 14 ล้านคน

ด้านสังคม ประเทศไทยกำลังเผชิญกับการเข้าสู่สังคมสูงวัยแบบสมบูรณ์ (Aged Society) โดยมีคนสูงวัยมากกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนประชากร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อศักยภาพทางเศรษฐกิจจากการลดลงของสัดส่วนประชากรช่วงวัยทำงาน และมีแนวโน้มที่รัฐจะต้องให้การดูแลช่วยเหลือเพิ่มขึ้น สัดส่วนของผู้สูงวัยที่มากขึ้นเป็นการเพิ่มแรงกดดันต่อฐานะทางการคลังของรัฐบาลทั้งในเรื่องของสวัสดิการและงบประมาณด้านสาธารณสุข ขณะที่การสร้างทรัพยากรมนุษย์เพื่อมาทดแทนกลายเป็นความท้าทายจากการที่จำนวนเด็กเกิดใหม่ในแต่ละปีมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง นอกจากความท้าทายเชิงปริมาณแล้ว การศึกษาของประเทศไทยยังมีความท้าทายเชิงคุณภาพ ที่ยังไม่สามารถผลิตบุคลากรให้ตอบสนองต่อความต้องการของเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ นักเรียน นักศึกษาที่เรียนจบใหม่ไม่สามารถหางานทำได้ตรงกับสายงานหรือจำเป็นต้องทำงานในสายงานที่มีรายได้ต่ำกว่าความสามารถทางวิชาชีพ

ข้อกฎหมายที่ไม่ทันต่อสถานการณ์บ้านเมืองกลายเป็นต้นเหตุของอุปสรรค ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน สินบน อาชญากรรม การหลอกลวงฉ้อฉล การพนัน และยาเสพติด ที่ทวีความรุนแรงขึ้นจนกลายเป็นความสิ้นหวังของประชาชนที่มีต่อระบบการเมืองและระบบราชการของประเทศไทย

ความท้าทายเหล่านี้เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำ และความยากลำบากให้กับสังคมไทย ทำให้ประเทศไทยขาดความพร้อมที่จะเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพ เกิดวิกฤตศรัทธาของประชาชน และกลายมาเป็นเป้าหมายของรัฐบาลนี้ที่จะต้องแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน สร้างความพร้อมและวางรากฐานเพื่อสร้างอนาคตที่ดีกว่าให้กับคนไทยทุกคนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

เพื่อแก้ปัญหา สร้างความพร้อม และวางรากฐานอนาคตให้กับคนไทยทุกคน รัฐบาลมีกรอบนโยบายในการบริหารและพัฒนาประเทศตามกรอบความเร่งด่วน ได้แก่ กรอบระยะกลางและระยะยาว รัฐบาลจะเสริมขีดความสามารถให้กับประชาชน ผ่านการสร้างรายได้ ลดรายจ่าย สร้างโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับประชาชนทุกคน

รัฐบาลจะใช้การบริหารในรูปแบบของการกระจายอำนาจ (ผู้ว่า CEO) เพื่อสร้างประสิทธิภาพในการบริหารงานในแต่ละจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ กล่าวคือ จะมีการเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด เพื่อสร้างโอกาสและสร้างประโยชน์ให้ประชาชนเป็นสำคัญ สนับสนุนการจัดการปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเด็ดขาด โดยรัฐบาลจะใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการให้บริการมาเพิ่มประสิทธิภาพ สร้างความโปร่งใส ขจัดช่องโหว่ในการทุจริต ลดค่าใช้จ่าย และปรับปรุงการทำงานของภาครัฐให้เป็นรัฐบาลดิจิทัล ทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น

ในด้านการศึกษา รัฐบาลจะดำเนินนโยบายปฏิรูปการศึกษาและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งส่งเสริมให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัด เพื่อสร้างอนาคต สร้างรายได้ กระจายอำนาจการศึกษาให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมต่อผู้เรียนแต่ละวัย และใช้ระบบเทคโนโลยีการศึกษาสมัยใหม่ จัดทำหลักสูตรและให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับความรู้ความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนาทั้งในด้านสังคม ด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science) และการวิจัยขั้นแนวหน้า (Frontier Research) เพื่อต่อยอดให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยไม่ละเลยการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประเทศ และการปลูกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ เพื่อให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของโลกสมัยใหม่อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม

รัฐบาลจะให้ความสำคัญต่อความมีคุณภาพของครูทั่วประเทศ รวมไปถึงครูแนะแนวเพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับคำแนะนำด้านเนื้อหาของวิชาการ และการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกเรียน และประกอบอาชีพ รวมไปถึงการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพใจของนักเรียนทุกคน นอกจากนี้ รัฐบาลจะส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่ นักเรียน นักศึกษาทั้งสายวิชาการและสายอาชีพให้มีรายได้จากวิชาที่เรียน โอกาสฝึกงานระหว่างเรียน เพื่อสร้างบุคลากรที่มีทักษะและความสามารถตรงต่อความต้องการของการจ้างงาน และที่สำคัญที่สุด

ด้านความปลอดภัย รัฐบาลจะทำงานร่วมกับประชาชนทุกภาคส่วนเพื่อดำเนินการปราบปรามผู้มีอิทธิพลและยาเสพติดให้หมดไปจากสังคมไทย โดยยึดหลักการ "เปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วย" สนับสนุนให้ผู้เสพเข้ารับการรักษาบำบัดอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง เพื่อเพิ่มจำนวนทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพให้กลับเข้าสู่สังคมและพัฒนาความสามารถให้เข้าสู่ภาคแรงงาน ส่วนผู้ผลิตและผู้ค้า คือผู้ที่ต้องได้รับโทษตามกฎหมายการยุติธรรม โดยใช้มาตรการปราบปรามทางกฎหมายอย่างจริงจัง ซึ่งรวมถึงการ "ยึดทรัพย์" เพื่อดัดแปลงการค้ายาเสพติด พร้อมดำเนินการเจรจาทางการทูตกับประเทศตามแนวชายแดน เพื่อควบคุมการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทย และดึงประชาชนออกจากวงจรการค้ายาเสพติดอย่างถาวร นอกจากนี้ รัฐบาลจะดำเนินแนวทางนโยบายการใช้ประโยชน์จากกัญชาทางการแพทย์และสุขภาพเพื่อสร้างมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจ

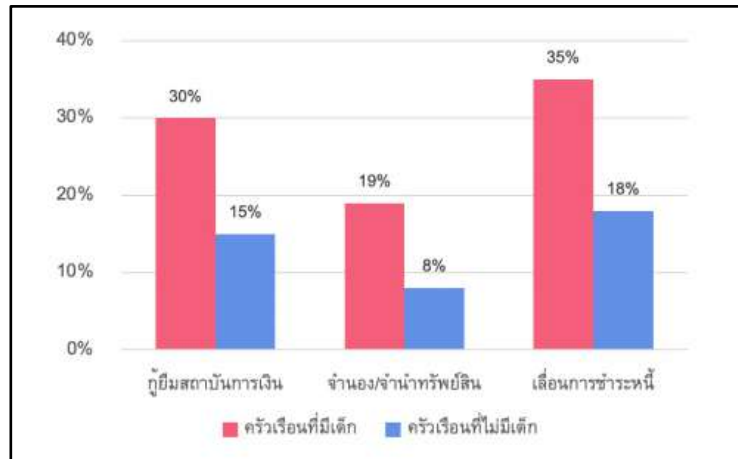
5. สภาพปัญหาที่เด็ก เยาวชน และครอบครัวต้องเผชิญภายใต้เงื่อนไขงามมืดของวิกฤตโรคระบาดโควิด วิกฤตความเหลื่อมล้ำและการพัฒนา และวิกฤตสังคมและการเมือง

จากรายงานสถานการณ์เด็ก เยาวชน และครอบครัว ปี 2566 โดยศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัว (คิด for คิดส์) ระบุว่าเด็ก เยาวชน และครอบครัวจะหันไปสู่วิถีทางไหนก็ขึ้นอยู่กับนโยบายสาธารณะว่าจะเอื้อยวยาบาดแผลและสนับสนุนพวกเขาได้ตอบโจทย์เหมาะสม และมีประสิทธิภาพเพียงใด แต่่นโยบายดังกล่าวก็กำลังอยู่ ณ ทางแพร่งอีกชุดหนึ่ง คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปในเดือนพฤษภาคม 2566 ประชาชนพึงใช้สิทธิเลือกทิศทางนโยบายและผู้กำหนดนโยบายชุดใหม่ ท่ามกลางบรรยากาศของตลาดนโยบายที่เปิดกว้าง เกิดการวิพากษ์นโยบายเดิมและจินตนาการถึงนโยบายใหม่อย่างมีพลวัต ซึ่งอาจส่งผลให้นโยบายเด็ก เยาวชน และครอบครัวอาจหันสู่วิถีทางใหม่ หลังจากนั้น สถานการณ์เด็ก เยาวชน และครอบครัวจึงกำลังอยู่ใน “สองทางแพร่ง” คือ ทางแพร่งหลังโควิดและทางแพร่งหลังเลือกตั้ง ขณะเดียวกัน วิกฤตความเหลื่อมล้ำและการพัฒนา วิกฤตสังคม และการเมืองตลอดจนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวก็ยังคงดำเนินต่อไป ภายใต้บริบทเช่นนี้ ปรากฏประเด็นสำคัญในสถานการณ์เด็ก เยาวชน และครอบครัวทั้งสิ้น 6 ประเด็น ได้แก่

5.1 เด็กและเยาวชนเติบโตในครัวเรือนเปราะบางทับซ้อนและยังไม่ฟื้นตัวจากวิกฤต

หลังการผ่อนคลายมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 ในเดือนมิถุนายน 2565 ชีวิตคนไทยทยอยกลับคืนสู่ภาวะปกติ ทว่าสำหรับหลายครัวเรือน “ปกติ” เป็นคำที่ยังห่างไกลจากความหมายถึงชีวิตที่ดี โดยเฉพาะครัวเรือนที่เผชิญกับความเปราะบางทับซ้อน ทั้งปัญหาความยากจน สมาชิกไม่พร้อมหน้า และ/หรือมีบุคคลในภาวะพึ่งพิงต้องดูแลไปในเวลาเดียวกัน เด็กและเยาวชนในครัวเรือนเหล่านี้เผชิญอุปสรรคทั้งในและนอกบ้านมานานก่อนวิกฤตโรคระบาดที่เพียงแต่ซ้ำเติมให้ความเปราะบางนั้นยิ่งทับซ้อนยิ่งกว่าที่เคย การฟื้นตัวกลับมาของครัวเรือนเช่นนี้ไม่ง่าย และทางแพร่งที่สองของการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายจึงเป็นความหวังครั้งใหม่ในรอบหลายปีที่สำคัญต่อพวกเขาอย่างยิ่ง โดยมีที่มาและสาเหตุ ดังนี้

5.1.1 รายได้ครัวเรือนหด กระทบคุณภาพชีวิตเด็ก ครัวเรือนยากจน/มีเด็ก ฟื้นตัวจากวิกฤตได้ยากกว่า
การสำรวจสถานการณ์ฟื้นตัวหลังวิกฤตโควิด-19 ในเดือนกันยายน 2565 พบว่าครัวเรือนร้อยละ 62 รายงานว่ารายได้ครัวเรือนลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า สัดส่วนนี้สูงสุดในครัวเรือนกลุ่มยากจนที่สุดที่ร้อยละ 69 ขณะที่ครัวเรือนในกลุ่มร่ำรวยที่สุดเพียงร้อยละ 50 ตอบว่ารายได้ลดลง ราวครึ่งหนึ่งของครัวเรือนไทยรับมือกับผลกระทบด้านการเงินด้วยการลดการอุปโภคและบริโภคซึ่งย่อมกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนในครอบครัวเหล่านี้ไปโดยปริยาย ครัวเรือนที่ยากจนที่สุดถึงร้อยละ 40 ไม่สามารถบริโภคอาหารที่มีสารอาหารครบถ้วนหรืออาหารที่ต้องการ และร้อยละ 12 เคยต้องอดอาหารทั้งวันเนื่องจากมีเงินไม่เพียงพอ การรับมืออีกวิธีหนึ่ง คือ การนำเงินเก็บออกมาใช้โดยครัวเรือน ร้อยละ 39 เลือกใช้วิธีนี้ กระนั้นก็ยังไม่เพียงพอโดยเฉพาะกับครัวเรือนที่มีหลายปากท้องต้องเลี้ยงดู ร้อยละ 30 ของครัวเรือนที่มีเด็กเล็กต้องกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน และร้อยละ 19 นำทรัพย์สินไปจำนำหรือจำนอง ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าครัวเรือนที่ไม่มีเด็กถึง 2 เท่า รวมถึงยังต้องเลื่อนการชำระหนี้มากกว่าอย่างเห็นได้ชัด

ที่มา UNICEF (2565)

แผนภูมิที่ 4.15 สัดส่วนครัวเรือนที่รับมือกับผลกระทบทางการเงินด้วยวิธีการต่างๆ เปรียบเทียบระหว่างครัวเรือนที่มีเด็กเล็กกับครัวเรือนที่ไม่มีเด็กเล็ก

ขณะเดียวกัน หนี้ครัวเรือนของไทยในปี 2566 ก็เพิ่มสูงขึ้นนับตั้งแต่มีการเก็บข้อมูลมา หนี้ในระบบมีมากกว่า 15 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 86.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ หนี้ครัวเรือนไม่ได้เป็นเพียงปัญหาต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ แต่ยังเป็นอุปสรรคที่อาจพรากความฝันไปจากเยาวชนอย่างถาวร หนี้สินที่เพิ่มขึ้น หมายถึง การจำกัดการบริโภคและโอกาสในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ผลสำรวจเยาวชนของ คิด for คิดส์ เมื่อเดือนพฤษภาคม 2565 พบว่า การมีเงินไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคอันดับหนึ่งต่อการประสบความสำเร็จด้านการศึกษาของเยาวชนอายุ 15 – 25 ปีเกินครึ่ง และมากถึงร้อยละ 67.1 สำหรับเยาวชนในครัวเรือนที่ยากจนที่สุด

5.1.2 รัฐยังขาดข้อมูลสำหรับให้ความช่วยเหลือครัวเรือนเปราะบางอย่างทั่วถึง

ตามนิยามของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ครัวเรือนเปราะบาง หมายถึง ครัวเรือนที่สมาชิกมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 100,000 บาทต่อคนต่อปี และมีบุคคลในภาวะพึ่งพิง เช่น เด็กเล็ก คนพิการ ผู้ป่วยติดเตียง จากการคำนวณข้อมูลผลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของ ครัวเรือนโดย คิด for คิดส์ ครัวเรือนไทยเข้าเกณฑ์ดังกล่าวราว 3.4 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 15 ของครัวเรือนทั่วประเทศ ที่ผ่านมากระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ริเริ่มพัฒนาสมุดพกครัวเรือนอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งนำข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ มาบูรณาการกันเพื่อมุ่งเป้าค้นหาครัวเรือนเปราะบางให้ได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ข้อมูลในเดือนเมษายน 2566 จากฐานข้อมูลดังกล่าว ยังคงครอบคลุมครัวเรือนที่เข้าเกณฑ์เพียง 4.5 แสนครัวเรือนเท่านั้น คิดเป็นเพียง ร้อยละ 13 ของครัวเรือนเปราะบางทั้งหมด จังหวัดที่มีครัวเรือนเปราะบางมากที่สุดจากการประเมินโดย คิด for คิดส์ คือ นครราชสีมา ซึ่งมี 211,209 ครัวเรือน แต่ฐานข้อมูลกลับครอบคลุมเพียงร้อยละ 8 นอกจากนี้ ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีครัวเรือนเปราะบางมากถึง 120,251 ครัวเรือน ก็แทบไม่มีข้อมูลจัดเก็บอยู่เลย

5.1.3 ความเปราะบางของครอบครัวซับซ้อนยิ่งกว่าที่เคย

เด็กไทยใน 1.8 ล้านครัวเรือน ไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ คิดเป็นร้อยละ 26.5 ของครัวเรือนที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีทั้งหมด ครัวเรือนเหล่านี้มีหลายชื่อเรียกด้วยกัน อาทิ ครัวเรือนข้ามรุ่น ครัวเรือนแห่วงกลาง แต่ที่ผ่านมามักเข้าใจตรงกันทั้งหมดว่า หมายถึง ครัวเรือนที่พ่อแม่จำเป็นต้องย้ายถิ่นเพื่อไปทำงานที่อื่น โดยฝากลูกไว้กับปู่ย่าตายายหรือญาติ อย่างไรก็ตาม งานศึกษาของ คิด for คิดส์ ซึ่งเก็บข้อมูลเชิงลึกจากครัวเรือนเปราะบางกว่า 50 ครัวเรือนใน 5 จังหวัด พบว่าครัวเรือนที่ไม่สมบูรณ์ หรือแห่วงกลางมีความซับซ้อนกว่านั้นมาก นอกจากการย้ายถิ่นเพื่อไปทำงาน ยังมีการแห่วงกลางอีกหลายลักษณะ อาทิ พ่อหรือแม่ต้องคดีอาชญากรรมทำให้ต้องถูกจำคุก ติดยาเสพติดเรื้อรัง ติดพนัน ไปจนถึงการหย่าร้างและมีครอบครัวใหม่โดยไม่ได้พาลูกไปด้วย นอกจากนี้สถานะของการแห่วงกลางยังมีพลวัตในตัวเอง เช่น ครอบครัวอาจกลับมาพร้อมหน้าในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 เนื่องจากพ่อแม่ต้องหยุดทำงาน แต่แล้วก็ต้องกลับไปทำงานใหม่ในเวลาไม่นาน พ่อแม่ที่ต้องคดี หรือติดยาเสพติดอาจกลับบ้านมาเป็นครั้งคราวแต่ไม่ได้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะให้การดูแล การระบุว่าครัวเรือนใดเป็นครัวเรือนแห่วงกลางจึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่ง โดยเฉพาะจากภาครัฐและท้องถิ่นที่จะเข้าไปให้ความช่วยเหลือการแห่วงกลางเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ครัวเรือนอยู่ในสภาพเปราะบาง แต่ในขณะเดียวกันความเปราะบางของครัวเรือนอาจยิ่งรุนแรงขึ้นอีกเป็นทวีคูณ หากคนในครัวเรือนที่เปราะบางจากความยากจนแห่วงกลางอยู่แล้วเกิดล้มป่วย เป็นผู้ป่วยติดเตียง พิกการทางร่างกายหรือสมอง ไม่มีสัญชาติไทย ฯลฯ งานวิจัยดังกล่าวเรียกครัวเรือนลักษณะนี้ว่า “ครัวเรือนเปราะบางทับซ้อน”

ความเปราะบางทับซ้อนที่เกิดขึ้นมักเกิณกำลังของครอบครัวและแม้กระทั่งชุมชนที่จะช่วยดูแลได้ ครัวเรือนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น พิกการร่างกาย ออทิสติก ป่วยด้วยโรคจิตเวช ไม่สามารถหาความช่วยเหลือที่เพียงพอได้จากโรงเรียนหรือหน่วยงานในท้องถิ่น สวัสดิการที่ได้รับ อาทิ เบี้ยคนพิการ เบี้ยผู้สูงอายุ ก็ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย งานวิจัยชิ้นนี้เสนอว่าการช่วยเหลือครัวเรือนเปราะบาง จำเป็นต้องทำมากกว่าแจกเงิน แต่จะต้องให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ เสริมศักยภาพท้องถิ่นให้สามารถดูแลครัวเรือนเปราะบางได้อย่างเหมาะสม

5.1.4 ความสัมพันธ์ในครัวเรือนเปราะบางหลายรูปแบบ

จากผลสำรวจเยาวชนของ คิด for คิดส์ เยาวชนอายุ 15-25 ปี ยังคงเชื่อถือไว้ใจครอบครัวมากกว่ากลุ่มคนและสถาบันทางสังคมอื่น ๆ ทั้งหมด และยังคงเป็นตัวเลือกที่พวกเขาจะหันไปปรึกษาเมื่อเผชิญปัญหาในชีวิตมากที่สุด (ร้อยละ 44.4) ก่อนจะหันไปหาเพื่อน (ร้อยละ 35.8) และอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 6.3) นอกจากนี้ การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวยังคงเป็นเป้าหมายสำคัญในชีวิตลำดับที่สาม (ร้อยละ 19.8) รองจากการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน (ร้อยละ 85.0) และร่ำรวยและมีอิสรภาพทางการเงิน (ร้อยละ 80.4) อย่างไรก็ตามไม่ใช่ทุกบ้านที่จะเป็นครอบครัวที่อบอุ่น ปลอดภัย และเป็นรากฐานที่มั่นคงสำหรับให้เยาวชนใช้ก้าวเดินออกไปตามหาฝันของตัวเอง

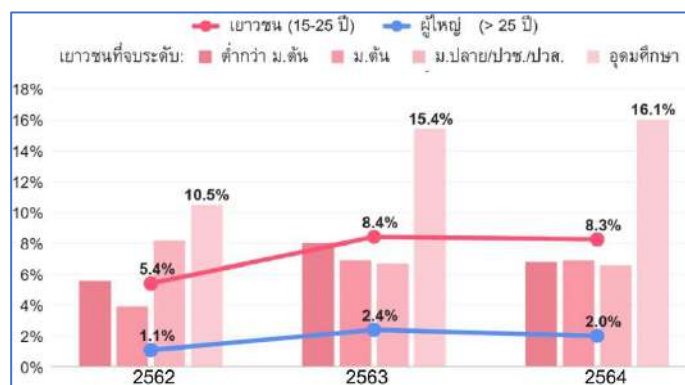
5.1.5 นโยบายครอบครัวยังคงเน้นให้สวัสดิการเป็นตัวเงิน แต่ระบบยังไม่พร้อมช่วยครัวเรือนเปราะบางทับซ้อน

นโยบายเกี่ยวกับครอบครัวส่วนใหญ่ยังคงมุ่งเน้นไปที่การช่วยเหลือเป็นตัวเงิน เกือบทุกพรรคการเมืองเสนอที่จะยกระดับเงินอุดหนุนเด็กเล็กโดยการเพิ่มวงเงิน ขยายสิทธิให้ครอบคลุมช่วงอายุมากขึ้น หรืออาจไม่เพิ่มวงเงินแต่ทำให้ถ้วนหน้ายิ่งขึ้น อาทิ การเสนอที่จะช่วยเหลือครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวด้วยการตั้งกองทุนเงินกู้สำหรับพ่อและแม่เลี้ยงเดี่ยวโดยเฉพาะ ในภาพรวมของนโยบายกลุ่มนี้ จึงมุ่งให้เงินมากกว่าให้เวลาเลี้ยงดูเด็กแก่พ่อแม่มีเพียงบางพรรคการเมืองเสนอให้ขยายสิทธิลาคลอดเป็น 180 วัน พร้อมเงื่อนไขที่แตกต่างกันเล็กน้อย สำหรับการลาของพ่อ และเสนอให้เพิ่มศูนย์เด็กเล็กในที่ทำงาน และยังเสนอให้ขยายเกณฑ์อายุเพื่อปิดช่องว่างระหว่างการลาคลอดกับการเข้าศูนย์เด็กเล็กอันเป็นอุปสรรคสำคัญของพ่อแม่ที่ต้องกลับไปทำงาน ในด้านการช่วยเหลือครัวเรือนเปราะบาง มีพรรคการเมืองที่เสนอจะพัฒนาระบบดูแลผู้ป่วยติดเตียง เช่น การเสนอให้ทำผ่านองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การผลักดันให้มีศูนย์ชีวาภิบาล (hospice)

5.2 เยาวชนมีงานที่ดีและสอดคล้องกับความฝันได้มากขึ้น

5.2.1 เยาวชนอยากประสบความสำเร็จด้านการทำงาน แต่ไทยไม่มีงานให้เยาวชนทำอย่างเพียงพอ – ทัวลิ่ง

เยาวชนอายุ 15 – 25 ปี ถึงร้อยละ 85.0 รายงานว่าการประสบความสำเร็จด้านการทำงานเป็นเป้าหมายชีวิตที่สำคัญมากถึงมากที่สุด ถือเป็นเป้าหมายสำคัญอันดับหนึ่ง ตามผลสำรวจเยาวชนของคิด for คิดส์ เมื่อเดือนพฤษภาคม 2565 อย่างไรก็ดี ประเทศไทยกลับมีตำแหน่งงานไม่เพียงพอสำหรับเยาวชนยิ่งขึ้นตั้งแต่วิกฤตโควิดเป็นต้นมา โดยอัตราการว่างงานของเยาวชนพุ่งขึ้นจากร้อยละ 4.6 ในช่วงก่อนการระบาด ปี 2562 เป็นร้อยละ 6.6 – 6.8 ในช่วงการระบาดปี 2563 - 2564 แม้วิกฤตสิ้นสุดลงแล้ว แต่อัตราการว่างงานก็มิได้ลดลง อย่างมีนัยสำคัญ ยังคงอยู่ที่ระดับร้อยละ 6.1 ในปี 2565 สูงสุดในรอบสองทศวรรษ หากพิจารณาการว่างงานแฝงร่วมด้วย (combined rate of unemployment and time-related underemployment) จะพบว่าอัตราเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.4 ในปี 2562 เป็นร้อยละ 8.3 – 8.4 ในปี 2563 - 2564 มากกว่าอัตราในกลุ่มผู้ใหญ่อายุ 25 ปีขึ้นไปถึงสามเท่าตัว 15 ปีหาดังกล่าวรุนแรงที่สุดในกลุ่มเยาวชนผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในปี 2564 อัตราการว่างงานและว่างงานแฝงของเยาวชนกลุ่มนี้สูงถึงร้อยละ 16.1 ซึ่งมากกว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับอื่น ทั้งระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 6.8) มัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 6.9) และมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ร้อยละ 6.5)

ที่มา : ผลสำรวจเยาวชนของ คิด for คิดส์ (2022)

แผนภูมิที่ 4.16 อัตราการว่างงานและว่างงานแฝง แยกตามช่วงอายุและระดับการศึกษา ปี พ.ศ. 2562 - 2564

6. สถิติงบประมาณของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2565 ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

หมวด/รายการ	งบตาม พรบ.	งบประมาณสุทธิ	ใบสั่งซื้อสั่งจ้าง (PO)	เบิกจ่าย	คงเหลือ (หักจาก PO แล้ว)	คิดเป็น ร้อยละ	หมายเหตุ
ภาพรวมปี 2563	2,194,940,000.00	2,149,323,125.00	94,458,430.79	2,142,762,410.18	30,783,281.59	94.74	
รายจ่ายประจำ	1,982,503,200.00	1,951,599,909.21	15,416,212.56	2,036,218,027.12	18,646,667.09	98.88	
รายจ่ายลงทุน	212,436,800.00	197,723,215.79	79,042,218.23	106,544,383.06	12,136,614.50	50.89	
ภาพรวมปี 2564	2,160,480,400.00	2,160,480,200.00	141,444,872.72	2,008,917,006.11	10,118,321.17	99.53	ลดลง ร้อยละ 1.59
รายจ่ายประจำ	1,964,765,600.00	1,936,470,656.43	20,369,397.40	1,906,473,383.17	9,627,875.86	99.50	
รายจ่ายลงทุน	195,714,800.00	224,009,543.57	121,075,475.32	102,443,622.94	490,445.31	99.78	
ภาพรวมปี 2565	1,969,681,900.00	1,970,486,155.30	91,119,321.92	1,874,337,522.32	96,148,632.98	99.79	ลดลง ร้อยละ 6.69
รายจ่ายประจำ	1,851,387,600.00	1,843,772,141.64	15,748,763.50	1,822,994,240.08	20,777,901.56	99.32	
รายจ่ายลงทุน	118,294,300.00	126,714,013.66	75,370,558.42	51,343,282.24	75,370,731.42	107.12	

จากสถิติการได้รับการจัดสรรงบประมาณของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่าได้รับการจัดสรรงบประมาณ ลดลงทุกปี โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน 2,194,940,000.00 บาท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 2,160,480,400.00 บาท ลดลงร้อยละ 1.59 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 1,969,681,900.00 บาท ลดลงร้อยละ 6.69

7. สรุปสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ปัจจัย	สถานการณ์
ด้านเศรษฐกิจ	1. ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทำให้เกิดความแตกต่างทางรายได้ของประชาชนในสังคม ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ 2. ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid-19 แม้ว่าคนไทยจะทยอยกลับคืนสู่ภาวะปกติ แต่ยังห่างไกลจากคำว่า “ชีวิตที่ดี” เพราะรายได้ครัวเรือนลดลง โดยจากการสำรวจเมื่อเดือนกันยายน 2565 พบว่า ครัวเรือนร้อยละ 62 มีรายได้ลดลงจากปีก่อนหน้า ครัวเรือนที่มีเด็กเล็กต้องกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน ต้องนำทรัพย์สินไปจำนำ จำนอง รวมทั้งต้องเลื่อนการชำระหนี้
ด้านสังคมและวัฒนธรรม	1. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม อาจเป็นผลมาจากโครงสร้างทางการศึกษาของประเทศที่ยังไม่สามารถที่จะให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมอย่างเพียงพอ 2. ปัญหาเสพติด ยังเป็นสถานการณ์ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานยุติธรรมของประเทศ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด ส่งผลให้เกิดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดอาชญากรรมอื่นตามมา ทำให้กระบวนการยุติธรรมทั้งระบบต้องแบกรับภาระการดำเนินงานต่างๆ 3. ความไม่เชื่อมั่นต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากผลของการปฏิบัติงานที่ถูกกังขาในเรื่องมาตรฐานการทำงาน หรือการให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนไม่เท่ากัน

ปัจจัย	สถานการณ์
	4. การป้องกันและแก้ไขปัญหการกระทำผิดซ้ำเป็นสิ่งที่เกินกว่าความสามารถในการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพราะถึงแม้ว่ากรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมราชทัณฑ์ จะสามารถดำเนินการพัฒนาและช่วยเหลือเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้กระทำผิดก่อนปล่อยได้อย่างเหมาะสม แต่การได้รับโอกาสในการกลับมาใช้ชีวิตตามปกติได้ในสังคม ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการป้องกันหรือลดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งต้องอาศัยกลไกจากหลายหน่วยงานและภาคส่วนในสังคมร่วมกัน 5. คนในสังคมยังมีทัศนคติเชิงลบต่อผู้กระทำผิด เป็นข้อจำกัดในการกลับคืนสู่สังคมของผู้กระทำผิดหลังการปล่อยตัว เนื่องจากคนในสังคมมองว่าคนกลุ่มนี้เป็นบุคคลอันตราย ส่งผลให้ผู้กระทำผิดเป็นกลุ่มเปราะบางที่สำคัญในการใช้ชีวิตหลังพ้นโทษ เนื่องจากไม่ได้รับโอกาสจากสังคม 6. การเปลี่ยนแปลงประชากรทางโครงสร้างอายุ ปัจจุบันประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ประชากรวัยเด็กที่มีอายุ 15 – 29 ปี และประชากรกลุ่มแรกเกิดถึง 14 ปี กำลังเริ่มหดตัวลง และมีแนวโน้มประชากรวัยเด็กลดลงอย่างต่อเนื่อง 7. อัตราการกระทำผิดซ้ำในรอบ 1 ปี ยังคงสูงขึ้นประมาณร้อยละ 19.66 – 25.18 รอบ 2 ปี ร้อยละ 31.51 – 37.92 ในขณะที่อัตราการกระทำผิดซ้ำหลังปล่อยตัวในรอบ 3 ปี สูงถึงกว่าร้อยละ 37.05 - 45.24 โดยพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดร้อยละ 70 คือ กลุ่มที่ครอบครัวแยกกันอยู่ ซึ่งเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่กับมารดาจะกระทำผิดมากกว่าอาศัยอยู่กับบิดา
ด้านการเมือง	องค์กรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมอาจจะถูกแทรกแซงจากทางการเมือง ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายขาดความโปร่งใส มีการปฏิบัติสองมาตรฐาน (Double Stranded)
ด้านกฎหมาย	1. กฎหมายจะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม การกำหนดขั้นตอนดำเนินการทำให้เกิดความล่าช้า การกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญในกระบวนการยุติธรรม การขาดการเตรียมความพร้อมให้กับผู้บังคับใช้กฎหมาย ขาดการวิเคราะห์ผลกระทบอย่างรอบด้านในการตรากฎหมาย โดยปัจจุบันกฎหมายยังมุ่งเน้นการควบคุมมากกว่าส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในระยะยาว และมุ่งใช้มาตรการทางอาญาเป็นจำนวนมากส่งผลให้เกิดคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นจำนวนมาก ทำให้ต้องใช้ทรัพยากรและบุคลากร รวมถึงระยะเวลาในการดำเนินการ 2. กฎหมายและบทลงโทษมักเน้นการใช้ข้อสันนิษฐานของกฎหมาย เพื่อกำหนดโทษ ทำให้เกิดการคาดการณ์แบบเหมารวม โดยให้อาชญากรเป็นผู้พิสูจน์ตนเอง ผู้ถูกกล่าวหา หรือเยาวชนบางส่วนขาดศักยภาพในการปกป้องหรือช่วยเหลือตนเอง

ปัจจัย	สถานการณ์
ด้านเทคโนโลยี	1. ความสามารถเข้าถึงข้อมูลของประชาชนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลจำนวนมากผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น 2. ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้การกระทำผิดมีความซับซ้อนมากขึ้น อาทิ การพิสูจน์หลักฐาน เป็นต้น 3. ความพลิกผันทางเทคโนโลยี (Disruptive Technology) จากการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้เกิดอาชญากรรมรูปแบบใหม่ตามมา เช่น อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ การโจรกรรมข้อมูล จึงทำให้ต้องมีการพัฒนากระบวนการทำงาน พัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 4. ข้อมูลของแต่ละหน่วยงานไม่เชื่อมโยงกัน ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ หรือแม้ว่ากฎหมายจะเขียนให้เชื่อมโยงข้อมูลกัน แต่ในการจัดเก็บข้อมูลในกระบวนการยุติธรรมแยกส่วน และไม่ถูกส่งต่อกันโดยสมบูรณ์
ด้านบุคลากร	1. การสูญเสียอัตรากำลังจากการเกษียณอายุราชการ ในปี 2566 – 2570 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีแนวโน้มสูญเสียผู้ครองตำแหน่งในระดับบริหารและผู้อำนวยการ ถึง 35 อัตรา รองลงมา คือ ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ ซึ่งจะมีผู้เกษียณอายุราชการ ในปี 2566 - 2570 ถึง 21 อัตรา 2. บุคลากรผู้บังคับใช้กฎหมายยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม อย่างเพียงพอ จึงก่อให้เกิดการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมตามมา และนำไปสู่ความขัดแย้งของประชาชน ในการบังคับใช้กฎหมายกับเจ้าหน้าที่รัฐ 3. บุคลากรบางส่วนยังไม่สามารถปรับตัวในการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมขาดประสิทธิภาพได้ 4. บุคลากรขาดองค์ความรู้สำหรับการดำเนินงานเฉพาะ และการรับมือต่ออาชญากรรมรูปแบบใหม่ที่หลากหลาย อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และผลจากการเชื่อมโยงข้อมูลบุคลากร ให้รับรู้ในวงกว้างของสังคม ทำให้เกิดอาชญากรรมรูปแบบใหม่ อีกทั้ง ยังส่งผลให้องค์ความรู้ และประสบการณ์จากการทำงานในอดีตอาจไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัย	สถานการณ์
ด้านองค์กรและการจัดการ	1. ขาดการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน รวมทั้ง หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมักขาดการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน และทำให้ประชาชนตรวจสอบกระบวนการยุติธรรมได้ค่อนข้างยาก 2. มีการกำหนดเป้าหมายดำเนินงานตามหลักสากล แต่ขาดความจริงจังในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม แม้ว่าศักยภาพในการบริหารงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะผ่านกลไกเชิงนโยบายที่มีความชัดเจนมากขึ้น และมีความพยายามในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ครอบคลุมตามมาตรฐานสากลรอบด้าน แต่ยังคงขาดการกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนแผนหรือนโยบายที่ชัดเจน 3. ขาดการประเมินผลเพื่อสะท้อนความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายที่ชัดเจน มักเป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานตามภารกิจที่รับผิดชอบเป็นหลัก แต่ขาดการประเมินผลในภาพรวมของกระบวนการว่าการดำเนินการต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมบรรลุต่อเป้าหมายที่จะทำให้ประชาชนทุกคนเสมอภาคกัน ภายใต้กฎหมายและตัวกฎหมายที่กำหนด 4. กลไกภาคประชาชนและเครือข่ายการทำงานจากภาคส่วนอื่นในสังคมที่เกิดขึ้น ไม่สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคส่วนอื่นเข้าร่วมดำเนินการทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ยังเป็นไปตามการกำกับควบคุมของหน่วยงานรัฐเป็นหลักมากกว่าการผลักดันให้ภาคส่วนอื่นที่มีศักยภาพเพียงพอมาร่วมดำเนินการในเชิงเครือข่าย
ด้านงบประมาณ	งบประมาณลดลง ขาดงบประมาณในการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากต้องอาศัยทรัพยากร และบุคลากรในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากงบประมาณในกระบวนการยุติธรรมบางส่วนมักจะไม่ได้มีการจัดสรรหรือได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอต่อการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน รวมถึงวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติงานขาดคุณภาพ ไม่เพียงพอ

บทที่ 5

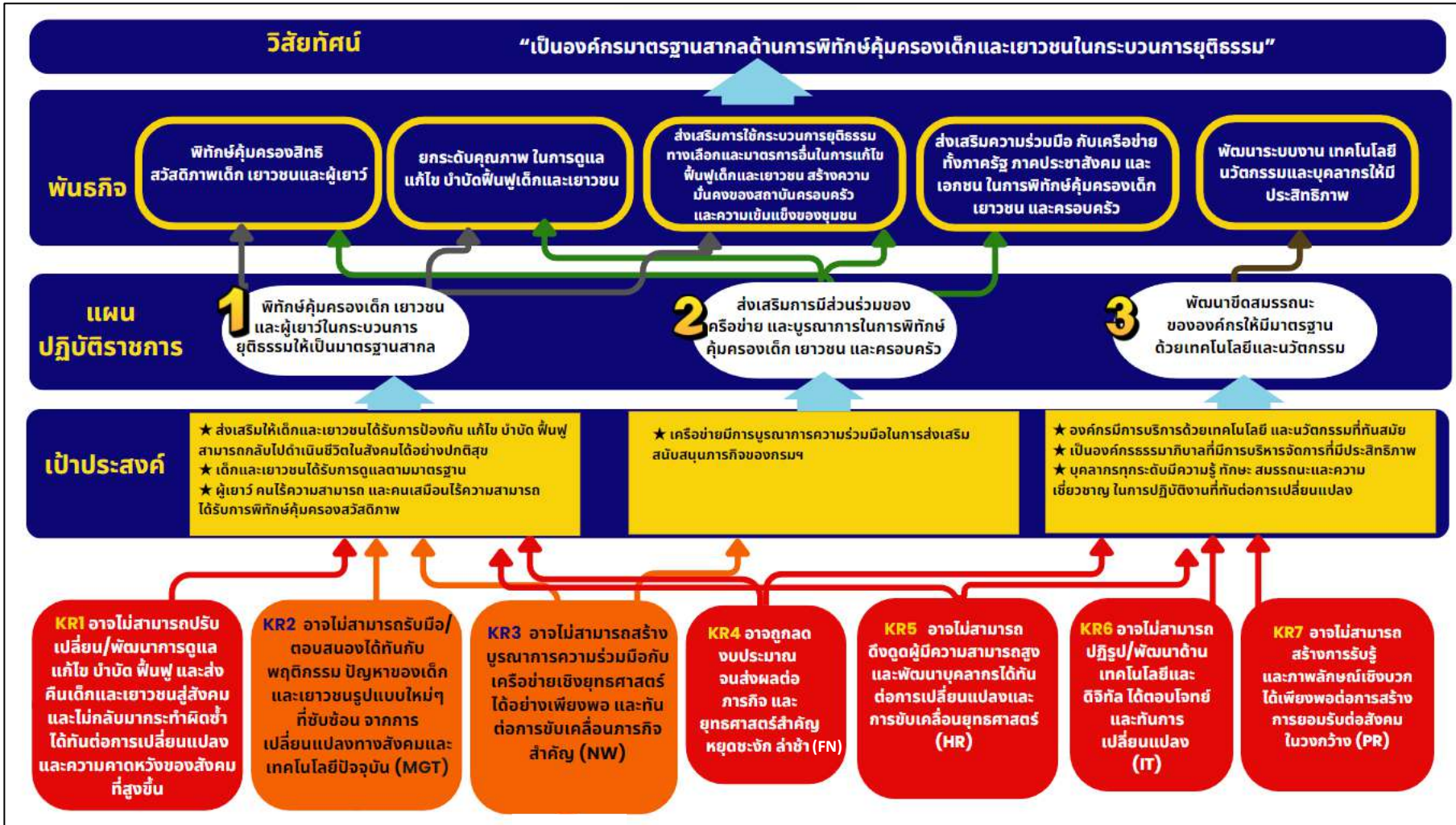
แผนบริหารความเสี่ยงของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. การระบุความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ในกระบวนการรวบรวมความเสี่ยงของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน คณะที่ปรึกษาดำเนินการ จัดเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) และสำรวจความคิดเห็น (Survey) จากบุคลากรในสังกัด กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย ผู้บริหารและหัวหน้าหน่วยงานในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และเก็บตัวอย่างจากสถานพินิจฯ ตลอดจนศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ตั้งแต่วันที่ 10 - 25 สิงหาคม 2566 โดยมีข้อมูลผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 39 ชุดข้อมูล แบ่งเป็น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) จากผู้บริหารของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 2 ท่าน ประกอบด้วย (1) พ.ต.ท. วรณพงษ์ ชุรักษ์ อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยเข้าสัมภาษณ์เก็บข้อมูล เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2566 เวลา 10.00 น. (2) นางสาวศิริประกาย วรปรีชา รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยเข้าสัมภาษณ์เก็บข้อมูล เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2566 เวลา 13.00 น. และสำรวจความคิดเห็น (Survey) จำนวนทั้งสิ้น 35 ชุดข้อมูล แบ่งเป็น ความคิดเห็นจากผู้บริหาร จำนวน 2 ชุดข้อมูล ประกอบด้วย นายโกมล พรหมเพ็ง รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน นางนลินนาถ ไกรนรา รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ชุดข้อมูล ประกอบด้วย นางสุภาภรณ์ ชมชัย ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนา ระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน และนางสาวโชติมา สุรฤทธิธรรม ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน และความคิดเห็นจากผู้อำนวยการ/กอง/สำนัก รวมถึงสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน 31 ชุดข้อมูล

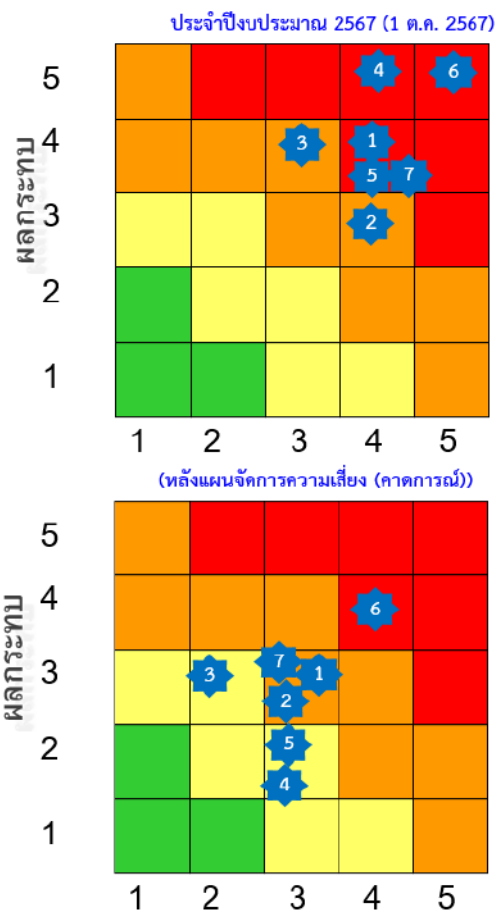
เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2566 คณะที่ปรึกษาได้ประชุมหารือร่วมกับบุคลากรในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนผ่านระบบออนไลน์ เพื่อร่วมกันกำหนดความเสี่ยง และปัจจัยเสี่ยง (Risk Identification) ประเมินระดับความเสี่ยง และจัดลำดับความสำคัญ (Risk assessment) การตอบสนองและควบคุมความเสี่ยง (Risk Response & Control) โดยคณะที่ปรึกษา ได้นำข้อมูลที่ได้ไปจัดทำ (ร่าง) แผนบริหารความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ของแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนปฏิบัติราชการ รายปี (พ.ศ. 2566) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

และเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2566 เวลา 09.00 น. นายโกมล พรหมเพ็ง รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นประธานการประชุมวิพากษ์ (ร่าง) แผนบริหารความเสี่ยงแผนบริหารความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ของแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนปฏิบัติราชการ รายปี (พ.ศ. 2566) โดยมีคณะผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่กรมพินิจฯ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม เพื่อรับฟังการนำเสนอและรับฟังความเห็น ในการจัดทำแผนงาน/โครงการให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายแผนปฏิบัติราชการฯ มีความสอดคล้องและบรรลุเป้าหมายการให้บริการ กระบวนการยุติธรรม และเชื่อมโยงกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนย่อยของแผนแม่บท ณ ห้องประชุม 7-01 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อาคารกระทรวงยุติธรรม และผ่านระบบออนไลน์ ทั้งนี้ สรุปความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ของแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนปฏิบัติราชการ รายปี (พ.ศ. 2566) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้ดังภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1 ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ของแผนปฏิบัติการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ของแผนปฏิบัติการ รายปี (พ.ศ. 2566) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2. กรอบการบริหารความเสี่ยง (Risk Profile)

กรอบรายการความเสี่ยงสำคัญ (Key Risk)	Risk Owner	Risk Level 1 ต.ค. 67	หลังแผนจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
KR1 อาจไม่สามารถปรับเปลี่ยน/พัฒนาการดูแล แก้ไข บำบัด พื้นฟู และส่งคืนเด็กและเยาวชนสู่สังคม และไม่กลับมากระทำผิดซ้ำ ได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และความคาดหวังของสังคมที่สูงขึ้น 1	กพย. กพส. กยผ.	4 x 4	3 x 3	(Working Team วพ.)
KR2 อาจไม่สามารถรับมือ /ตอบสนองได้ทันกับพฤติกรรม ปัญหา ของเด็กและเยาวชนรูปแบบใหม่ๆที่ซับซ้อน จากการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมและเทคโนโลยีปัจจุบัน (MGT) 2	กพย. กพส. กยผ.	4 x 3	3 x 3	(Working Team วพ.)
KR3 อาจไม่สามารถสร้าง บูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายเชิง ยุทธศาสตร์ได้อย่างเพียงพอ และทันต่อการขับเคลื่อนภารกิจสำคัญ (NW) 3	กพย.	3 x 4	2 x 3	(Working Team วพ.)
KR4 อาจถูกกลดงบประมาณ จนส่งผลกระทบต่อภารกิจ และยุทธศาสตร์สำคัญ ยุทธชะงัก ล่าช้า (FN) 4	กยผ. กค.	4 x 5	3 x 2	
KR5 อาจไม่สามารถดึงดูดผู้มีความสามารถสูง และพัฒนาบุคลากร ได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (HR) 5	กบค. JDI	4 x 4	3 x 2	
KR6 อาจไม่สามารถปฏิรูป/พัฒนาด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ได้ตอบโจทย์และทันการเปลี่ยนแปลง (IT) 6	ศูนย์เทคโนโลยี	5 x 5	4 x 4	
KR7 อาจไม่สามารถสร้างการรับรู้ และภาพลักษณ์เชิงบวก ได้เพียงพอต่อการสร้างการยอมรับต่อสังคมในวงกว้าง (PR) 7	สสค. จริยธรรม กบค. JDI	4 x 4	3 x 3	

3. ความเสี่ยง (Key Risk)

3.1 KR1 อาจไม่สามารถปรับเปลี่ยน/พัฒนาการดูแล แก้ไข บำบัด พื้นฟู และสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสู่สังคม และไม่กลับมากระทำผิดซ้ำได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และความคาดหวังของสังคมที่สูงขึ้น

ความเสี่ยง (Key Risk)	KR1 อาจไม่สามารถปรับเปลี่ยน/พัฒนาการดูแล แก้ไข บำบัด พื้นฟู และสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสู่สังคม และไม่กลับมากระทำผิดซ้ำได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และความคาดหวังของสังคมที่สูงขึ้น	ระดับความเสี่ยง (Risk Level)	
		ปัจจุบัน	หลังจัดการ (คาดการณ์)
เจ้าภาพความเสี่ยง (Risk Owner)	กพย., กพส., กยผ.	4 x 4	3 x 3
ภารกิจ – ยุทธศาสตร์สำคัญ – โครงการเชิงกลยุทธ์สำคัญ (Strategies)	วัตถุประสงค์ – เป้าหมายสำคัญ (ค่าที่ยอมรับได้) (Objective, Goal, KPIs)	การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ Key Change/ Uncertainties (Internal – External)	โอกาสสนับสนุนเป้าหมาย (Opportunities)
พิทักษ์คุ้มครองเด็ก เยาวชน และผู้เยาว์ ในกระบวนการยุติธรรมให้เป็น มาตรฐานสากล	ร้อยละการกระทำผิดซ้ำของเด็กและ เยาวชน หลังพ้นโทษ 1 ปี ไม่เกินร้อยละ 15	1. การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ 2. มีช่องว่างระหว่างรุ่นของผู้รับบริการ และเจ้าหน้าที่ (Generation Gap) 3. ความซับซ้อนของปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และปัญหาของเด็ก และเยาวชนที่มีเพิ่มมากขึ้น	สร้างความร่วมมือจากเครือข่าย ทุกภาคส่วนทั้งด้านการศึกษา ทักษะอาชีพ ภาคประชาสังคม และด้านสาธารณสุข เป็นต้น
การควบคุมปัจจุบัน (Existing Control)	สาเหตุ/ปัจจัยสำคัญ (Cause/Factor) ที่ยังมีจุดอ่อนคงเหลือ (Gap)	แผนจัดการความเสี่ยง (เพิ่มเติม)	
1. มีการกำกับติดตาม หน่วยงานในสังกัด สรุปและรายงานผล ต่อผู้บริหารเป็นประจำ ทุกเดือน (แบบ สพย. 601)	1. การออกแบบกระบวนการอาจไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และตัวเด็ก (อาทิ การจำแนก การพัฒนาศักยภาพ การประเมินความพร้อมก่อนปล่อยตัว และอื่นๆ เป็นต้น) 2. ไม่สามารถควบคุมกระบวนการทำงานให้เป็นไปตาม มาตรฐานได้ 3. Case Manager ขาดสมรรถนะที่สามารถใช้ในการ บริหารจัดการปรับพฤติกรรมเด็กและเยาวชน 4. เครือข่ายความร่วมมือในการติดตาม ให้กลับไปใช้ ชีวิตตามปกติ ยังขาดประสิทธิภาพ	1. ทบทวน ปรับปรุง การออกแบบกระบวนการทำงานสำคัญ ในการแก้ไข บำบัด พื้นฟู ควบคุมดูแล และสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสู่สังคม ให้สามารถส่งมอบคุณค่าสำคัญที่ต้องการ และสอดคล้องกับบริบท การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน 2. วางระบบในการกำกับ ติดตาม รายงานการดำเนินงาน เพื่อการควบคุมกระบวนการปฏิบัติงาน สำคัญให้เป็นไปตามมาตรฐาน 3. กำหนดชุดสมรรถนะสำคัญของ Case Manager และจัดทำแผนพัฒนา และระบบประเมินผล สมรรถนะ ที่เชื่อมโยงกับผลปฏิบัติงานของ Case Manager 4. วิเคราะห์ ทบทวน สร้างกลไกความร่วมมือกับเครือข่ายความร่วมมือสำคัญ และร่วมออกแบบ กระบวนการทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพ	

2. นักจิตวิทยา/ นักจิตวิทยาคลินิก ในสังกัดกรมพินิจฯ ทุกคนได้รับการพัฒนา องค์ความรู้ในการ ประเมิน จำแนก ดูแล และส่งต่อเด็กและ เยาวชนที่มีปัญหา สุขภาพจิตและจิตเวช		แผนจัดการความเสี่ยง (เพิ่มเติม)	
		5. พัฒนาระบบ/กระบวนการนิเทศงาน 6. ศึกษา วิเคราะห์ และกำหนดมาตรการใหม่ๆ ในการส่งเสริมความร่วมมือของครอบครัว และชุมชน ในการดูแล แก้ไข บำบัดเด็กและเยาวชน 7. ศึกษาแนวทาง มาตรการ ทางเลือก และกระบวนการที่เป็นรูปธรรมในการดูแล จัดการส่งคืนเด็กสู่สังคม ที่เป็นมาตรฐาน (ครอบครัว ชุมชน....อื่นๆ)	
	ผลกระทบความเสี่ยงที่ยังคงเหลือ (Gap)	รายการ KRIs : Key Risk Indicator (หน่วย)	
	1. เด็กและเยาวชน ไม่ได้รับบริการที่มีคุณภาพเพียงพอ จนส่งผลกระทบต่อตราเด็กกระทำผิดซ้ำเพิ่มขึ้นในอนาคต 2. เด็กและเยาวชนที่ไม่สามารถกลับไปใช้ชีวิตได้ ตามปกติสุข มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จนส่งผลกระทบต่อคุณภาพ ชีวิต และคุณภาพของพลเมืองในอนาคต 3. เกิดการกระทำผิดเพิ่มขึ้น หรือรุนแรงขึ้น จนสร้าง ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในสังคม 4. ไม่บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดของกรมฯ 5. สูญเสียชื่อเสียง ความเชื่อมั่นและได้รับการยอมรับ ในสังคมลดลง - ส่งผลกระทบเชิงลบต่อสังคม ในด้านความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน ศักยภาพ คุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ ของประเทศ ปัญหาครอบครัว/สังคมที่เรื้อรังและรุนแรง ขึ้นในอนาคต - ส่งผลกระทบเชิงลบต่อเศรษฐกิจ ในด้านการจ้างงาน การมีอาชีพที่มั่นคงของประชากร	ร้อยละของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่ปฏิบัติงานได้ ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 95	

3.2 KR2 อาจไม่สามารถรับมือ /ตอบสนองได้ทันกับพฤติกรรม ปัญหาของเด็กและเยาวชนรูปแบบใหม่ๆที่ซับซ้อน จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีปัจจุบัน (MGT)

ความเสี่ยง (Key Risk)	KR2 อาจไม่สามารถรับมือ /ตอบสนองได้ทันกับพฤติกรรม ปัญหาของเด็กและเยาวชนรูปแบบใหม่ๆที่ซับซ้อน จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีปัจจุบัน (MGT)	ระดับความเสี่ยง (Risk Level)	
		ปัจจุบัน	หลังจัดการ (คาดการณ์)
เจ้าภาพความเสี่ยง (Risk Owner)	กพย., กพส., กยผ.	4 x 3	3 x 3
ภารกิจ – ยุทธศาสตร์สำคัญ – โครงการเชิงกลยุทธ์สำคัญ (Strategies)	วัตถุประสงค์ – เป้าหมายสำคัญ (ค่าที่ยอมรับได้) (Objective, Goal, KPIs)	การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ Key Change/ Uncertainties (Internal – External)	โอกาสสนับสนุนเป้าหมาย (Opportunities)
พิทักษ์ คุ้มครองเด็ก เยาวชน และผู้เยาว์ ในกระบวนการยุติธรรม ให้เป็นมาตรฐานสากล	พัฒนาองค์ความรู้ และทักษะของบุคลากร ในการประเมิน จำแนก แก้ไข บำบัดฟื้นฟู เด็กและเยาวชน ร้อยละ 100	1. เด็กและเยาวชน มีแนวโน้ม มีปัญหาสุขภาพจิต เพิ่มมากขึ้น 2. พฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่มีการเสพยาเสพติดออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม/ มีความรุนแรง โดยไม่สามารถควบคุมได้ 3. การใช้เด็กและเยาวชน ในปัญหาทางการเมือง	สร้างความร่วมมือจากเครือข่าย ทุกภาคส่วน อาทิ ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านสังคม ชุมชน และครอบครัว เป็นต้น
การควบคุมปัจจุบัน (Existing Control)	สาเหตุ/ปัจจัยสำคัญ (Cause/Factor) ที่ยังมีจุดอ่อนคงเหลือ (Gap)	แผนจัดการความเสี่ยง (เพิ่มเติม)	
1. มีการกำกับ ติดตาม หน่วยงานในสังกัด สรุปล และรายงานผลต่อ ผู้บริหารเป็นประจำทุก เดือน (แบบ สพย. 601) 2. นักจิตวิทยาในสังกัด กรมพินิจฯ ทุกคนได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ ในการบำบัดฟื้นฟูเด็ก และเยาวชนที่มีปัญหา	1. ขาดนโยบาย/กลไกการดูแลเด็ก และเยาวชนทั้งระบบ 2. สถาบันการศึกษาไม่สามารถรับมือกับพฤติกรรมของ เด็กและเยาวชนที่เปลี่ยนแปลงไป 3. ครอบครัว/ผู้ปกครองขาดความเข้าใจในการดูแลเด็ก และเยาวชน 4. องค์ความรู้ กระบวนการ ทรัพยากรบุคคล และ เครือข่ายความร่วมมือในการรับมือกับปัญหาเด็กและ เยาวชนรูปแบบใหม่ๆยังไม่เพียงพอ / ขาดประสิทธิภาพ 5. เด็กที่มีอาการป่วยทางจิตเวชสูงขึ้น 6. ปัญหาการเมือง	1. พัฒนาระบบ ในการขับเคลื่อน/ผลักดันให้เกิดข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการป้องกัน และแก้ไข ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเชิงรุก โดยคืนข้อมูลสำคัญจากการวิเคราะห์ คัดกรอง สถานการณ์และแนวโน้มการกระทำผิดของเด็ก เยาวชนในหลายมิติจากข้อมูลสารสนเทศด้านการ กระทำผิดของเด็กและเยาวชนของกรมฯ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ระดับจังหวัด ระดับประเทศ) 2. จัดสร้างกลไกการทำงานร่วมกัน (เครือข่าย) ในการจัดการกับปัญหาของเด็กและเยาวชน ในระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น และระดับอำเภอ 3. การสร้างการรับรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมสมองในการพัฒนาองค์ความรู้ และความร่วมมือกับ เครือข่าย นำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการทำงาน/นวัตกรรมใหม่ในการบริหารจัดการกับปัญหา ของเด็กและเยาวชนรูปแบบใหม่ๆ	

ด้านความคิด อารมณ์ พฤติกรรม โดยใช้เทคนิค การบำบัด Forensic CBT เพื่อรับมือกับ ปัญหารูปแบบใหม่ ของเด็กและเยาวชน 3. นักวิชาชีพ ที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ กระบวนการงาน จำแนก บำบัด เตรียม ความพร้อมก่อนปล่อย และติดตามภายหลัง ปล่อย ได้รับการพัฒนา ตามสมรรถนะหลัก และสมรรถนะที่จำเป็น ต่อการปฏิบัติงาน	ผลกระทบความเสี่ยงที่ยังคงเหลือ (Gap)	แผนจัดการความเสี่ยง (เพิ่มเติม)	
	1. เด็กและเยาวชน เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพิ่มมากขึ้น 2. เด็กและเยาวชน อาชญากรเจ็บ หรือเสียชีวิต เพิ่มมากขึ้น จากพฤติกรรมรูปแบบใหม่ๆที่มีความเสี่ยงสูง 3. ไม่บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดของกรมฯ 4. สูญเสียค่าใช้จ่ายในการดูแล รักษา มากยิ่งขึ้น 5. สูญเสียชื่อเสียง ความเชื่อมั่นและได้รับการยอมรับ ในสังคมลดลง	4. หาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ พัฒนาต่อยอด และขยายผล ในเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติ 5. เพิ่มช่องทาง/รูปแบบใหม่ๆในกระบวนการยุติธรรมทางเลือก 6. พัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการตัดสินใจ/สมรรถนะให้อำนาจการทุกจังหวัดสามารถ รายงานสถานการณ์ระดับจังหวัด ต่อผู้ว่าราชการ เป็นประจำ (อย่างน้อยทุกไตรมาส)	
		<table><tr><th>รายการ KRIs : Key Risk Indicator (หน่วย)</th></tr><tr><td>คดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา</td></tr></table>	รายการ KRIs : Key Risk Indicator (หน่วย)
รายการ KRIs : Key Risk Indicator (หน่วย)			
คดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา			

3.3 KR3 อาจไม่สามารถสร้าง บูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายเชิงยุทธศาสตร์ได้อย่างเพียงพอ และทันต่อการขับเคลื่อนภารกิจสำคัญ (NW)

ความเสี่ยง (Key Risk)	KR3 อาจไม่สามารถสร้าง บูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายเชิงยุทธศาสตร์ได้อย่างเพียงพอ และทันต่อการขับเคลื่อนภารกิจสำคัญ (NW)	ระดับความเสี่ยง (Risk Level)	
		ปัจจุบัน	หลังจัดการ (คาดการณ์)
เจ้าภาพความเสี่ยง (Risk Owner)	กพย.	3 x 4	2 x 3
ภารกิจ – ยุทธศาสตร์สำคัญ – โครงการเชิงกลยุทธ์สำคัญ(Strategies)	วัตถุประสงค์ – เป้าหมายสำคัญ (ค่าที่ยอมรับได้) (Objective, Goal, KPIs)	การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ Key Change/ Uncertainties (Internal – External)	โอกาสสนับสนุนเป้าหมาย (Opportunities)
ภารกิจ: ส่งเสริมความร่วมมือกับเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม และเอกชน ในการพิทักษ์คุ้มครอง เด็ก เยาวชน และครอบครัว ยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่าย และบูรณาการในการพิทักษ์คุ้มครองเด็ก เยาวชน และครอบครัว	เครือข่ายมีการบูรณาการความร่วมมือ ในการส่งเสริม สนับสนุนภารกิจของกรมฯ	1. ทิศทาง นโยบาย ยุทธศาสตร์ชาติ และกระทรวง ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการ ภาครัฐ ตามภารกิจ รวมถึงการแก้ไขปัญหาสังคมร่วมมือ 2. ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ให้ความสำคัญ ในการ เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคมเพิ่มมากขึ้น	1. สร้างความร่วมมือจากเครือข่าย ทุกภาคส่วนทั้งด้านการศึกษา ทักษะ อาชีพ ภาคประชาสังคม และด้าน สาธารณสุข เป็นต้น 2. ภาคเอกชนที่มีศักยภาพในการ พัฒนาเด็ก พร้อมทั้งจะร่วมมือกับกรมฯ
การควบคุม (Existing Control)	สาเหตุ/ปัจจัยสำคัญ (Cause/Factor) ที่ยังมีจุดอ่อนคงเหลือ (Gap)	แผนจัดการความเสี่ยง (เพิ่มเติม)	
1. การสร้างความร่วมมือกับโรงเรียน ในการป้องกันเด็กไม่ให้เกิดทำผิด 2. มีการสร้างความร่วมมือกับเครือข่าย ภาคสาธารณสุข และภาคเอกชน เพื่อการปรับพฤติกรรม และพัฒนาเด็ก เยาวชน 3. มีการจัดตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์ ร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ 4. มีการสร้าง Case Manager	1. พัฒนาบุคลากร ให้เปลี่ยนบทบาทจากครู มาเป็นนักบริหาร การศึกษา ล่าช้า ไม่ทันต่อการบรรลุเป้าหมาย 2. ขาดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนา และดูแล ก่อน-หลัง กลับคืนสู่สังคมที่เข้มแข็ง และเพียงพอ ทั้งในระดับหน่วยงาน และระดับพื้นที่ 3. Case Manager (บางส่วน) ขาดทักษะสำคัญในการบริหาร จัดการการดูแล พัฒนาเด็ก เยาวชน ในองค์กร (เฉพาะราย) รวมถึงการทำงานร่วมกับเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ 4. ขาดระบบในการกำกับ ติดตาม และบริหารจัดการ ในการทำงานร่วมกับเครือข่ายที่สำคัญ	1. พัฒนาบทบาท ในการขับเคลื่อน/ผลักดันให้เกิดข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเชิงรุก โดยคืนข้อมูลสำคัญ จากการวิเคราะห์ คัดการณ์สถานการณ์และแนวโน้มการกระทำผิดของเด็ก เยาวชนในหลายมิติจากข้อมูลสารสนเทศด้านการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ของกรมฯ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ร่วมกับ KR2) 2. สร้างความร่วมมือระดับองค์กรกับหน่วยงานพันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์สำคัญ 3. จัดสร้างกลไกการทำงานร่วมกันในการจัดการกับปัญหาของเด็กและเยาวชน ในระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น และระดับอำเภอ (ร่วมกับ KR2)	

	ผลกระทบความเสี่ยงที่ยังคงเหลือ (Gap) 1. เด็กและเยาวชน ไม่ได้รับบริการที่มีคุณภาพเพียงพอ จนส่งผลต่ออัตราเด็กกระทำผิดซ้ำเพิ่มขึ้นในอนาคต 2. ไม่บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดของกรมฯ	แผนจัดการความเสี่ยง (เพิ่มเติม) 4. มาตรการการ แนวทาง (ใหม่ๆ) ในการส่งเสริม กระตุ้น จูงใจสร้างความร่วมมือ เครือข่ายภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เครือข่ายครอบครัว และชุมชน ในการ เข้ามาร่วมมือกับกรมฯ อาทิ การลดหย่อนภาษี รางวัลทางสังคม หรืออื่นๆ เป็นต้น 5. มีกิจกรรมในการสร้างความผูกพัน และพัฒนาระบบการส่งเสริมให้สามารถ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ Best Practice ร่วมกัน 6. พัฒนาศักยภาพ และหารูปแบบการส่งเสริม จูงใจ ผู้บริหารหน่วย (ในมิติของ นักบริหารการศึกษา) และ Case Manager ที่เป็นต้นแบบที่ดี (Best Practice ผลงาน กลยุทธ์ และกระบวนการทำงาน) 7. วางระบบกำกับ ติดตาม ประเมินผลในการปฏิบัติงานของ ผู้บริหารหน่วย (ในมิติของ นักบริหารการศึกษา) Case Manager รวมถึงผลการทำงานร่วมกันกับเครือข่ายที่สำคัญ 8. ผลักดันมาตรการ / นโยบายส่งเสริม จูงใจ บังคับ ผ่านคณะกรรมการ แก้ไข บำบัด พันฟู และ/หรือ คณะกรรมการด้านเด็กและเยาวชน ระดับชาติ (อาทิ ร่วมกับกรมกิจการเด็กและเยาวชน)
		รายการ KRIs : Key Risk Indicator (หน่วย) จำนวนเครือข่ายที่มีกิจกรรม/โครงการ ร่วมมือกับกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน ไม่ลดลงเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2566

3.4 KR4 อาจถูกลดงบประมาณ จนส่งผลกระทบต่อภารกิจและยุทธศาสตร์สำคัญ หยุตชะงัก ลำช้า (FN)

ความเสี่ยง (Key Risk)	KR4 อาจถูกลดงบประมาณ จนส่งผลกระทบต่อภารกิจและยุทธศาสตร์สำคัญ หยุตชะงัก ลำช้า (FN)	ระดับความเสี่ยง (Risk Level)	
		ปัจจุบัน	หลังจัดการ (คาดการณ์)
เจ้าภาพความเสี่ยง (Risk Owner)	กยผ., กค.	4 x 5	3 x 2
ภารกิจ – ยุทธศาสตร์สำคัญ – โครงการเชิงกลยุทธ์สำคัญ(Strategies)	วัตถุประสงค์ – เป้าหมายสำคัญ (ค่าที่ยอมรับได้) (Objective, Goal, KPIs)	การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ Key Change/ Uncertainties (Internal – External)	โอกาสสนับสนุน เป้าหมาย (Opportunities)
พัฒนาขีดสมรรถนะขององค์กรให้มีมาตรฐานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม 1. กระบวนการบริหารงบประมาณและการติดตามประเมินผล 2. การจัดทำแผนปฏิบัติการ ระยะ 5 ปี และแผนปฏิบัติการรายปี ของกรมฯ	1. เพื่อการบริหารงบประมาณของกรมฯ เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตอบสนองเป้าหมายการให้บริการของกรมฯ กระทรวงฯ ยุทธศาสตร์ชาติ 2. การจัดทำแผนปฏิบัติการ ระยะ 5 ปี และแผนปฏิบัติการรายปี ของกรมฯ พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความสอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนระดับที่ 1 แผนระดับที่ 2 และ แผนระดับที่ 3 เพื่อสามารถสนองตอบต่อนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ ของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ	นโยบายรัฐบาล ที่มุ่งเน้นการพัฒนา ด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคม รวมถึงมุ่งเน้นการประเมินผลสำเร็จ และผลสัมฤทธิ์ของแผนงานและ การดำเนินการ รวมถึงความคุ้มค่า ในการใช้งบประมาณ	-
การควบคุมปัจจุบัน (Existing Control)	สาเหตุ/ปัจจัยสำคัญ (Cause/Factor) ที่ยังมีจุดอ่อนคงเหลือ (Gap)	แผนจัดการความเสี่ยง (เพิ่มเติม)	
การจัดทำมาตรฐาน การปฏิบัติงาน	1. เด็กที่เข้ามารับบริการลดลงมาก 2. ขาดการทบทวน เป้าหมาย ผลผลิต/โครงการ ตัวชี้วัดผลสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ /แผนงานระดับชาติ 3. รูปแบบโครงการที่กรมฯ เสนอไม่แสดงคุณค่าต่อสังคม/ประเทศชาติที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม 4. รัฐบาลขาดสภาพคล่อง 5. บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงบประมาณ 6. กรมฯ ขาดคู่มือด้านการบริหารงบประมาณให้กับหน่วยงานในสังกัดใช้ในการปฏิบัติงาน	1. จัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณให้สัมพันธ์กับเป้าหมาย การดำเนินงานของกรมฯ 2. ทบทวนเป้าหมาย ผลผลิต/โครงการ ตัวชี้วัดผลสำเร็จ และผลสัมฤทธิ์ ที่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์/แผนระดับชาติ โดยกำหนดและถ่ายทอดทั้งระดับ องค์กร และระดับส่วนงาน ที่มีความสอดคล้อง เชื่อมโยงกัน อย่างเป็นรูปธรรม 3. ปรับรูปแบบการกำหนดแผนปฏิบัติการและโครงการให้เป็นโครงการ ที่มีคุณค่าต่อสังคม/ประเทศชาติ หาแหล่งงบประมาณอื่น 4. พิจารณาช่องว่างงานที่ไม่จำเป็นให้เครือข่ายทำแทน	

	สาเหตุ/ปัจจัยสำคัญ (Cause/Factor) ที่ยังมีจุดอ่อนคงเหลือ (Gap)	แผนจัดการความเสี่ยง (เพิ่มเติม)
	7. หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักไม่มีแผนปฏิบัติงาน (Action plan) 8. หน่วยงานขาดการวิเคราะห์ ทบทวนแผน/ผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการของกรมฯ ส่งผลให้การใช้จ่ายงบประมาณมีความล่าช้า ไม่เป็นไปตามแผน 9. รายการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณระหว่างปี ไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน ส่งผลกระทบต่อวินัยการเงินการคลังของกรมฯ และมีผลต่อการได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีถัดไป 10. ปัญหาในการบริหารงานก่อสร้างที่มีความล่าช้า การรายงานข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อการได้รับการจัดสรรงบประมาณในภาพรวมของกรมฯ 11. การจัดทำแผนและการบริหารงบประมาณของกรมฯ ไม่เป็นไปตามขั้นตอนตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP)	5. หาเครือข่ายมาร่วมปฏิบัติ 6. พิจารณาปรับลดต้นทุน/ความสูญเสีย ให้สัมพันธ์ เชื่อมโยงสอดคล้องกับห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ใหม่ของกรมฯ (Reorganized) และรูปแบบวิธีการดำเนินงานตามภารกิจของกรม (Business Model) ในอนาคต 7. จัดทำคู่มือการบริหารงบประมาณ จัดอบรมนิเทศงานศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ และสร้างกลไกในการกำกับ ติดตาม รายงานผลการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกัน 8. ประชาสัมพันธ์ (PR) ให้เกิดการรับรู้ ความเข้าใจในภารกิจ และคุณค่าต่อสังคม และสาธารณะ (ร่วมกับ KR7) 9. การกำกับ ติดตามการดำเนินการจัดทำแผนและการบริหารงบประมาณให้ถูกต้อง ครบถ้วนตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) 10. วางระบบในการกำกับ ติดตาม รายงานการดำเนินงาน เพื่อควบคุมการบริหารงานก่อสร้างให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP)
	ผลกระทบความเสี่ยงที่ยังคงเหลือ (Gap)	รายการ KRIs : Key Risk Indicator (หน่วย) งบประมาณที่ได้รับการอนุมัติไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 70 ของงบประมาณปีที่ผ่านมา
	1. ไม่สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ได้อย่างครบถ้วน ส่งผลให้โครงการพัฒนาสำคัญล่าช้า 2. อาจกระทบกับการดูแลเด็กและเยาวชน มาตรฐาน คุณภาพการให้บริการ การดำเนินงานในภารกิจสำคัญติดขัด หักดะงัก เสียหาย 3. เป้าหมาย ตัวชี้วัดสำคัญ และผลสัมฤทธิ์ของงานไม่บรรลุตามเป้าหมาย 4. กระทบต่อการบริหารงบประมาณให้บรรลุตามเป้าหมายการให้บริการของแผนปฏิบัติราชการของกรมฯ และสอดคล้องกับเป้าหมายการให้บริการของแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงยุติธรรม	

3.5 KR5 อาจไม่สามารถดึงดูดผู้มีความสามารถสูง และพัฒนาบุคลากรได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (HR)

ความเสี่ยง (Key Risk)		ระดับความเสี่ยง (Risk Level)	
KR5 อาจไม่สามารถดึงดูดผู้มีความสามารถสูง และพัฒนาบุคลากรได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (HR)		ปัจจุบัน	หลังจัดการ (คาดการณ์)
เจ้าภาพความเสี่ยง (Risk Owner)		4 x 4	3 x 2
ภารกิจ - ยุทธศาสตร์สำคัญ - โครงการเชิงกลยุทธ์สำคัญ (Strategies)	วัตถุประสงค์ - เป้าหมายสำคัญ (ค่าที่ยอมรับได้) (Objective, Goal, KPIs)	การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ Key Change/ Uncertainties (Internal - External)	โอกาสสนับสนุนเป้าหมาย (Opportunities)
พัฒนาขีดสมรรถนะขององค์กรให้มีมาตรฐานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	บุคลากรได้รับการพัฒนาตามขีดสมรรถนะ และทันต่อการเปลี่ยนแปลง	1. การแข่งขันบุคลากรที่มีคุณภาพของภาครัฐและภาคเอกชน 2. การก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุ 3. ทักษะคน มุมมอง วิถีชีวิตของบุคลากรที่มีความแตกต่าง และหลากหลาย Generation / Generation Gap 4. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	การนำเทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปรับรูปแบบการทำงานใหม่ๆ
การควบคุมปัจจุบัน (Existing Control)	สาเหตุ/ปัจจัยสำคัญ (Cause/Factor) ที่ยังมีจุดอ่อนคงเหลือ (Gap)	แผนจัดการความเสี่ยง (เพิ่มเติม)	
1. การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน 2. ฐานข้อมูลของบุคลากรที่เข้ารับการฝึกอบรม	1. ชื่อเสียงองค์กรยังไม่เป็นที่รู้จัก 2. ขาดการพัฒนาบุคลากรที่เป็นระบบ 3. ลักษณะงานที่มีความเสี่ยง บุคลากรต้องทำงานหนัก 4. ขาดวิธีการสรรหาบุคลากรในตำแหน่งสำคัญ เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคลากรที่เหมาะสมกับงาน 5. วัฒนธรรมองค์กรไม่ทันสมัย	1. ทบทวน ปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหา หรือไม่สำคัญ โดยมุ่งเน้นลดขั้นตอน ลดความสูญเสีย ความเสี่ยง ความผิดพลาดล่าช้า และหาแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2. จัดจ้างบุคลากรภายนอก (Outsource) บางตำแหน่งที่ไม่ใช่งานหลัก 3. ใช้พลังเครือข่ายมาช่วยดำเนินการทดแทน 4. วิเคราะห์ สรรหาบุคลากร (ตำแหน่งเฉพาะ) รวมถึงจัดทำ Job Rotation และจัดฝึกอบรม (Training Upskill-Reskill) ในตำแหน่งงาน ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการเด็กและเยาวชน การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์องค์กร (Critical Points) 5. พัฒนารูปแบบการจ้างงาน รูปแบบการทำงานร่วมกันใหม่ๆ ที่ตอบโจทย์ และดึงดูดคนรุ่นใหม่ให้สามารถมาเข้าร่วมในการดำเนินงานภารกิจของกรมฯ	

		แผนจัดการความเสี่ยง (เพิ่มเติม) 6. สร้างค่านิยมที่ดี สร้างความภาคภูมิใจในงานของกรม ที่สร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมไทย (Engagement) โดยปรับปรุงการสื่อสารองค์กร ทั้งภายในและภายนอก โดยจัดทำ Theme รณรงค์ และกิจกรรมส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการวัดประเมินผล เป็นรูปธรรมชัดเจน 7. ทบทวน/จัดทำแผนแม่บทด้านทรัพยากรบุคคล (HR Master Plan) การปรับเปลี่ยนปรับปรุง ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล (Reorganized) ที่เชื่อมโยง สอดคล้องกับห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ใหม่ของกรมฯ (Reorganized) และรูปแบบวิธีการดำเนินงานตามภารกิจของกรม (Business Model) ในอนาคต 8. การสำรวจและกำหนดแนวทาง มาตรการดูแล รักษา เจ้าหน้าที่ที่มีสมรรถนะสูง (Employee Retention Strategy) 9. จัดทำการสัมภาษณ์หรือสำรวจบุคลากรที่ลาออก ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีสมรรถนะสูง (Exit Interview Survey) อาทิ ด้านค่าตอบแทน ด้านความก้าวหน้า
		ผลกระทบความเสี่ยงที่ยังคงเหลือ (Gap) 1. เกิดความผิดพลาด ล่าช้าในการปฏิบัติงานตามภารกิจ 2. เด็กและเยาวชน ไม่ได้รับบริการที่มีคุณภาพเพียงพอ ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน จนส่งผลกระทบต่ออัตราเด็กกระทำผิดซ้ำ เพิ่มขึ้นในอนาคต 3. เป้าหมาย/ตัวชี้วัดสำคัญไม่บรรลุ 4. สูญเสียงบประมาณในการสรรหา และพัฒนาบุคลากร
		รายการ KRIs : Key Risk Indicator (หน่วย) บุคลากรที่มีสมรรถนะตามมาตรฐานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 70

3.6 KR6 อาจไม่สามารถปฏิรูป/พัฒนาด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ได้ตอบโจทย์และทันการเปลี่ยนแปลง (IT)

ความเสี่ยง (Key Risk)	KR6 อาจไม่สามารถปฏิรูป/พัฒนาด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ได้ตอบโจทย์และทันการเปลี่ยนแปลง (IT)	ระดับความเสี่ยง (Risk Level)	
		ปัจจุบัน	หลังจัดการ (คาดการณ์)
เจ้าภาพความเสี่ยง (Risk Owner)	ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ	5 x 5	4 x 4
ภารกิจ – ยุทธศาสตร์สำคัญ – โครงการเชิงกลยุทธ์สำคัญ (Strategies)	วัตถุประสงค์ – เป้าหมายสำคัญ (ค่าที่ยอมรับได้) (Objective, Goal, KPIs)	การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ Key Change/ Uncertainties (Internal – External)	โอกาสสนับสนุน เป้าหมาย (Opportunities)
กระบวนการ การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล	- เพื่อให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ มีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ชัดเจนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรที่แสดงถึงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การพัฒนาระบบสารสนเทศ และสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่มุ่งไปสู่การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร อย่างมีประสิทธิภาพเกิดผลงานที่ได้มาตรฐานเป็นไปตามเป้าหมาย ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และบรรลุข้อกำหนดสำคัญที่ของกระบวนการ - เพื่อเป็นหลักฐานแสดงวิธีการพัฒนาระบบสารสนเทศ ที่สามารถถ่ายทอดให้กับผู้เข้ามาปฏิบัติงานใหม่ ให้สามารถพัฒนาการปฏิบัติงานได้อย่างมืออาชีพ - เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างมาตรฐานการพัฒนาระบบสารสนเทศของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ	- นโยบายรัฐบาล ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล - ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีค่าใช้จ่ายที่ถูกลง สามารถเข้าถึงได้มากยิ่งขึ้น - ผู้รับบริการ และบุคลากร ทักษะประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก	การนำเทคโนโลยีและดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ในการภารกิจหลัก และภารกิจสนับสนุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพลดต้นทุนลดระยะเวลาในการดำเนินงาน
การควบคุมปัจจุบัน (Existing Control)	สาเหตุ/ปัจจัยสำคัญ (Cause/Factor) ที่ยังมีจุดอ่อนคงเหลือ (Gap)	แผนจัดการความเสี่ยง (เพิ่มเติม)	
การจัดทำมาตรฐาน กระบวนการการ พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล	- งบประมาณในการดำเนินการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล - ขาดทักษะความสามารถเฉพาะทางในด้าน Networking ด้าน Database & SQL ด้าน Data Structure & Algorithm - บุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 1 คนทำงานหลากหลายด้าน	- จัดทำโครงสร้างหน่วยงานใหม่ (กองเทคโนโลยีสารสนเทศ) (ปรับลดส่วนอื่น) และหามาตรการดึงดูดบุคลากรที่มีศักยภาพในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร - จัดทำแผนแม่บทพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ระยะ 5 ปี เพื่อใช้ในการพัฒนาบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการของงบประมาณที่ต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม - จัดทำคำของบประมาณโครงการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ขนาดใหญ่ มุ่งเน้นการพัฒนาระบบสารสนเทศฯ เพื่อการบริการและปฏิบัติการ	

แผนจัดการความเสี่ยง (เพิ่มเติม)	
	4. จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม/โครงการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ต้องดำเนินการเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อพัฒนาของกรมฯ 5. แสวงหาเครือข่าย พันธมิตรที่มีความเชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำ สนับสนุนร่วมดำเนินการ อาทิ DGA หรืออื่นๆ 6. รับบริจาคงบประมาณมาพัฒนาการบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารร่วมกับหน่วยงานภายนอก 7. จ้างบุคคลากรภายนอก (Outsources) มาสนับสนุน 8. จัดทำค่าของงบประมาณในการจัดหาคอมพิวเตอร์ เพื่อทดแทนเครื่องที่ใช้งานมานานเกิน 7 ปี
	ผลกระทบความเสี่ยงที่ยังคงเหลือ (Gap)
	สูญเสียโอกาสในการให้บริการแก่ผู้รับบริการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการลดขั้นตอน ระยะเวลา และค่าใช้จ่ายในการรับบริการ
รายการ KRIs : Key Risk Indicator (หน่วย)	
ระยะเวลาที่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือระบบดิจิทัลประสบปัญหาจนไม่สามารถทำงานได้ไม่เกิน 24 ชั่วโมง/ครั้ง ไม่เกิน 1 ครั้ง ต่อเดือน	

3.7 KR7 อาจไม่สามารถสร้างการรับรู้ และภาพลักษณ์เชิงบวกได้เพียงพอต่อการสร้างการยอมรับต่อสังคมในวงกว้าง (PR)

ความเสี่ยง (Key Risk)	KR7 อาจไม่สามารถสร้างการรับรู้ และภาพลักษณ์เชิงบวกได้เพียงพอต่อการสร้างการยอมรับต่อสังคมในวงกว้าง (PR)	ระดับความเสี่ยง (Risk Level)	
		ปัจจุบัน	หลังจัดการ (คาดการณ์)
เจ้าภาพความเสี่ยง (Risk Owner)	สกก., จริยธรรม, กบค., JDI	4 x 4	3 x 3
ภารกิจ – ยุทธศาสตร์สำคัญ – โครงการเชิงกลยุทธ์สำคัญ (Strategies)	วัตถุประสงค์ – เป้าหมายสำคัญ (ค่าที่ยอมรับได้) (Objective, Goal, KPIs)	การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ Key Change/ Uncertainties (Internal – External)	โอกาสสนับสนุนเป้าหมาย (Opportunities)
ภารกิจ: พัฒนาระบบงาน เทคโนโลยี นวัตกรรมและบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ : พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรให้มีมาตรฐานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	1. เพื่อสร้างการรับรู้ ความเชื่อมั่น และการยอมรับในภารกิจของกรมฯ ต่อสาธารณชน 2. เป็นองค์กรธรรมาภิบาลที่มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	1. ความก้าวหน้าด้านการสื่อสาร การเติบโตของสังคมออนไลน์ที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว 2. การแพร่กระจายข่าวเชิงลบ / ข่าวลือที่ไม่เป็นความจริงไปในช่องทางออนไลน์อย่างรวดเร็ว ไร้การควบคุม 3. ความคาดหวังของสังคมต่อระบบราชการที่สูงขึ้น	1. การใช้ช่องทางสื่อสารประชาสัมพันธ์องค์กร ผ่านช่องทาง รูปแบบใหม่ๆ อาทิ สื่อสังคมออนไลน์ Line official YouTube TikTok และอื่นๆ เป็นต้น 2. ผู้บริหารให้ความสำคัญ และมีนโยบายในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)
การควบคุมปัจจุบัน (Existing Control)	สาเหตุ/ปัจจัยสำคัญ (Cause/Factor) ที่ยังมีจุดอ่อนคงเหลือ (Gap)	แผนจัดการความเสี่ยง (เพิ่มเติม)	
การควบคุมปัจจุบัน 1. ปัจจุบัน แต่งตั้งคณะทำงานฯ 2. เชิญที่ปรึกษาจากภายนอก จาก มธ. และอื่นๆมาช่วย ภารกิจของกรมฯ เพื่อขับเคลื่อน ด้านประชาสัมพันธ์	1. การสื่อสารประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์เชิงบวกสู่สังคมยังมีน้อย / ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร 2. ขาดการวางแผนเตรียมการ ในการสื่อสารในสถานการณ์พิเศษ 3. ขาดการสร้างความสัมพันธ์กับสื่อหลักในการเผยแพร่ข่าวสารขององค์กร	1. จัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์เชิงบวก (เชิงรุก) และเก็บติดตามประเมินผลการรับรู้ รวมถึงการตอบกลับ (Feedback) 2. จัดทำแผนรับมือการสื่อสารองค์กรในสถานการณ์พิเศษ (กรณีที่ต้องมีการให้ข่าวที่เป็นที่สนใจต่อสังคม และเร่งด่วน) การเตรียมความพร้อม กลยุทธ์การสื่อสาร การตัดสินใจ และการจัดทำกรอบบทเรียนการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ (Knowledge Management) รวมถึงการนำไปสู่การถ่ายทอดสู่ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ทราบและดำเนินการได้อย่างถูกต้อง 3. จัดกิจกรรม/สร้างความร่วมมือ/ความสัมพันธ์กับสื่อหลัก	

		แผนจัดการความเสี่ยง (เพิ่มเติม)		
		4. กำหนดมาตรการ แนวทางในการร่วมสื่อสารองค์กรกับหน่วยงานพันธมิตร การจัดทำ CSR อาทิ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารสำคัญ (Content) ประเด็นที่เป็นที่สนใจต่อสังคม Case Study (กรณีศึกษา เผยแพร่ต่อสังคม) กระบวนการในการดูแล ฯลฯ 5. พัฒนากลไก กระบวนการสื่อสารภายในองค์กร ให้บุคลากรเกิดการรับรู้/รู้เท่าทัน เพื่อลดปัญหา ความเสี่ยงสำคัญที่กระทบต่อการดำเนินงาน ชื่อเสียงของกรม อาทิ Case วินัยร้ายแรง รวมถึง ปรับมาตรฐานปฏิบัติงาน การควบคุม		
	ผลกระทบความเสี่ยงที่ยังคงเหลือ (Gap)			
	สูญเสียชื่อเสียง ความเชื่อมั่นและได้รับการยอมรับในสังคมลดลง	<table><tr><td>รายการ KRIs : Key Risk Indicator (หน่วย)</td></tr><tr><td>ระดับความเชื่อมั่นของสาธารณะชนที่มีต่อกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 78</td></tr></table>		รายการ KRIs : Key Risk Indicator (หน่วย)
รายการ KRIs : Key Risk Indicator (หน่วย)				
ระดับความเชื่อมั่นของสาธารณะชนที่มีต่อกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 78				

ภาคผนวก

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก : ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก : ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เรื่อง ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ของแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) และแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. 2566)

โครงการ จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ของแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) และแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. 2566) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

วัตถุประสงค์ 2.1 เพื่อวิเคราะห์โอกาส ความเสี่ยงของแผนงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. 2566) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2.2 เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุผลสำเร็จ พันธกิจ ตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 -2570) และแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. 2566) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2.3 เพื่อลดโอกาสและผลกระทบของการเกิดความเสี่ยงในการบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. 2566) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการสัมภาษณ์ให้ข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ตามวัตถุประสงค์โครงการ โดยขออนุญาตเก็บข้อมูลที่สำคัญ รวมถึงบันทึกภาพและเสียงระหว่างการให้สัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครั้งนี้ จะถือเป็นความลับและจะนำเสนอในภาพรวมของโครงการ เพื่อประโยชน์ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

หัวหน้านักวิจัย/โครงการ

ส่วนที่1. ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล

ตำแหน่ง..... หน่วยงาน

สัมภาษณ์/เก็บข้อมูล วันที่เดือน.....พ.ศ. เวลาน.

ส่วนที่ 2 คำถามการสัมภาษณ์

1. ในฐานะผู้บริหารของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ท่านคิดว่าใน 1-3 ปีข้างหน้า กรมฯจะต้องเผชิญกับประเด็นการเปลี่ยนแปลงสำคัญ / โอกาสเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญอะไรบ้าง ที่อาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุผลสำเร็จตามแผนปฏิบัติราชการของกรมฯ และท่านมีความรู้สึกกังวลใจต่อประเด็นสำคัญอย่างไร

คำตอบ

2. ท่านคิดว่าตามแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี(พ.ศ. 2566 - 25670) และแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. 2566) ของกรมฯ เป้าหมายและตัวชี้วัดสำคัญที่กรมฯ จะต้องมุ่งเน้นให้บรรลุผลสำเร็จ (เป็นพิเศษ) คือ เรื่องใด (ซึ่งหากไม่บรรลุจะส่งผลกระทบต่อประชาชน/กรมฯ และมีความกังวลใจสูงที่อาจจะไม่บรรลุผลสำเร็จ) และมีความเสี่ยงสำคัญอะไรบ้างที่ท่านกังวลใจว่าอาจจะเกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อแผนปฏิบัติราชการและเป้าหมายที่สำคัญของกรมฯ ตามแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. 2566) และอะไรคือปัจจัยหรือสาเหตุสำคัญที่อาจจะทำให้เกิดความเสี่ยงดังกล่าว

คำตอบ

3. ท่านคิดว่าแผนปฏิบัติราชการหรือเป้าหมายของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนหากดำเนินการสำเร็จ หรือล้มเหลว จะส่งผลกระทบต่อประเทศ (ทางตรง และ/หรือทางอ้อม) ในด้านใดบ้าง (ด้านเศรษฐกิจ / สังคม / สาธารณสุข / ความมั่นคง / สิ่งแวดล้อม) อย่างไร (โปรดอธิบาย) และมีความเสี่ยงสำคัญอะไรบ้างที่ท่านกังวลใจว่าอาจจะเกิดขึ้น จนส่งผลกระทบต่อสูญเสีย/เสียหายต่อแผนปฏิบัติราชการ หรือเป้าหมายในด้านดังกล่าว และอะไรคือปัจจัย/สาเหตุสำคัญที่อาจจะทำให้เกิดความเสี่ยงดังกล่าว

คำตอบ

4. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร ที่จะทำให้กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สามารถขับเคลื่อน และดำเนินการการบริหารความเสี่ยงให้เป็นประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการของกรมฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คำตอบ

หมายเหตุ :

ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ (Strategic Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในบริบทของกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ขององค์กร ซึ่งเน้นไปที่ความสามารถในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของกลยุทธ์และเป้าหมายที่สำคัญขององค์กรในระยะยาว ซึ่งอาจเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คู่แข่งที่แข็งแกร่งขึ้น นโยบายการเมืองหรือกฎหมายที่มีผลกระทบ หรือการเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม เป็นต้น

(ตัวอย่าง) ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ที่อาจพบในหน่วยงานภาครัฐ

- 1. ความเสี่ยงทางการเมือง:** การเปลี่ยนแปลงในอำนาจการปกครองหรือการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายของรัฐบาลอาจส่งผลกระทบต่อแผนกลยุทธ์และกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐได้ การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายอาจส่งผลให้มีความไม่แน่นอนในการดำเนินงานและอาจต้องปรับแผนกลยุทธ์ใหม่เพื่อเข้ากับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว
- 2. ความเสี่ยงทางนโยบาย:** การตัดสินใจที่ผิดพลาดหรือการวางแผนที่ไม่เหมาะสมอาจเกิดขึ้นเนื่องจากข้อจำกัดทางการวิเคราะห์หรือการประเมินผลที่ไม่ถูกต้อง ที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยที่ความเสี่ยงนี้อาจเกิดจากปัจจัยต่างๆ เช่น ความผิดพลาดในการประเมินสถานการณ์ การตัดสินใจที่มีผลกระทบกับผู้รับผิดชอบ หรือแรงกดดันทางการเมือง
- 3. ความเสี่ยงทางการเงิน:** หน่วยงานภาครัฐอาจเผชิญกับความเสี่ยงทางการเงิน เช่น การลดงบประมาณ ที่ส่งผลให้ต้องกระทบถึงแผนกลยุทธ์และโครงการที่ต้องลดรายจ่ายหรือเพิ่มรายได้ หรือการเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอนที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานและแผนกลยุทธ์ การคาดการณ์ผิดพลาดเกี่ยวกับรายได้และรายจ่าย การบริหารจัดการเงินไม่เหมาะสม หรือปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงินของหน่วยงานภาครัฐ
- 4. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน:** หน่วยงานภาครัฐมีความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายหรือเกินกว่าข้อกำหนดที่กำหนดไว้ อาจเกิดจากปัญหาในการวางแผนการดำเนินงานความผิดพลาดในกระบวนการทำงาน การบริหารจัดการที่ไม่เหมาะสม หรือปัญหาทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ
- 5. ความเสี่ยงทางเทคโนโลยี:** การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอาจเป็นความเสี่ยงใหม่ที่ต้องเผชิญหน้า หน่วยงานภาครัฐอาจต้องปรับตัวและปรับแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เช่น การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่หรือการปรับเปลี่ยนระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในหน่วยงาน
- 6. ความเสี่ยงทางความปลอดภัย:** หน่วยงานภาครัฐมีความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยข้อมูลและข้อมูลสำคัญอื่นๆ ที่ถูกเก็บรักษา การรักษาความลับ การป้องกันการเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเกิดภัยคุกคามจากผู้ไม่ประสงค์ดี การโจมตีคอมพิวเตอร์หรือระบบเทคโนโลยีของหน่วยงานภาครัฐ อาจส่งผลให้ต้องปรับแผนกลยุทธ์ความปลอดภัยและการจัดการข้อมูล
- 7. ความเสี่ยงทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม:** หน่วยงานภาครัฐอาจต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม เช่น ภัยพิบัติธรรมชาติ (เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว) หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม (เช่น การปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดการสิ่งแวดล้อม)
- 8. ความเสี่ยงด้านภัยคุกคาม:** หน่วยงานภาครัฐอาจพบความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญหน้ากับภัยคุกคามทางกลยุทธ์ เช่น การกระทำทางทหาร การรุกรานดินแดน การจลาจลในสถานการณ์ภายในหรือภายนอก หรือภัยคุกคามด้านความมั่นคงของรัฐบาล

2. ภาพประกอบการสัมภาษณ์ฯ พ.ต.ท. วรรณพงษ์ คชรักษ์ อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

วันที่ 10 สิงหาคม 2566 เวลา 11.00 น.

3. ภาพประกอบการสัมภาษณ์ นางสาวศิริประกาย วรปรีชา รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
วันที่ 10 สิงหาคม 2566 เวลา 13.00 น.

4. ภาพประกอบการประชุมวิพากษ์ (ร่าง) แผนบริหารความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ของแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนปฏิบัติราชการ รายปี (พ.ศ. 2566) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

วันที่ 16 ตุลาคม 2566 เวลา 09.00 น. ณ ห้องประชุม 7-01 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

อาคารกระทรวงยุติธรรม ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

โดยนายโกล พรมเพ็ง รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นประธาน

บรรณานุกรม

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2565). รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2565. สืบค้น 16 กรกฎาคม 2566, จาก <https://shorturl.moj.go.th/5yu49>
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2563). รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2563. สืบค้น 16 กรกฎาคม 2566, จาก <https://www.djop.go.th/images/djopimage/year63-2.pdf>
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2564). รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2564. สืบค้น 16 กรกฎาคม 2566, จาก <https://www.djop.go.th/storage/files/2/statistics2564.pdf>
- คณะกรรมการการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ. (2566) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2566 – 2569. สืบค้น 24 กรกฎาคม 2566, จาก <https://shorturl.moj.go.th/5yu4a>
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของประชากรในประเทศไทย สถานการณ์และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำนักงาน. สืบค้น 4 กันยายน 2566, จาก http://social.nesdc.go.th/social/Portals/0/Documents/1000_UNFPA_rev_Policy%20Brief%20Thai_200411_69.pdf
- คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี. (2566). สืบค้น 11 กันยายน 2566, จาก <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/140D221500000000000100.pdf>
- วรตม์ เลิศรัตน์ และสรวิศ สินธุประมา. (2566). เด็กและครอบครัวไทยในทางแพ่ง รายงานสถานการณ์เด็กและครอบครัวปี 2023. สืบค้น 16 กรกฎาคม 2566, จาก <https://kidforkids.org/child-family-situation-report-2023/>

RISK MANAGEMENT

กรมพิทักษ์และคุ้มครองเด็กและเยาวชน

อาคารกระทรวงยุติธรรม ชั้น 6-7 เลขที่ 404 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210